

Stan i prognoza rozwoju gospodarczego województwa zachodniopomorskiego

Spis treści

Spis wykresów.....	3
Spis tabel	6
Wstęp	7
ANALIZA DANYCH WTÓRNYCH	9
Wnioski	10
Demografia.....	11
Gospodarka.....	16
Koniunktura konsumencka.....	27
Krótkookresowa prognoza gospodarcza dla Polski.....	30
BADANIE ANKIETOWE	45
Wnioski	46
Charakterystyka badanej populacji	47
SYTUACJA GOSPODARCZA	55
ZATRUDNIENIE I KADRY	65
Podsumowanie	84
Metodologia badania.....	87
Załączniki	89
Kwerstionariusz badania ankietowego	89

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców województwa zachodniopomorskiego (w szt.)	11
Wykres 2. Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego w podziale na płeć i miejsce zamieszkania	12
Wykres 3. Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego w podziale na wiek	13
Wykres 4. Wskaźnik przyrostu naturalnego (na 1000 mieszkańców)	14
Wykres 5. Wskaźnik migracji wewnętrznej i zagranicznej	15
Wykres 6. Wskaźnik bezrobocia w województwie zachodniopomorskim w latach 2005 - 2007	16
Wykres 7. Liczba zatrudnionych w województwie zachodniopomorskim w latach 2004 – 2006 w podziale na sektor	17
Wykres 8. Podział firm na publiczne i prywatne w województwie zachodniopomorskim w latach 2005 - 2006	18
Wykres 9. Rozkład procentowy poszczególnych sekcji PKD w województwie zachodniopomorskim w podziale na lata 2004 - 2006	19
Wykres 10. Wyniki finansowe przedsiębiorstw w roku 2005	22
Wykres 11. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów za rok 2005	23
Wykres 12. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów za rok 2005	23
Wykres 13. Wartość sprzedaży detalicznej towarów (w tys.) w latach 2004 – 2006	24
Wykres 14. Nakłady inwestycyjne (w tys. zł, w cenach bieżących) w latach 2005 – 2007	25
Wykres 15. Bieżący wskaźnik ufności konsumenckiej (BWUK) oraz jego wartości składowe (w %) według miesięcy w latach 2004 - 2007	28
Wykres 16. Wyprzedzający wskaźnik ufności konsumenckiej (WWUK) oraz jego wartości składowe (w %) według miesięcy w latach 2004 - 2007	29
Wykres 17. Wielkość importu według grup krajów (w mln. zł)	44
Wykres 18. Wielkość eksportu według grup krajów (w mln. zł)	44
Wykres 19. Główna działalność firmy	47
Wykres 20. Główna działalność instytucji	48
Wykres 21. Czas funkcjonowania na rynku firm	48

Wykres 22. Czas funkcjonowania na rynku instytucji.....	49
Wykres 23. Forma prawna firmy.....	49
Wykres 24. Udział osób zagranicznych w firmie.....	50
Wykres 25. Procent akcji/ udziałów w firmie jaki posiadają osoby zagraniczne.....	50
Wykres 26. Przychód brutto firmy w roku 2006.....	51
Wykres 27. Wielkość miasta, w której znajduje się główna siedziba firmy/ instytucji.....	52
Wykres 28. Wielkość zatrudnienia w firmie.....	53
Wykres 29. Wielkość zatrudnienia w instytucji.....	53
Wykres 30. Stanowisko respondenta w firmie/ instytucji.....	54
Wykres 31. Płeć respondenta.....	54
Wykres 32. Ocena zmiany sytuacji gospodarczej w Polsce w ostatnich 6 miesiącach.....	55
Wykres 33. Ocena zmiany sytuacji gospodarczej w Polsce w najbliższych 6 miesiącach.....	56
Wykres 34. Ocena zmiany sytuacji gospodarczej w województwie w ostatnich 6 miesiącach.....	57
Wykres 35. Ocena zmiany sytuacji gospodarczej w województwie w najbliższych 6 miesiącach.....	58
Wykres 36. Ocena popytu na usługi/produkty w stosunku do analogicznego okresu z ubiegłego roku (listopad 2006).....	58
Wykres 37. Ocena popytu na usługi/produkty w stosunku do analogicznego okresu w przyszłym roku (listopad 2008).....	59
Wykres 38. Prognoza cen produktów/usług oferowanych przez firmę w najbliższych 6 miesiącach.....	60
Wykres 39. Ocena możliwości zwiększenia sprzedaży (w wartościach procentowych) bez dodatkowych inwestycji, zwiększania zatrudnienia i bez zlecania prac na zewnątrz firm.....	61
Wykres 40. Prognoza ogólnej sytuacji firmy za 3 lata.....	61
Wykres 41. Prowadzone obecnie inwestycje.....	62
Wykres 42. Planowane inwestycje w ciągu 6-ciu miesięcy.....	62
Wykres 43. Wymiana eksportowa prowadzona przez firmę.....	63
Wykres 44. Wielkość eksportu firmy w ciągu najbliższych 6 miesięcy.....	64
Wykres 45. Plany eksportowe na najbliższe 6 miesięcy.....	64
Wykres 46. Plany płacowe na najbliższe 6 miesięcy.....	65

Wykres 47. Liczba pracowników bez względu na formę zatrudniania.....	66
Wykres 48. Średnia ilość pracowników w podziale na rodzaj zatrudnienia.....	66
Wykres 49. Średnia ilość pracowników w podziale na rodzaj wykształcenia.....	67
Wykres 50. Zmiany w zatrudnieniu a sezon.....	67
Wykres 51. Zmiany w zatrudnieniu w ciągu ostatnich sześciu miesięcy.....	68
Wykres 52. Przyczyny zmniejszenia się liczby pracowników.....	69
Wykres 53. Przyczyny zwiększenia się liczby pracowników.....	70
Wykres 54. Przyjęcia i zwolnienia pracowników w firmach.....	70
Wykres 55. Przyjęcia i zwolnienia pracowników w instytucjach.....	71
Wykres 56. Liczba przyjęć i zwolnień pracowników w firmach.....	71
Wykres 57. Liczba przyjęć i zwolnień pracowników w instytucjach.....	72
Wykres 58. Potrzeby zatrudnienia w ciągu ostatnich sześciu miesiącach.....	72
Wykres 59. Aktywne poszukiwanie pracowników.....	74
Wykres 60. Zgłoszenia poszukiwanych pracowników.....	74
Wykres 61. Zatrudnienia poszukiwanych pracowników.....	75
Wykres 62. Stawiane wymagania.....	75
Wykres 63. Niespełnione wymagania.....	76
Wykres 64. Formy i częstość poszukiwania pracowników w firmach.....	77
Wykres 65. Formy i częstość poszukiwania pracowników w instytucjach.....	77
Wykres 66. Planowane szkolenia pracowników.....	78
Wykres 67. Rodzaje planowanych szkoleń.....	79
Wykres 68. Prognozy zatrudnienia w ciągu najbliższych sześciu miesięcy.....	79
Wykres 69. Prognozy zwolnień w ciągu najbliższych 6 miesięcy.....	80
Wykres 70. Planowana liczba osób do zwolnienia ciągu najbliższych 6 miesięcy.....	80
Wykres 71. Rozpoczęcie poszukiwań pracowników.....	82
Wykres 72. Oczekiwane kwalifikacje i umiejętności.....	82

Spis tabel

Tabela 1. Współczynnik aktywności zawodowej w latach 2004 - 2006.....	17
Tabela 2. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu wg sekcji i działów PKD (w %)....	20
Tabela 3. Produkcja sprzedana przemysłu ogółem i na 1 mieszkańca (w mln. zł).....	21
Tabela 4. Przychody z całokształtu działalności firm w latach 2005 - 2007.....	21
Tabela 5. Nakłady inwestycyjne (w mln. zł) w latach 2005 - 2007.....	25
Tabela 6. Produkt krajowy brutto w województwie zachodniopomorskim w latach 2000 – 2005.....	26
Tabela 7. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w województwie zachodniopomorskim w latach 2000 – 2005.....	26
Tabela 8. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w województwie zachodniopomorskim w porównanie do średniej krajowej w latach 2000 – 2005.....	26
Tabela 9. Stanowiska na jakie było zapotrzebowanie.....	73
Tabela 10. Liczba zatrudnień.....	74
Tabela 11. Planowane zatrudnienie na poszczególne stanowiska.....	81
Tabela 12. Planowana liczba zatrudnień.....	81
Tabela 13. Zestawienie ilości poszukiwanych pracowników i poszukujących firm i instytucji w danym zawodzie.....	83

Wstęp

Firma badawcza Pentor Research International Sp. z o.o. na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie, przeprowadziła badania na temat stanu prognozy i rozwoju gospodarczego województwa zachodniopomorskiego w ramach projektu Zachodniopomorskie Obserwatorium Rynku Pracy, finansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa, w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Badanie to zostało zrealizowane już po raz trzeci.

Zgodnie z zaleceniami Zleceniodawcy przedstawionymi w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia badanie było realizowane w oparciu o metodykę badań, wypracowaną w ramach Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich stworzonego przez Polską Sieć Doradców Biznesu (PSDB S.A), Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR) oraz IPSPS – Demoskop. W trakcie realizacji badania wykorzystano przygotowany przez wyżej wymienione podmioty podręcznik operacyjny, w zakresie diagnozy stanu gospodarki i lokalnych rynków pracy.

Najważniejszym celem badawczym była diagnoza stanu zatrudnienia i sformułowanie średniookresowej prognozy dla badanego obszaru tj. województwa zachodniopomorskiego w oparciu o dostępne dane na temat stanu gospodarki i koniunktury w ogólnodostępnych publikacjach dotyczących tematu. Dodatkowo badanie miało na celu określenie możliwych kierunków zmian i działań mogących wpłynąć na zmianę zatrudnienia w badanym obszarze oraz określeniu potencjalnych związków występujących między stanem gospodarczo - ekonomicznym firm w Polsce a stanem gospodarczo – ekonomicznym firm w województwie zachodniopomorskim.

Proces badawczy prowadzony był zgodnie z kryteriami badawczymi przygotowanymi przez Zleceniodawcę tj. Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie i składał się z dwóch etapów. Część pierwsza obejmowała analizę zastanych danych wtórnych dotyczących stanu gospodarczo – ekonomicznego województwa zachodniopomorskiego. Etap drugi oparty został na badaniu ilościowym przeprowadzonym wśród przedstawicieli firm województwa zachodniopomorskiego. W raporcie uwzględniono dane mające charakter ekonomiczno – demograficzny kształtujące sferę gospodarczą województwa zachodniopomorskiego.

W trakcie realizacji badania korzystano ze źródeł publikowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych (CASE), Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Narodowy Bank Polski, Ministerstwo Finansów oraz z publikacji prezentowanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Należy zaznaczyć, że względu na brak systematycznego uzupełniania danych przez Główny Urząd Statystyczny część informacji prezentowanych w raporcie nie uległa zmianie w porównaniu z poprzednimi falami badania.

ANALIZA DANYCH WTÓRNYCH

Wnioski

Województwo zachodniopomorskie położone jest w północno-zachodniej części Polski i zajmuje 22,9 tys. kilometrów kwadratowych, co oznacza, że obszar województwa zajmuje 7,3% powierzchni kraju. Pod względem wielkości jest piątym województwem w kraju. Największy obszar zajmuje województwo mazowieckie (11% obszaru Polski), najmniej województwo opolskie (3%).

Województwo zachodniopomorskie administracyjnie podzielone jest na 21 powiatów, z czego 18 to powiaty ziemskie, a 3 to powiaty grodzkie. W województwie znajduje się 114 gmin – 52 gminy wiejskie, 51 – gminy miejsko – wiejskie oraz 11 gmin miejskich. Gęstość zaludnienia w województwie wynosi 74 mieszkańców na km².

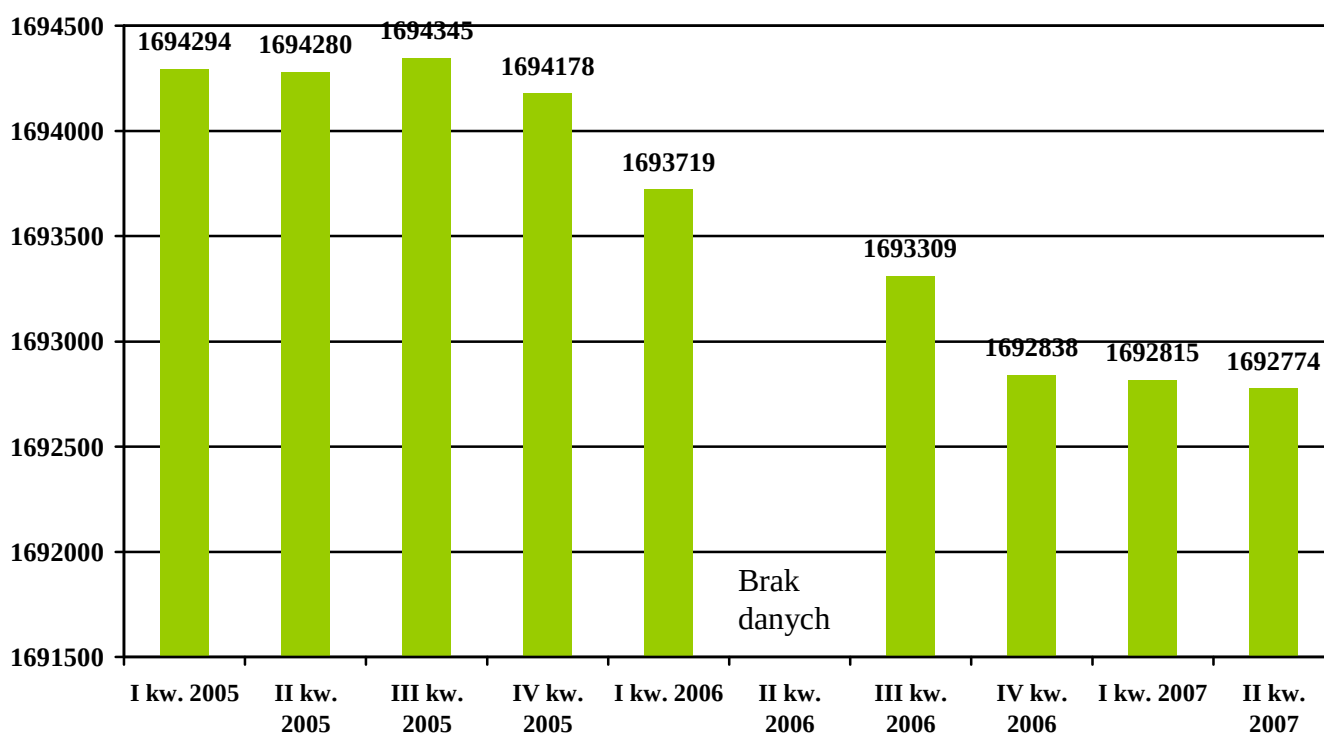
Źródło : GUS

Obszar województwa zachodniopomorskiego graniczy z Morzem Bałtyckim (184 km), z Republiką Federalną Niemiec (186 km) oraz województwami: wielkopolskim, lubuskim i pomorskim.

Demografia

Ludność województwa zachodniopomorskiego według stanu na II kwartał 2007 wynosiła 1 669 2774 osób, co oznacza, że w ciągu dwóch lat tj. od 2005 poziom mieszkańców zmniejszył się blisko 1%. Oznacza to, że od kilku lat, podobnie jak w całej Polsce, poziom zaludnienia spada co oznacza, że w województwie zachodniopomorskim mamy do czynienia słabą tendencją malejącą.

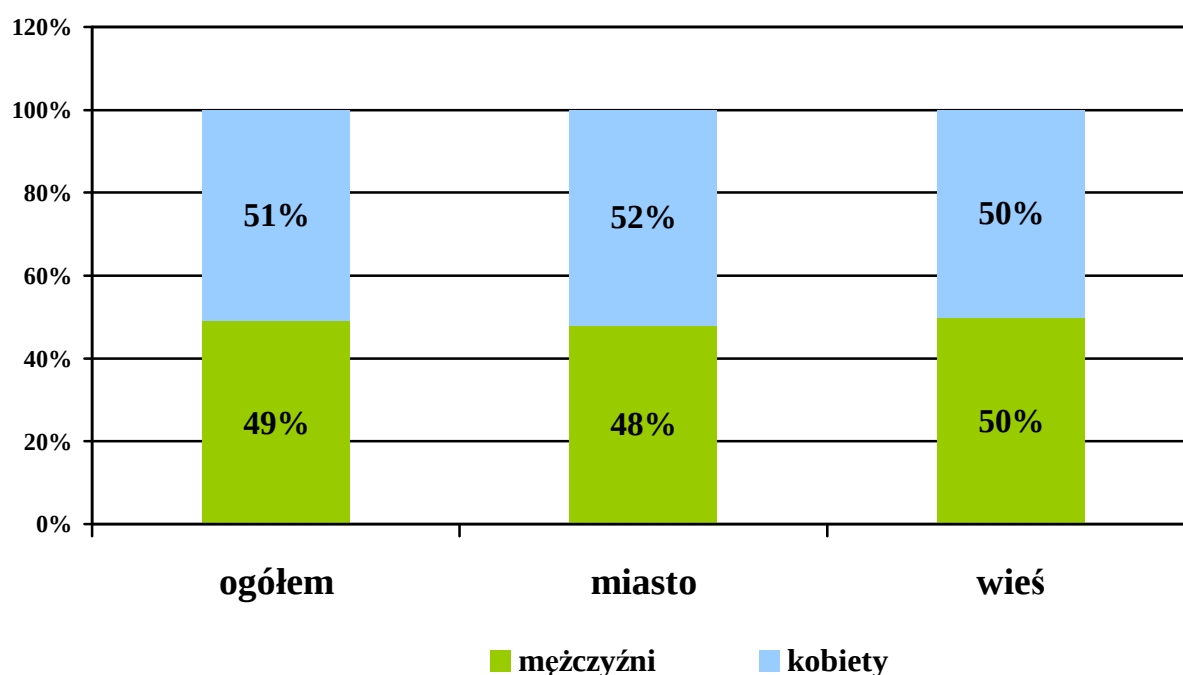
Wykres 1. Liczba mieszkańców województwa zachodniopomorskiego (w szt.)

Źródło : GUS, Bank danych regionalnych

Liczba kobiet w województwie, według danych z Głównego Urzędu Statystycznego z roku 2007¹, wynosi 51, 4% ludności całego województwa. Ponadto blisko 69% mieszkańców województwa zachodniopomorskiego zamieszkuje w miastach. Tylko 31% to mieszkańcy wsi. Dla porównania w całej Polsce mieszkańcy miast stanowią 61%.

Wykres 2. Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego w podziale na płeć i miejsce zamieszkania, w roku 2007

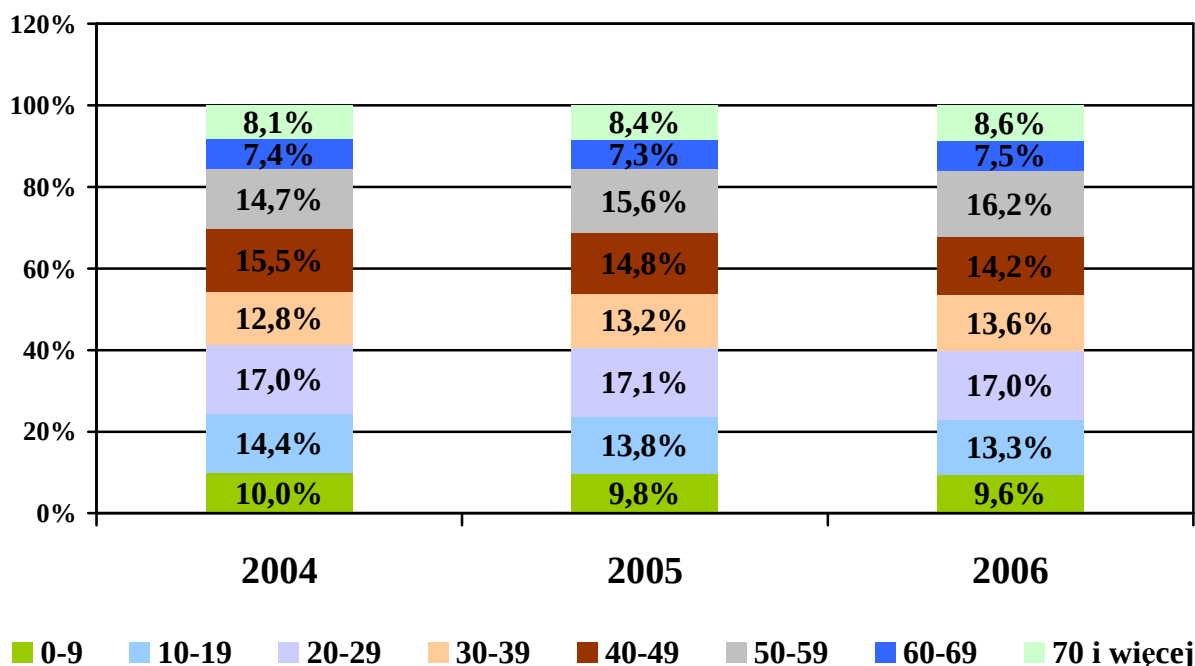

Źródło : GUS.

Największą grupę osób w województwie zachodniopomorskim stanowią osoby w wieku 20 – 29 lat, średnio 17% całej populacji, oraz osoby w wieku 40 – 49 lat, którzy w zależności od określonego roku stanowią od 14% do 15% wszystkich mieszkańców. Liczną grupę tworzą również osoby w wieku 50 – 59 lat, od 14% do 16%. Oznacza to, że osoby schodzące z rynku pracy (w wieku od 40 do 59 lat) stanowią prawie 30% wszystkich osób. Pozytywnym jest fakt, że osoby dopiero wchodzące na rynek pracy (w wieku od 20 do 29 lat) stanowią aż 17% ogółu. Najmniej liczną grupę stanowią najmłodsi – osoby w wieku od 0 do 9 lat – od 9% do 10% oraz osoby powyżej 70 roku życia – 8%.

¹ Ludność. Stan i struktura w przekroju terytorialnym. Stan w dniu 30 VI 2007 r.

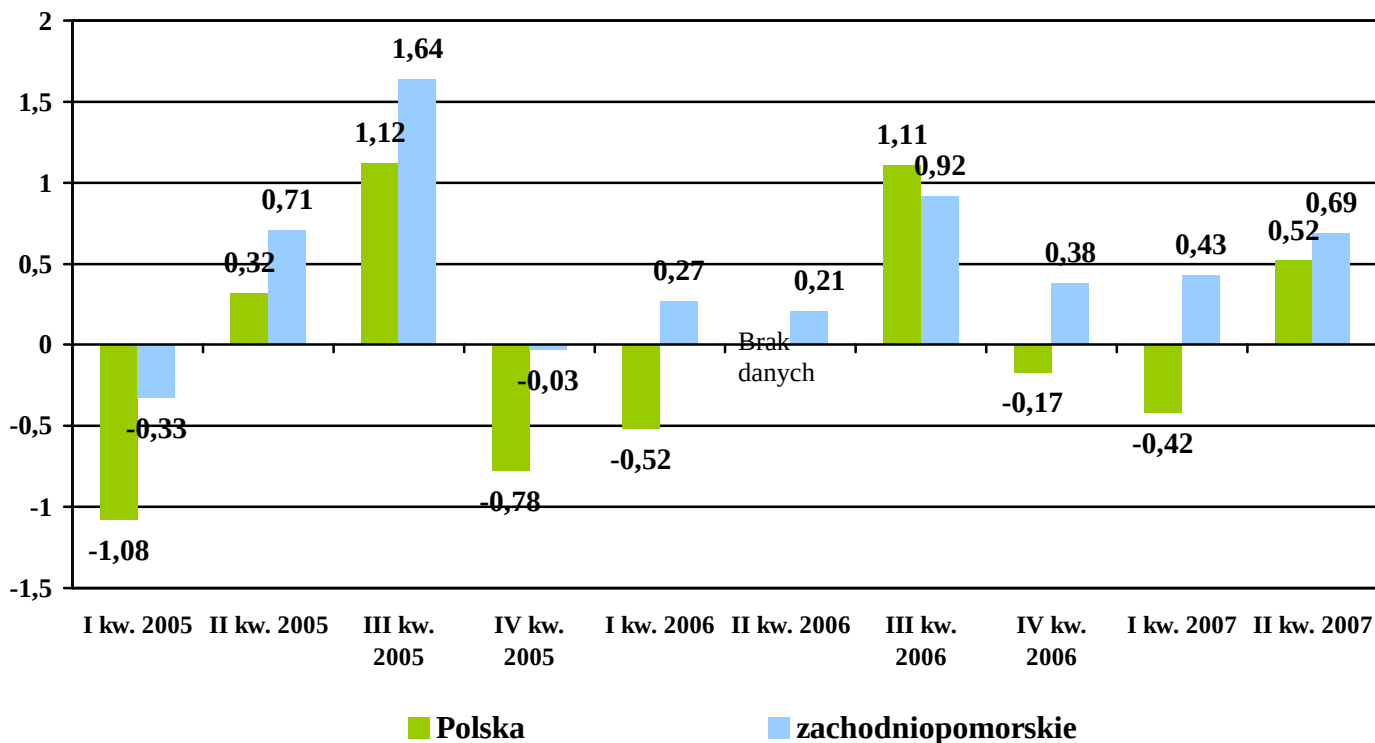
Wykres 3. Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego w podziale na wiek

Źródło : GUS.

W II kwartale 2007 roku wskaźnik przyrostu naturalnego w województwie zachodniopomorskim był dodatni i wynosił 0,69. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że przyrost naturalny w województwie od trzech kwartałów jest dodatni i z każdym kwartałem rośnie. Dla porównania wskaźnik przyrostu naturalnego za II kwartał 2007 roku w Polsce wynosił 0,52 i był pierwszy z dodatnich w ciągu ostatnich trzech kwartałów. Oznacza to, że województwo zachodniopomorskie rozwija się nieco lepiej niż obszar Polski. Największą wartość wskaźnik przyrostu naturalnego w ciągu ostatnich dwóch lat miał w III kwartale 2005 roku i wynosił 1,64.

Wykres 4. Wskaźnik przyrostu naturalnego (na 1000 mieszkańców)

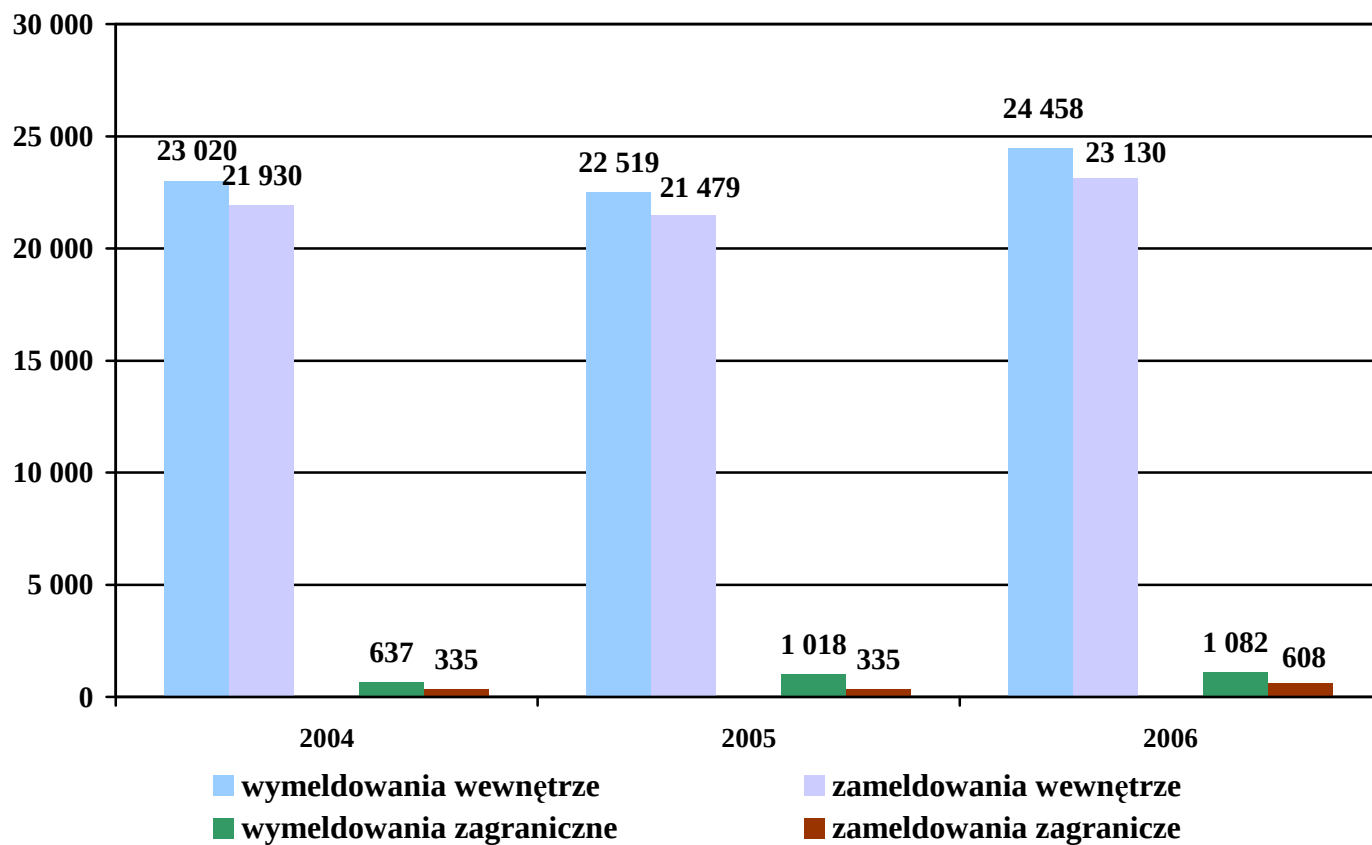

Źródło : GUS, Bank danych regionalnych

Poziom migracji w województwie zachodniopomorskim od 2002 roku sukcesywnie rośnie. W ciągu dwóch lat liczba osób zmieniających miejsce zamieszkania na inne na terenie kraju wzrosła o około 1,5 tys. Oznacza to wzrost wymeldowań o 6%. Podobnie wygląda sytuacja jeśli chodzi o wyjazdy zagraniczne. Procent osób opuszczających województwo wzrósł o 69%, jednakże należy zaznaczyć, że liczbowo jest to zmiana o około 500 osób.

Bilans migracyjny, zarówno wewnętrzny jaki i zagraniczny jest w województwie zachodniopomorskim ujemny, co oznacza, że w województwie zachodniopomorskim następuje odpływ osób.

Wykres 5. Wskaźnik migracji wewnętrznej i zagranicznej

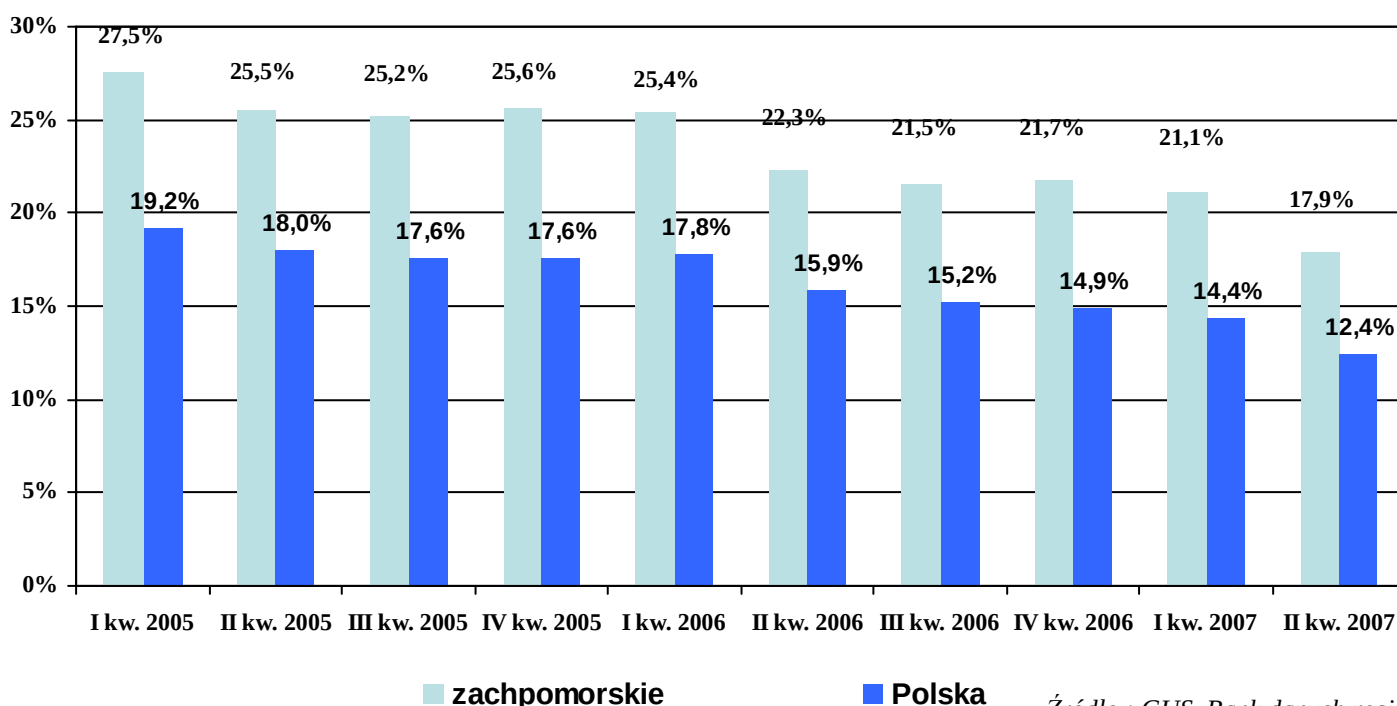

Źródło : GUS. Bank danych regionalnych

Gospodarka

W drugim kwartale II 2007 roku stopa bezrobocia w województwie wynosiła niespełna 18%. Jak widać z analizy danych poziom bezrobocia sukcesywnie w województwie maleje. W ciągu dwóch lat – od 2005 roku spadł o blisko 10%. Zmniejszanie się liczby osób bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim jest związane z ogólnym spadkiem bezrobocia w całym kraju.

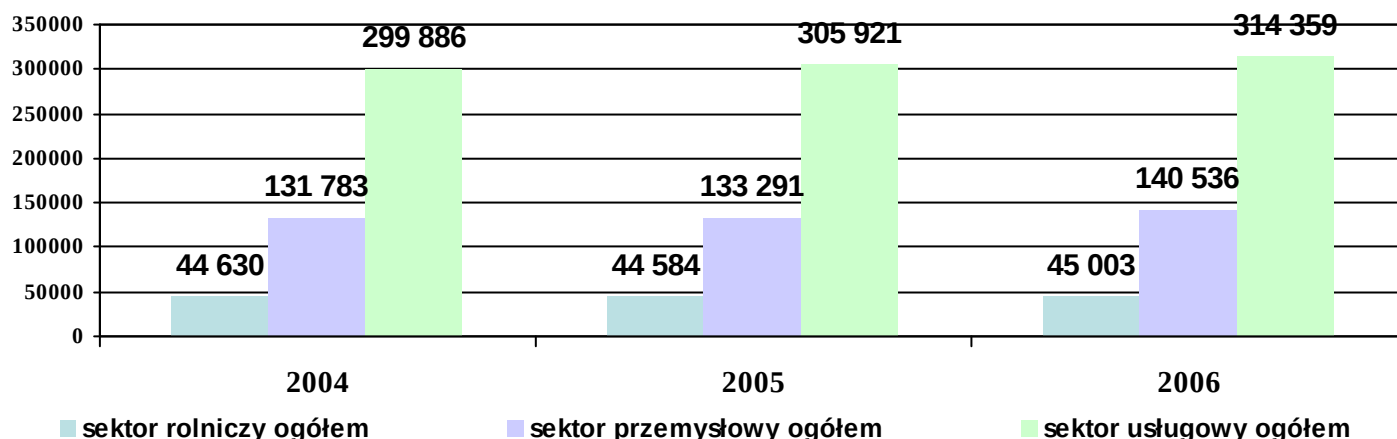
Wykres 6. Wskaźnik bezrobocia w województwie zachodniopomorskim w latach 2005 - 2007

Źródło : GUS, Bank danych regionalnych

Zdecydowanie najwięcej osób w województwie zachodniopomorskim jest zatrudnionych w sektorze usługowym. Liczba pracowników pracujących w usługach z roku na rok systematycznie rośnie. W ciągu dwóch lat sektor usługowy w zachodniopomorskim powiększył się o ponad 15 tys. pracowników. Podobnie wygląda sytuacja w sektorze przemysłowym. W tej branży zatrudnionych jest blisko połowa osób pracujących w usługach, jednakże i w przemyśle zatrudnienie wzrasta (o blisko 9 tys. pracowników w ciągu dwóch lat). Sektor rolniczy to branża w województwie zachodniopomorskim, w którym notuje się tendencje spadkowe. Są one jednak dość małe w porównaniu ze wzrostem zatrudnienia w przemyśle czy usługach. W rolnictwie, od 2004 do 2006 roku zatrudnienie spadło jedynie o niecałe 400 osób.

Wykres 7. Liczba zatrudnionych w województwie zachodniopomorskim w latach 2004 – 2006 w podziale na sektor

Źródło : GUS. Bank danych regionalnych

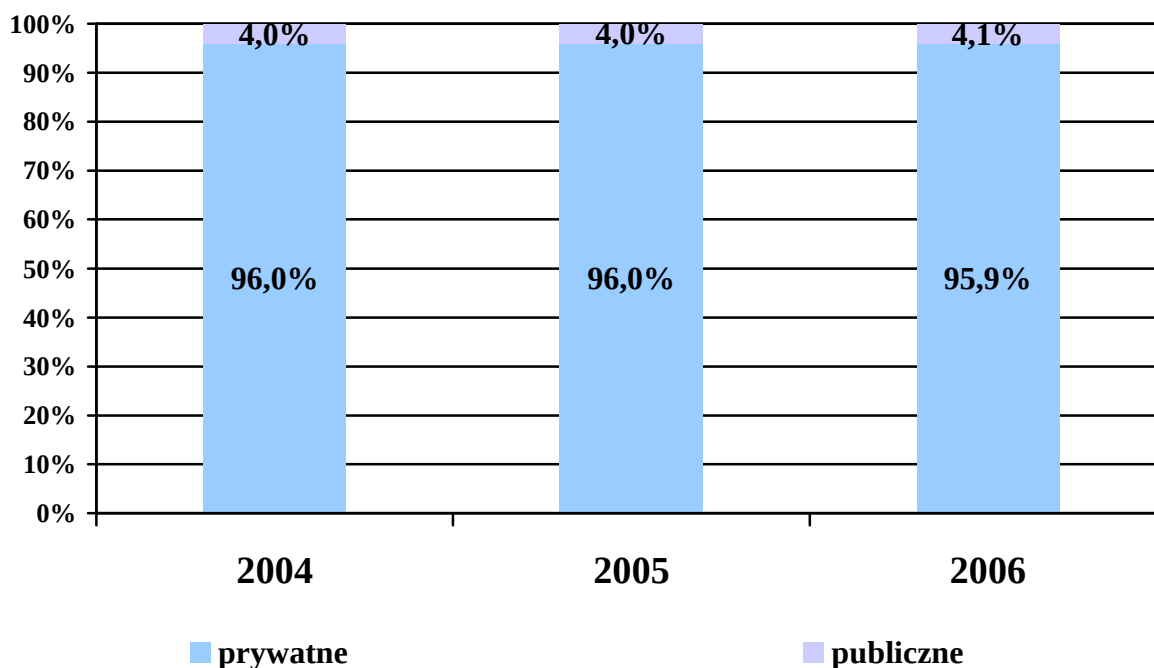
Współczynnik aktywności zawodowej z roku na rok w skali kraju jest coraz większy. W ciągu dwóch lat wzrósł z 44% do 59%. Jednakże jeśli chodzi o województwo zachodniopomorskie to aktywność zawodowa w roku 2006 spadała o 3% w porównaniu z rokiem 2005. Przyczyną tego może być zmniejszająca się liczba mieszkańców. Na wyjazd z województwa czy z kraju decydują się przede wszystkim ludzie młodzi, a pozostają osoby starsze, już na emeryturze, będące w wieku poprodukcyjnym, co zmniejsza udział osób aktywnych.

Tabela 1. Współczynnik aktywności zawodowej w latach 2004 - 2006

	ogółem			w wieku produkcyjnym		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
zachodniopomorskie	54,3	54,1	50,8	68,5	68,2	65,2
Polska	44,3	45,2	46,5	56,1	57,1	59,4

W 2006 roku w województwie zachodniopomorskim łącznie zarejestrowanych było ponad 209 tysięcy firm, z czego blisko 96% funkcjonowało w sektorze prywatnym. Porównując dane z lat poprzednich (rok 2004 – 201 tys. zarejestrowanych firm; rok 2005 – 206 tys. zarejestrowanych) widać tendencję wzrostową jeśli chodzi o liczbę podmiotów gospodarczych. W najbliższych latach należy spodziewać się kontynuacji tego kierunku. Właściwie bez zmian pozostaje stosunek liczby firm prywatnych do państwowych.

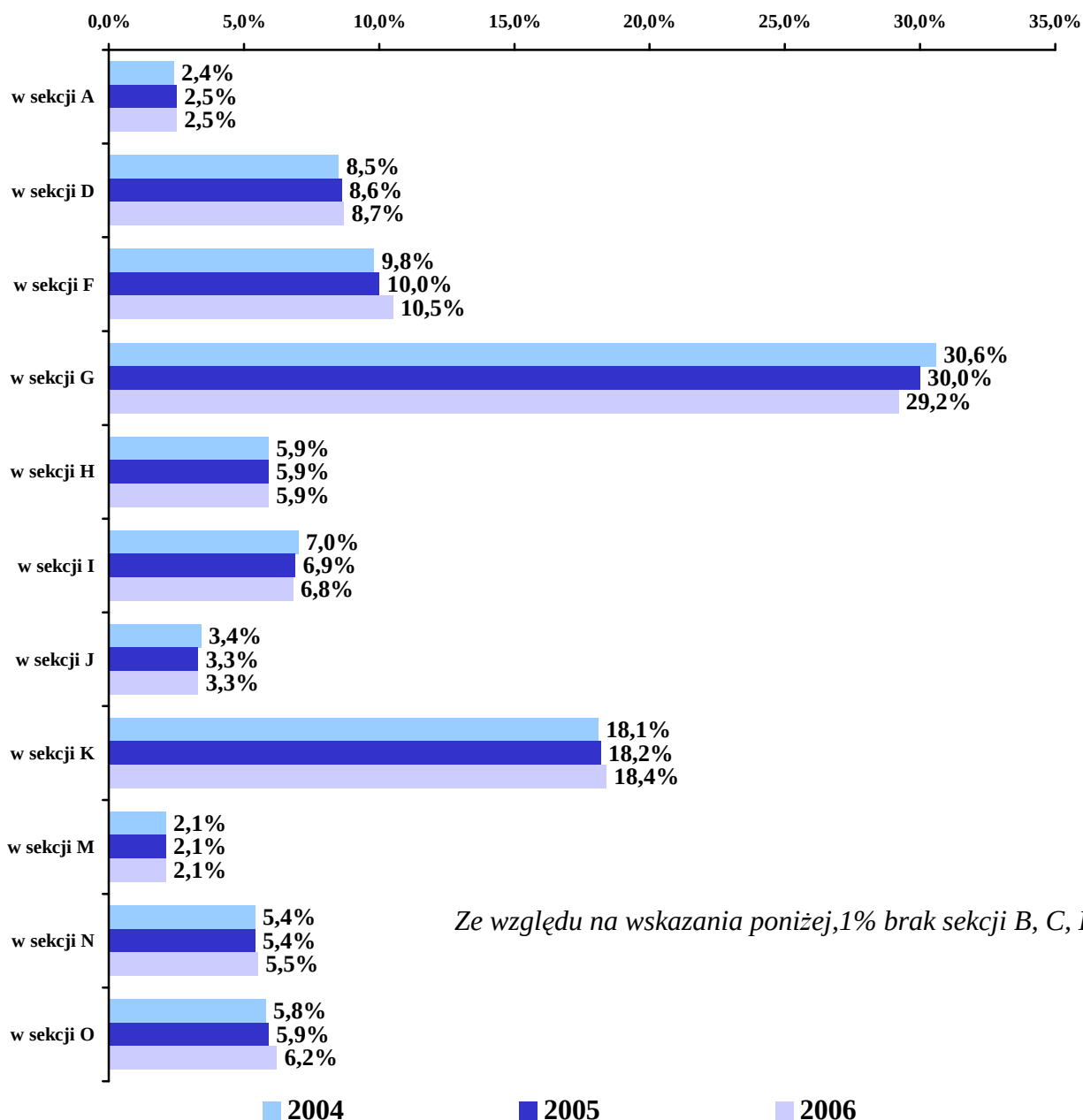
Wykres 8. Podział firm na publiczne i prywatne w województwie zachodniopomorskim w latach 2005 - 2006

Źródło : GUS. Bank danych regionalnych

Najwięcej firm w województwie zachodniopomorskim funkcjonuje w branży G czyli w handlu (30%), jednakże w ciągu ostatnich trzech lat notuje się niewielki spadek udziału tej kategorii w całości firm. Nieco mniej, 18% stanowią firmy prowadzące działalność usługową (sekcja K). Z kolei w tej kategorii od 2004 roku widać niewielki wzrost. Trzecia pod względem udziałów w całości kategorii to firmy budowlane (sekcja F). Firmy te stanowią 10% ogółu i w ciągu ostatnich trzech lat udział tej branży powoli wzrasta. Znacząca ilość firm działa również w branży przetwórstwa przemysłowego (sekcja D) 8%. Warto zaznaczyć, że wspomniane cztery branże stanowią ponad 60% wszystkich podmiotów gospodarczych w działających w regionie.

Wykres 9. Rozkład procentowy poszczególnych sekcji PKD w województwie zachodniopomorskim w podziale na lata 2004 - 2006

Ze względu na wskazania poniżej, 1% brak sekcji B, C, E, P, Q

Źródło : GUS. Bank danych regionalnych

SEKCJA A	ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO
SEKCJA B	RYBACTWO
SEKCJA D	PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE
SEKCJA E	WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZ, WODĘ
SEKCJA F	BUDOWNICTWO
SEKCJA G	HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, MOTOCYKLI ORAZ ARTYKUŁÓW UŻYTKU OSOBISTEGO I DOMOWEGO
SEKCJA H	HOTELE I RESTAURACJE
SEKCJA I	TRANSPORT, GOSPODARKA MAGAZYNOWA I ŁĄCZNOŚĆ
SEKCJA J	POŚREDNICTWO FINANSOWE
SEKCJA K	OBSŁUGA NIERUCHOMOŚCI, WYNAJEM I USŁUGI ZWIĄZANE Z PROWADZENIEM DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ
SEKCJA L	ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE I POWSZECHNE UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE
SEKCJA M	EDUKACJA
SEKCJA N	OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA
SEKCJA O	DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA KOMUNALNA, SPOŁECZNA I INDYWIDUALNA, POZOSTAŁA

Rozkład wielkości zatrudnienia, zarówno w Polsce jak i w województwie zachodniopomorskim, nie uległ znaczącej zmianie od lat. Zdecydowana większość – 96% to firmy zatrudniające do 9 pracowników. Od 10 do 49 osób zatrudnianych jest w 3% firm. Więcej niż 50 osób, w województwie zachodniopomorskim pracuje tylko w około 0,7% firm.

Dynamika produkcji sprzedanej w województwie zachodniopomorskim w roku 2006, była większa w porównaniu z rokiem poprzednim o 5%. Jednakże w roku 2005 wielkość produkcji sprzedanej była większa o blisko 8% od roku poprzedniego. Dane za pierwsze trzy kwartały roku 2007 pokazują, że i obecnym roku wielkość produkcji sprzedanej będzie większa od roku poprzedniego.

Tabela 2. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu

	Ogółem w mln zł	W procentach (100% rok poprzedni)
2005	18971,0	107,9%
2006	19937,6	105,1%
2007 (I – IX)	17056,4	85,5%

Źródło : GUS. Bank danych regionalnych i Biuletyn statystyczny województwa zachodniopomorskiego za III kwartał 2007

Analizując wyniki dotyczące produkcji sprzedanej w latach 2003 – 2005 w województwie zachodniopomorskim jednoznacznie widać, że w przeliczeniu na jednego mieszkańca wartość produkcji sprzedanej również wzrasta z rok na rok.

Tabela 3. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca (w zł)

	2003	2004	2005
na 1 mieszkańca	10 420	11 862	12 567

Źródło : GUS. Bank danych regionalnych

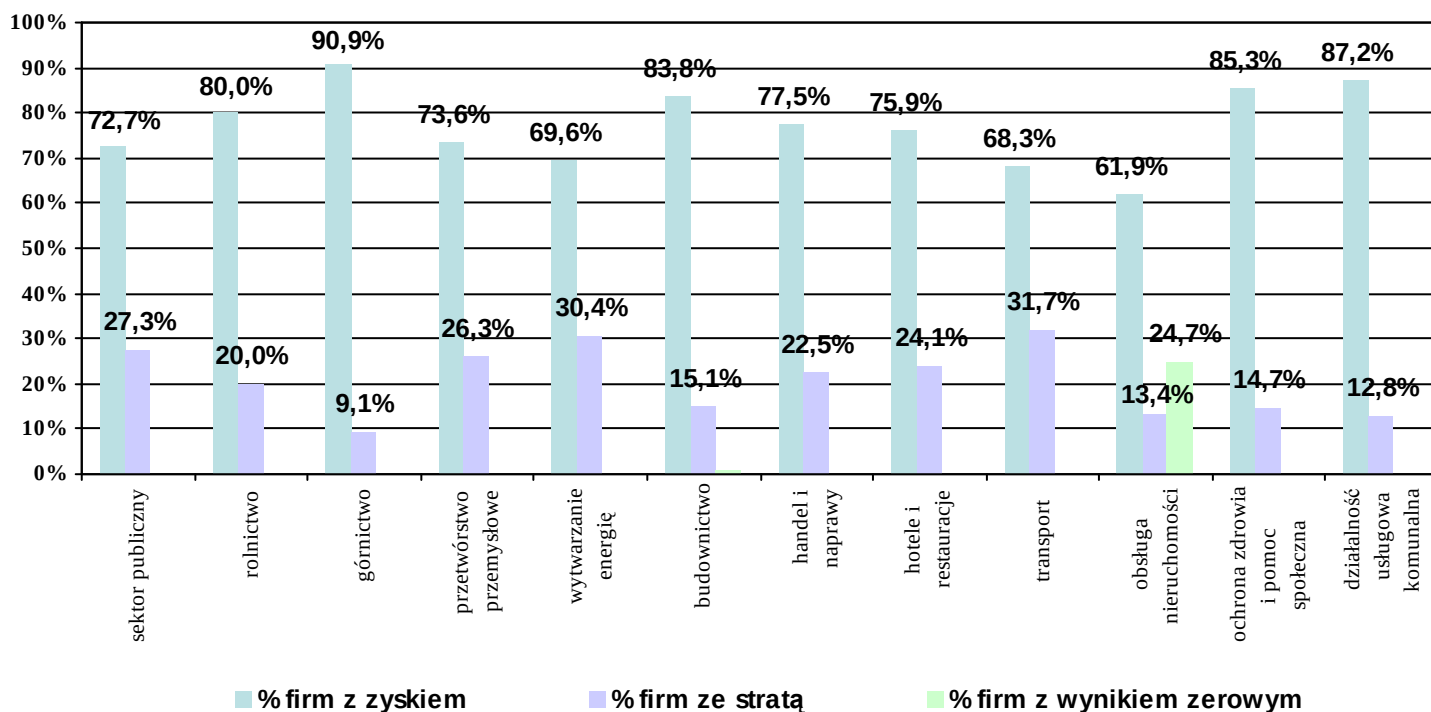
Przedsiębiorstwa w województwie zachodniopomorskim mają się coraz lepiej. Sprzedaż ich produktów i usług z roku na rok jest coraz większa. W ciągu roku (od 2005 do 2006) wartość sprzedaży netto wzrosła o blisko 8%. Dodatkowo w pierwszym półroczu 2007 sprzedaż netto stanowiła 54% całości sprzedaży 2006 roku co oznacza, że rok 2007 może również przynieść wzrost sprzedaży w porównaniu z poprzednimi latami.

Tabela 4. Przychody z całokształtu działalności firm w latach 2005 - 2007 (w mln. zł)

2005 I - XII		2006 I – XII		2007 I - VI	
Ogółem	Sprzedaż netto	Ogółem	Sprzedaż netto	Ogółem	Sprzedaż netto
27147,7	19750,6	29571,5	21312,3	16026,1	11691,7

Zdecydowana większość przedsiębiorstw zakończyła rok 2005 z dodatnim wynikiem finansowym, przy czym najwięcej firm „na plusie” było w górnictwie (blisko 91%), w działalności usługowej komunalnej (87%) oraz ochronie zdrowia (85,3%) i budownictwie (83,8%). Branże w której znajdowało się najwięcej przedsiębiorstw z ujemnym wynikiem finansowym stanowią transport i gospodarka magazynowa (31,7%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię (30,4%).

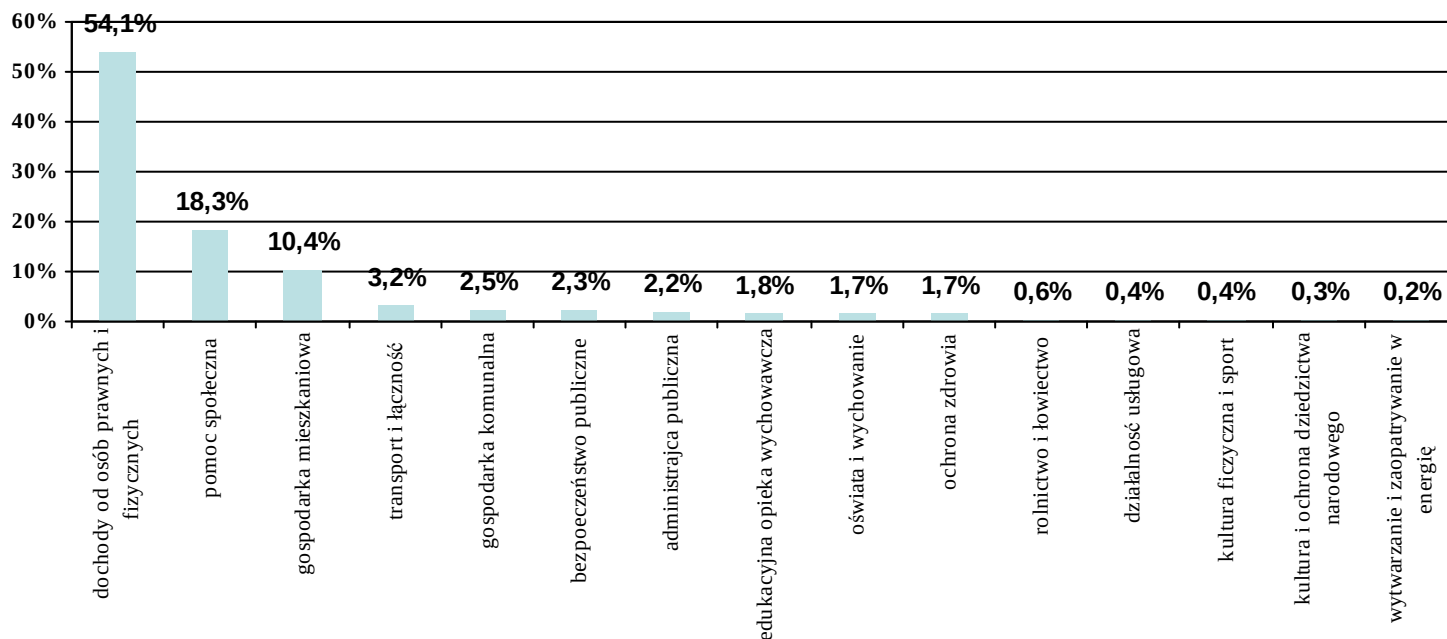
Wykres 10. Wyniki finansowe przedsiębiorstw w roku 2005

Źródło : GUS.

Największym źródłem przychodu samorządów terytorialnych w województwie zachodniopomorskim są dochody od osób prywatnych i fizycznych. Finanse z tego źródła stanowią ponad połowę przychodów (54,1%). Przychód dla samorządów przynosi również prowadzona przez nich pomoc społeczna oraz zarządzanie gospodarką mieszkaniową. Zyski z obu tych działalności to odpowiednio 18,3% i 10,4% całości budżetu. Najmniej dochodowe dla samorządów są działalność związana z kulturą i ochroną dziedzictwa narodowego (0,3%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię (0,2%).

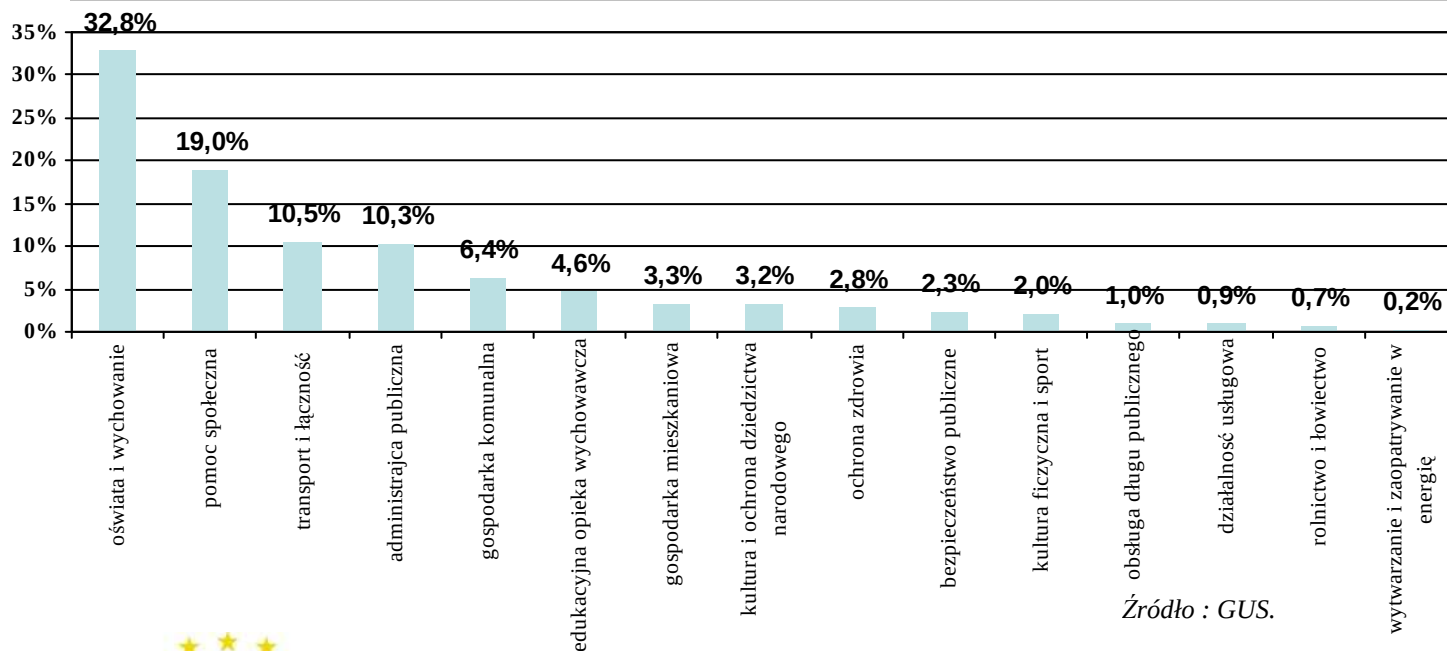
Wykres 11. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów za rok 2005

Źródło : GUS.

Samorządy najwięcej wydają na oświatę i wychowanie. Na tą działalność przeznaczają blisko 33% swoich dochodów. W drugiej kolejności finansują pomoc społeczną – wydają na to 18% swoich zysków. Po 10% otrzymują transport i łączność oraz administracja publiczna. W najmniejszym stopniu finansowana jest działalność związana w wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię (0,2%) oraz rolnictwo i łowiectwo (0,7%).

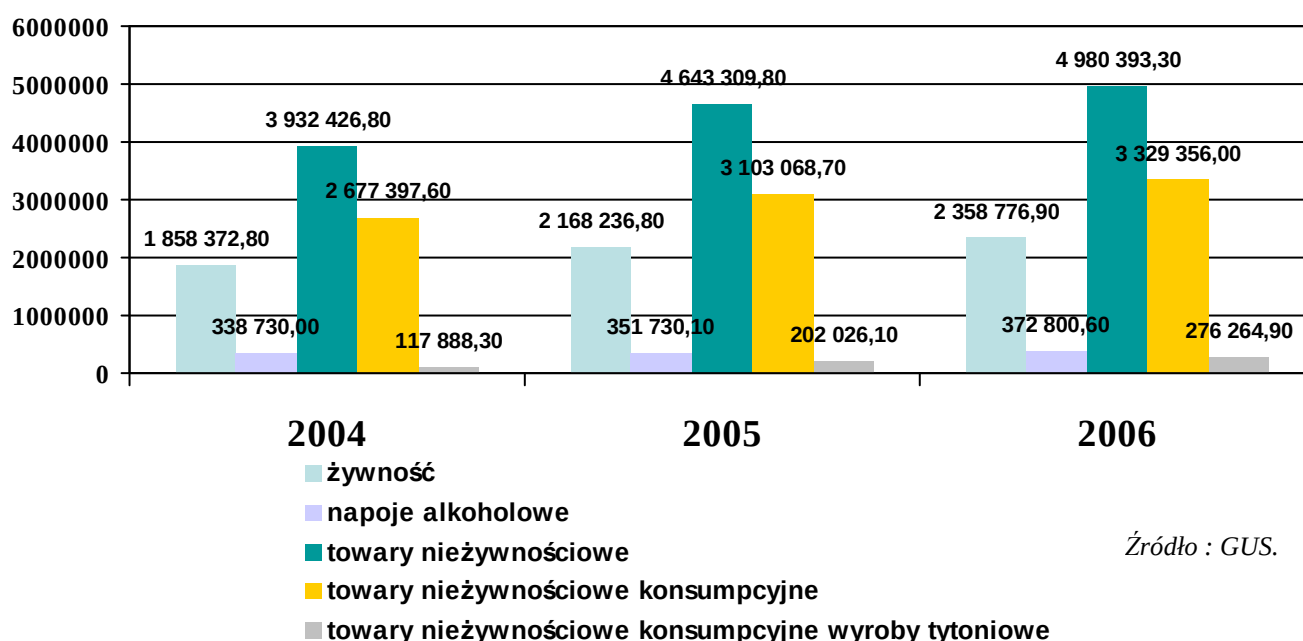
Wykres 12. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów za rok 2005

Źródło : GUS.

Mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego najczęściej wydają na artykuły klasyfikowane jako żywnościowe. Wartość sprzedaży tej kategorii z roku na rok rośnie. W roku 2006 wynosiła blisko 5 mln. zł. Drugą najczęściej sprzedawaną kategorią są towary żywnościowe konsumpcyjne. Sprzedaż tej kategorii również z roku na rok wzrasta osiągając wartość ponad 3 mln. zł w 2006 roku. Najmniejszą wartość sprzedaży mają wyroby tytoniowe oraz napoje alkoholowe, jednakże podobnie jak pozostałych kategoriach, wartość sprzedawanych produktów z tych kategorii z roku na rok jest coraz większa. W analizie wartości sprzedaży dóbr konsumpcyjnych należy uwzględnić wielkość inflacji, która wynosi około 3,6% rocznie.

Wykres 13. Wartość sprzedaży detalicznej towarów (w tys.) w latach 2004 – 2006

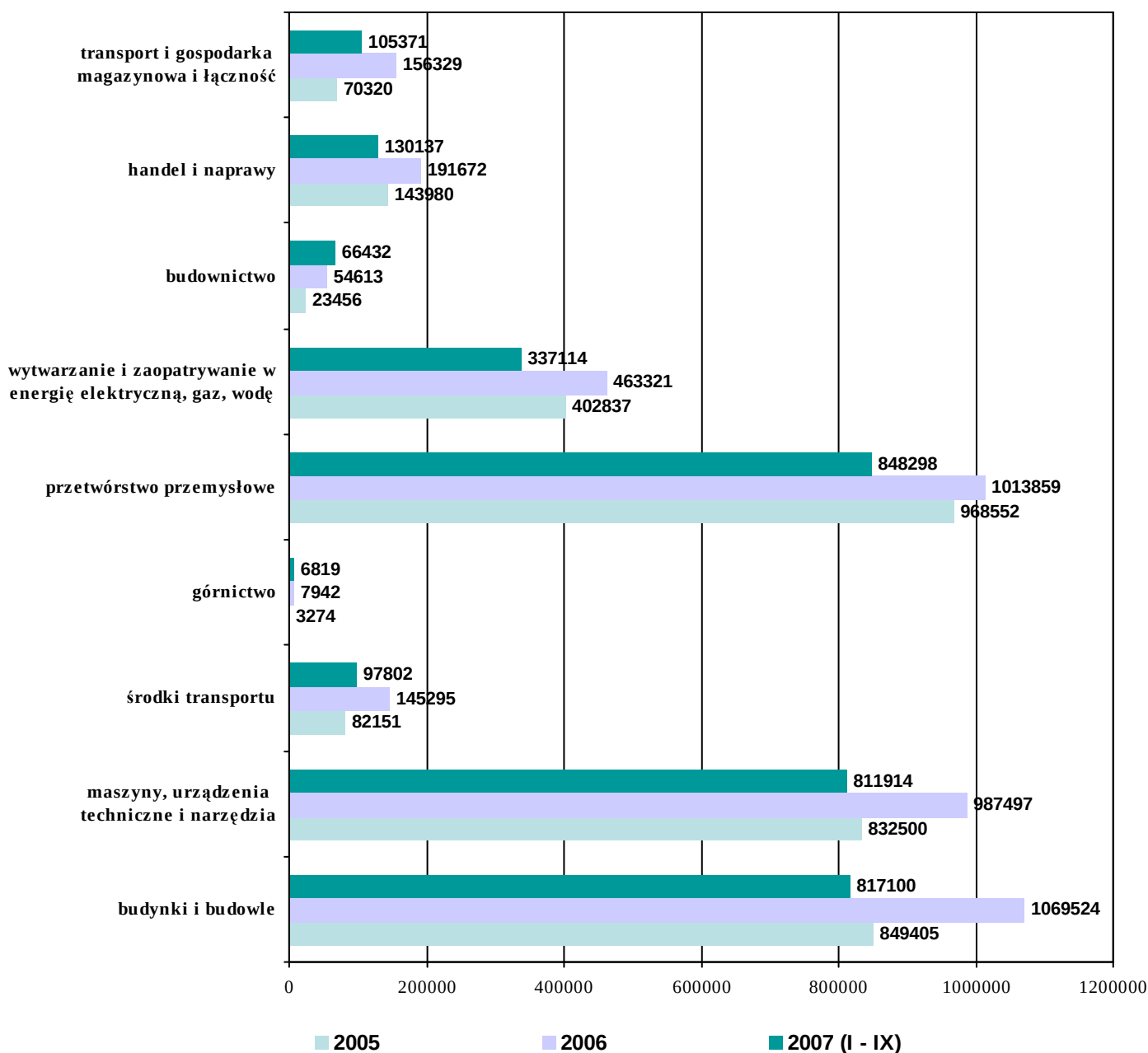
Źródło : GUS.

W województwie zachodniopomorskim największe nakłady inwestycyjne kierowane są do branż zajmujących się przetwórstwem przemysłowym. W porównaniu z rokiem 2005, w roku 2006 wielkość środków inwestycyjnych wzrosła. Druga branża w której, w województwie, inwestuje się najczęściej budynki i budowle. W tym wypadku wartość inwestowanych środków w porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła. Najmniejsze nakłady inwestycyjne lokowane są w górnictwo oraz budownictwo.

Tabela 5. Nakłady inwestycyjne (w mln zł) w latach 2005 - 2007

2005 I - XII		2006 I – XII		2007 I - VI	
Sektor publiczny	Sektor prywatny	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Sektor publiczny	Sektor prywatny
594,2	1189,4	739,4	1449,9	330,2	721,7

Wykres 14. Nakłady inwestycyjne (w tys. zł, w cenach bieżących) w latach 2005 - 2007

Źródło : GUS.

Produkt krajowy brutto w zachodniopomorskim od ponad pięciu lat jest coraz większy. Od 2000 roku do 2005 wzrósł o blisko 21% i wynosił ponad 40 milionów złotych co stanowiło około 5% produktu krajowego w Polsce.

Tabela 6. Produkt krajowy brutto w województwie zachodniopomorskim w latach 2000 – 2005

2000	2001	2002	2003	2004	2005
[mln. zł]	[mln. zł]	[mln. zł]	[mln. zł]	[mln. zł]	[mln. zł]
33 603,7	34 419,8	35 248,2	35 488,4	38 143,0	40 533,0

Źródło : GUS.

Podobnie jak w całości tak i w przypadku produktu krajowego brutto na jednego mieszkańca, wartości te w województwie zachodniopomorskim są od 2000 roku w fazie wzrostowej.

Tabela 7. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w województwie zachodniopomorskim w latach 2000 – 2005

produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca					
2000	2001	2002	2003	2004	2005
[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]
19 796	20 263	20 754	20 913	22 494	23 924

Źródło : GUS.

Porównując jednak procentowo produkt krajowy brutto na mieszkańca do średniej wartości w Polsce, zauważyć można, że od 2000 roku jest coraz niżej średniej krajowej. Oznacza to, że mimo, iż produkt krajowy brutto w województwie wzrasta, to jednak w odniesieniu do kraju maleje. Wnioskować można, że województwo zachodniopomorskie z roku na rok rozwija się coraz wolniej w stosunku do rozwoju całego kraju.

Tabela 8. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w województwie zachodniopomorskim w porównanie do średniej krajowej w latach 2000 – 2005

produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca, Polska = 100					
2000	2001	2002	2003	2004	2005
[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
101,7	99,5	98,2	94,9	93,0	92,8

Źródło : GUS.

Koniunktura konsumencka²

Listopad 2007 r., według danych z GUS, przyniósł poprawę wskaźników ufności konsumenckiej: bieżącego³ i wyprzedzającego⁴. Utrzymuje się również korzystny dystans wobec wyników z poprzednich lat. Bieżący wskaźnik ufności konsumenckiej wynosi obecnie –3,2 (o 2,3 pp. więcej niż w październiku). W porównaniu do analogicznego miesiąca 2006 i 2005 roku jest to wynik lepszy odpowiednio o 11,1 oraz o 14,6 punktów procentowych.

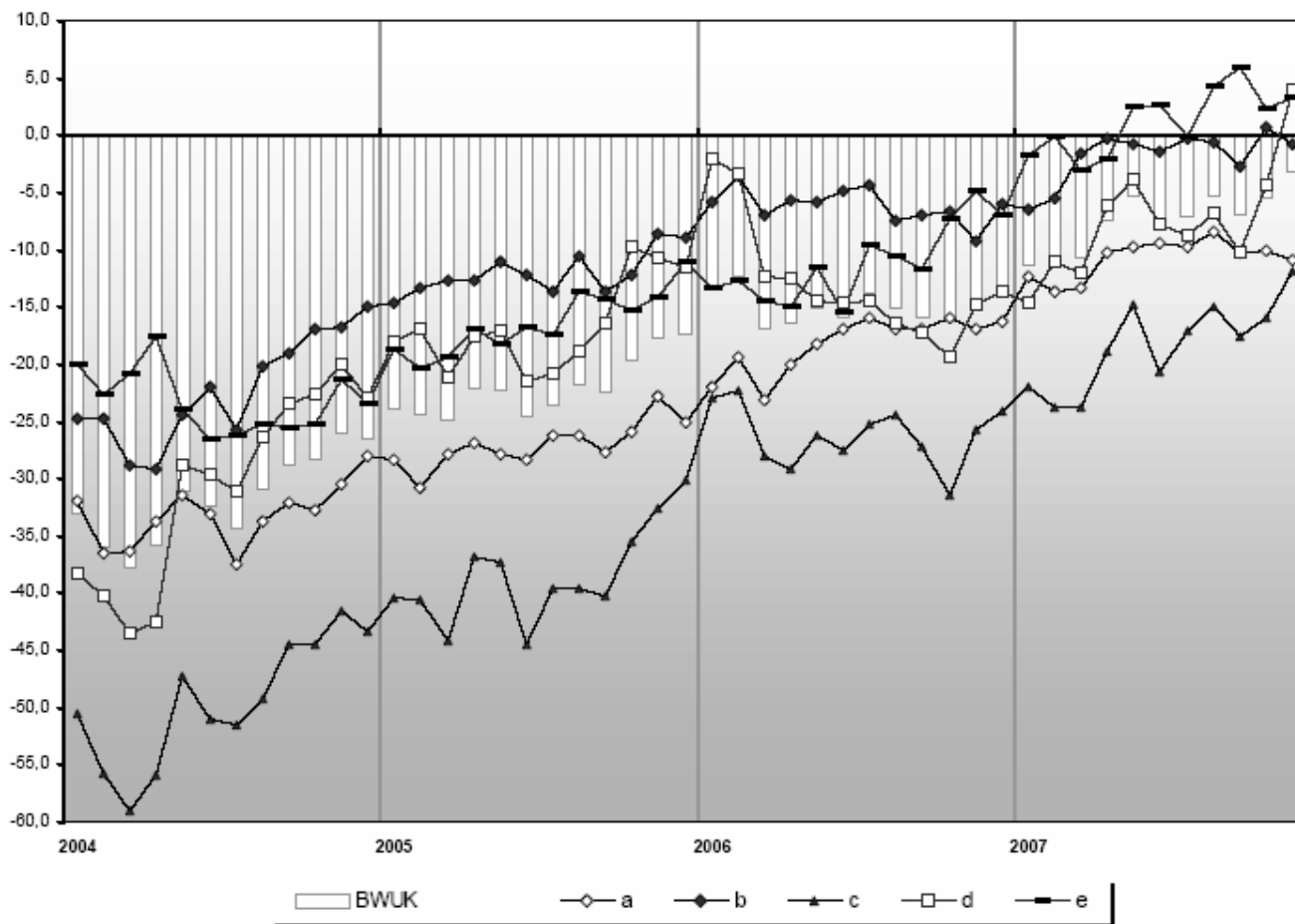
Wyprzedzający wskaźnik ufności konsumenckiej przyjął w listopadzie wartość –4,4, a więc o 1,1 pp. wyższą niż w październiku. W okresie ostatnich dwóch lat wyprzedzający wskaźnik stale notuje wzrost notowań: – o 12,7 oraz o 18,3 pp. względem tego samego miesiąca 2006 oraz 2005 roku. Poziom wskaźników ufności konsumenckiej w listopadzie 2007 r. jest rezultatem poprawy konsumenckich ocen charakteryzujących zmiany ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju i obecnych możliwości dokonywania poważniejszych zakupów oraz pogorszenia się ocen zmian sytuacji finansowej gospodarstwa domowego i obaw przed wzrostem bezrobocia. Natomiast oceny możliwości zaoszczędzenia pieniędzy utrzymały się na niezmiennym poziomie. Spośród wymienionych wskaźników koniunktury konsumenckiej szczególną uwagę zwraca znaczna poprawa oceny zmian sytuacji gospodarczej kraju, które w listopadzie 2007 r. osiągnęły najwyższy z notowanych dotychczas poziomów. Nieznaczne pogłębiły się obawy przed bezrobociem, aczkolwiek w ostatnich kilkunastu miesiącach nastąpiła ich znaczna redukcja. Oznacza to, że społeczeństwo jest coraz mniej przekonane o możliwości dalszego zmniejszania się poziomu bezrobocia. W listopadzie 2007 r. zaobserwowano utrzymywanie na wysokim poziomie skłonności gospodarstw domowych do dokonywania ważnych zakupów oraz skłonności do oszczędzania pieniędzy. Osiągnięty w listopadzie 2007 r. poziom wskaźników koniunktury konsumenckiej zapewnia osiągnięcie wysokiej dynamiki konsumpcji indywidualnej, a tym samym dobrą koniunkturę w produkcji, imporcie i handlu dobrami konsumpcyjnymi.

² Dane z GUS – publikacja Koniunktura konsumencka. Listopad 2007 r.

³ bieżący wskaźnik ufności konsumenckiej – obrazujący bieżące tendencje zmian w konsumpcji indywidualnej jest średnią sald ocen zmian sytuacji finansowej gospodarstwa domowego, zmian ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju oraz obecnego dokonywania ważnych zakupów.

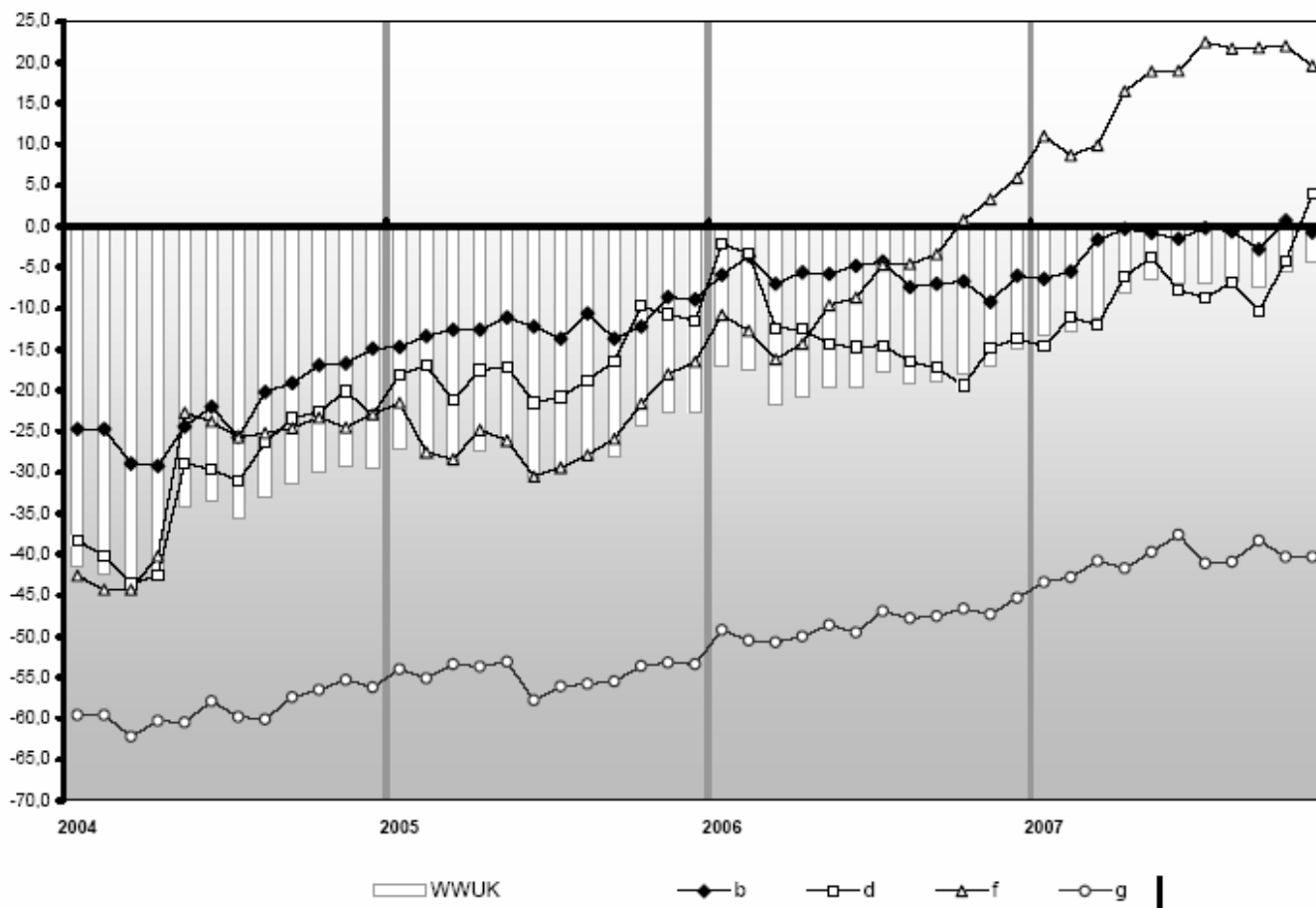
⁴ wyprzedzający wskaźnik ufności konsumenckiej – obrazujący oczekiwane w najbliższych miesiącach zmiany w tendencjach konsumpcji indywidualnej jest średnią sald ocen zmian sytuacji finansowej gospodarstwa domowego, zmian ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju oraz obecnego dokonywania ważnych zakupów. Wskaźniki ufności konsumenckiej mogą przyjmować wartości od -100 do +100. Wartość dodatnia oznacza przewagę liczebną konsumentów nastawionych optymistycznie nad konsumentami nastawionymi pesymistycznie, natomiast wartość ujemna oznacza przewagę liczebną konsumentów nastawionych pesymistycznie nad konsumentami nastawionymi optymistycznie

Wykres 15. Bieżący wskaźnik ufności konsumenckiej (BWUK) oraz jego wartości składowe (w %) według miesięcy w latach 2004 - 2007

- A - Zmiany sytuacji finansowej gospodarstwa domowego w ostatnich 12 miesiącach**
- B - Zmiany sytuacji finansowej gospodarstwa domowego w najbliższych 12 miesiącach**
- C - Zmiany ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju w ostatnich 12 miesiącach**
- D - Zmiany ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju w najbliższych 12 miesiącach**
- E - Obecne dokonywanie ważnych zakupów**

Wykres 16. Wyprzedzający wskaźnik ufności konsumenckiej (WWUK) oraz jego wartości składowe (w %) według miesięcy w latach 2004 - 2007

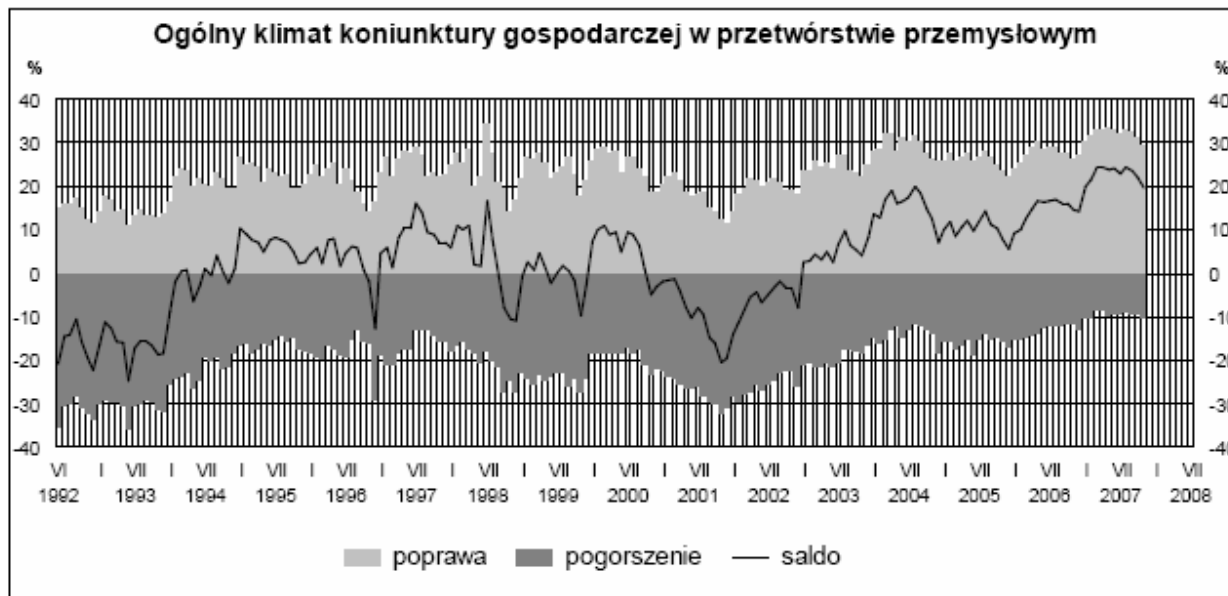
B - Zmiany sytuacji finansowej gospodarstwa domowego

D - Zmiany ogólnej sytuacji ekonomicznej kraju

F - Zmiany poziomu bezrobocia

G – Oszczędzanie pieniędzy

Krótkookresowa prognoza gospodarcza dla Polski⁵

W listopadzie ogólny klimat koniunktury jest oceniany nieco mniej optymistycznie niż w październiku (plus 20 wobec plus 22 przed miesiącem). Poprawę koniunktury sygnalizuje 30% badanych przedsiębiorstw, jej pogorszenie – 10% (w październiku odpowiednio 31% i 9%). Pozostałe przedsiębiorstwa uznają, że ich sytuacja nie ulega zmianie.

Przedsiębiorcy sygnalizują nieznacznie wolniejszy wzrost bieżącej liczby zamówień (zarówno krajowych jak i zagranicznych). Odpowiednie prognozy są nieco ostrożniejsze od przewidywań z października, ale nadal korzystne. Bieżąca produkcja zwiększa się. Stan zapasów jest zbliżony do poziomu uważanego przez przedsiębiorców za wystarczający. Utrzymuje się notowana od marca korzystna sytuacja finansowa przedsiębiorstw. Mimo iż są trudności w ściąganiu należności od kontrahentów, przedsiębiorcy bez opóźnień regulują swoje zobowiązania finansowe. W najbliższych miesiącach przewiduje się dalszą poprawę sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Wzrost zatrudnienia może być nieco niższy niż prognozowano w październiku. Ceny wyrobów gotowych mogą rosnać w tempie nieznacznie wolniejszym niż przewidywano w poprzednim miesiącu.

Na ogólny klimat koniunktury w przetwórstwie przemysłowym składa się zróżnicowana sytuacja w poszczególnych jego działach. Optymistyczne oceny koniunktury zgłaszają przedsiębiorcy prowadzący działalność we wszystkich działach przetwórstwa

⁵ Prognoza została przygotowana w oparciu dane z raportu Głównego Urzędu Statystycznego pt. Koniunktura w przemyśle, budownictwie, handlu i usługach w listopadzie 2007 r.

przemysłowego. W listopadzie najbardziej korzystne oceny ogólnego klimatu koniunktury formułują producenci: masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (plus 35 – wzrost o 2 punkty), maszyn i aparatury elektrycznej (plus 31 – utrzymuje się wartość z poprzedniego miesiąca), mebli (plus 30 – utrzymuje się wartość z poprzedniego miesiąca), wyrobów chemicznych (plus 26 – spadek o 9 punktów), maszyn i urządzeń (plus 24 – spadek o 2 punkty), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (plus 24 – spadek o 5 punktów), pozostałego sprzętu transportowego (plus 23 – wzrost o 2 punkty) oraz prowadzący działalność wydawniczą; poligraficzną i reprodukcję zapisanych nośników informacji (plus 30 – spadek o 1 punkt).

Producenci maszyn i aparatury elektrycznej oceniają koniunkturę optymistycznie, podobnie jak w październiku. Mimo, iż bieżący portfel zamówień rośnie wolniej niż przed miesiącem, producenci rozszerzają produkcję w większym stopniu niż w październiku. Odpowiednie prognozy są nadal korzystne, choć ostrożniejsze niż przed miesiącem. Stan zapasów wyrobów gotowych jest zbliżony do poziomu uważanego przez przedsiębiorców za wystarczający. Zmniejszają się trudności w ściąganiu należności od kontrahentów. Przedsiębiorcy nadal terminowo regulują swoje zobowiązania finansowe. Przewidywania w tym zakresie są korzystne, choć ostrożniejsze od przedstawionych przed miesiącem. Dyrektorzy planują dalszy wzrost zatrudnienia, ale na skalę mniejszą niż prognozowano w ubiegłym miesiącu. Ceny maszyn i aparatury elektrycznej mogą rosnąć w tempie wolniejszym do prognozowanego w październiku.

Producenci mebli oceniają koniunkturę optymistycznie, podobnie jak przed miesiącem. Odnotowuje się wzrost bieżącego portfela zamówień i produkcji. Odpowiednie prognozy są również bardzo korzystne, choć ostrożniejsze od formułowanych przed miesiącem. Zapasy wyrobów gotowych określane są przez przedsiębiorców jako nieco niższe od wystarczających. Zmniejszają się opóźnienia w ściąganiu należności od kontrahentów. Przedsiębiorcy terminowo regulują zobowiązania finansowe. Prognozy sytuacji finansowej są korzystne, choć ostrożniejsze od formułowanych w październiku. Dyrektorzy planują zwiększyć zatrudnienie w stopniu nieco mniejszym niż wskazywała prognoza z ubiegłego miesiąca. Wzrost cen mebli w najbliższych trzech miesiącach może być szybszy od przewidywanego przed miesiącem.

Producenci wyrobów chemicznych oceniają koniunkturę mniej optymistycznie niż w zeszłym miesiącu. Spowodowane to jest ostrożniejszymi niż w październiku przewidywaniami dotyczącymi portfela zamówień i produkcji. Odpowiednie oceny bieżące są

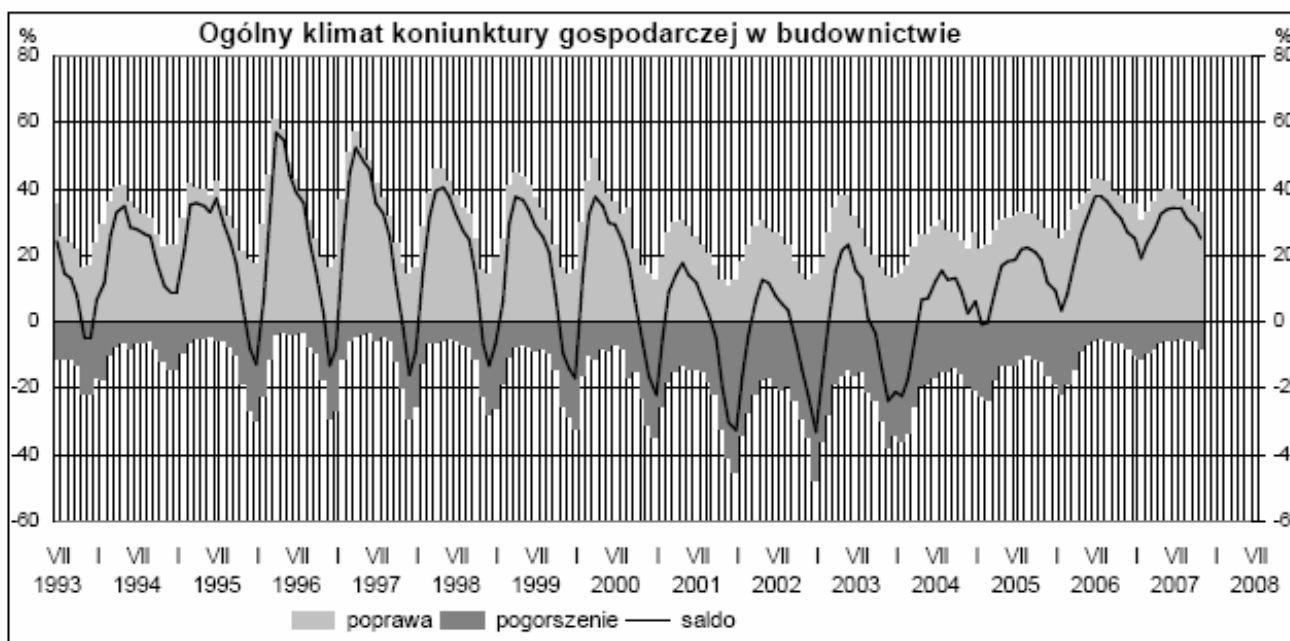
bardziej korzystne niż przed miesiącem. Poziom zapasów wyrobów gotowych jest uznawany przez producentów za wystarczający. Zmniejszają się opóźnienia w ściąganiu należności od kontrahentów. Producenci bardziej optymistycznie oceniają swoje możliwości terminowego regulowania bieżących zobowiązań finansowych. Prognozy dotyczące przyszłej sytuacji finansowej są również korzystne, choć ostrożniejsze od formułowanych w ubiegłym miesiącu. Przewidywany wzrost liczby zatrudnionych może być zbliżony do planowanego w październiku. Ceny wyrobów chemicznych mogą rosnąć w tempie nieco wolniejszym od prognozowanego przed miesiącem.

W przedsiębiorstwach produkujących artykuły spożywcze, napoje i wyroby tytoniowe koniunktura oceniana jest nadal optymistycznie, choć ostrożniej niż przed miesiącem. Spowodowane to jest wolniejszym wzrostem bieżącego i przyszłego portfela zamówień oraz przewidywanej produkcji. Bieżąca produkcja rośnie w tempie szybszym niż w październiku. Poziom zapasów wyrobów gotowych jest nieznacznie niższy od uznawanego przez przedsiębiorców za wystarczający. Mimo zwiększających się opóźnień w ściąganiu należności od kontrahentów, producenci terminowo regulują swoje bieżące zobowiązania finansowe. Prognozy sytuacji finansowej są nadal optymistyczne, choć ostrożniejsze od przewidywań sprzed miesiąca. Dyrektorzy planują niewielkie ograniczenie zatrudnienia. Ceny artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych mogą nadal rosnąć, ale wolniej niż prognozowano w październiku.

Producenci sprzętu i urządzeń rtv oceniają w listopadzie koniunkturę pozytywnie, lepiej niż przed miesiącem. Odnotowywany jest wzrost bieżącej produkcji przy nieznacznym zahamowaniu wzrostu portfela zamówień. Odpowiednie prognozy są ostrożniejsze od formułowanych w październiku. Zapasy wyrobów gotowych są nadmierne. Producenci odczuwają niewielkie trudności w ściąganiu należności od kontrahentów, ale terminowo regulują swoje bieżące zobowiązania finansowe. W najbliższych trzech miesiącach nie przewidują zmian swojej sytuacji finansowej. Zamierzają rozszerzyć zatrudnienie. Ceny sprzętu i urządzeń rtv mogą się nadal obniżać.

W listopadzie dyrektorzy firm produkujących wyroby włókiennicze oceniają koniunkturę mniej korzystnie niż miesiąc wcześniej. Spowodowane to jest dużo ostrożniejszymi niż w październiku, choć nadal optymistycznymi przewidywaniami dotyczącymi portfela zamówień i produkcji. Mimo iż przedsiębiorcy odnotowują wolniejszy wzrost bieżącego portfela zamówień niż sygnalizowali przed miesiącem, to w większym stopniu rozszerzają bieżącą produkcję. Nieznacznie zwiększają się nadmierne zapasy

wyrobów gotowych. Dyrektorzy przedsiębiorstw sygnalizują zmniejszenie opóźnień w ściąganiu należności od kontrahentów, ale odczuwają niewielkie trudności z terminowym regulowaniem swoich zobowiązań finansowych. Prognozy sytuacji finansowej są optymistyczne, choć ostrożniejsze od formułowanych przed miesiącem. Przedsiębiorcy planują niewielkie redukcje zatrudnienia. Ceny wyrobów włókienniczych mogą nieznacznie wzrosnąć.

W listopadzie ogólny klimat koniunktury w budownictwie kształtuje się na poziomie plus 25 (w październiku plus 29). Poprawę koniunktury sygnalizuje 33% przedsiębiorstw, a jej pogorszenie 8% (w październiku – odpowiednio 35% i 6%). Pozostałe przedsiębiorstwa uznają, że ich sytuacja nie ulega zmianie.

Przedsiębiorstwa odnotowują wolniejszy niż w październiku wzrost portfela zamówień. Produkcja budowlano-montażowa jest rozszerzana w skali nieco mniejszej niż przed miesiącem. Przewidywania na najbliższe trzy miesiące w zakresie popytu i produkcji są nadal korzystne, choć ostrożniejsze niż w ubiegłym miesiącu. Prognozy formułowane przez 29% badanych przedsiębiorców, którzy deklarują prowadzenie prac budowlanych za granicą, wskazują na wzrost portfela zamówień na roboty budowlanomontażowe na rynku zagranicznym w skali nieco mniejszej od przewidywań sprzed miesiąca.

Nadal pozytywnie oceniana jest bieżąca sytuacja finansowa przedsiębiorstw budowlano-montażowych. Prognozy w tym zakresie są korzystne, ale ostrożniejsze niż w październiku. Przedsiębiorcy przewidują wzrost cen realizacji robót budowlanomontażowych

w skali zbliżonej do przewidywań sprzed miesiąca. Należy oczekiwać wolniejszego wzrostu zatrudnienia w budownictwie.

Odsetek przedsiębiorstw nieodczuwających żadnych barier w prowadzeniu działalności budowlano-montażowej kształtuje się na poziomie 4,0% (4,2% w październiku br. i 4,1% w listopadzie 2006 r.). Największe trudności napotymane przez przedsiębiorstwa związane są z niedoborem wykwalifikowanych pracowników (62% badanych przedsiębiorstw w listopadzie br., 61% w październiku br. wobec 49% w listopadzie ub. roku) oraz kosztami zatrudnienia (58% badanych przedsiębiorstw w październiku i w listopadzie br. wobec 52% w listopadzie ub. roku). W skali roku w największym stopniu wzrosło znaczenie wspomnianej już bariery związanej z niedoborem wykwalifikowanych pracowników oraz – w drugiej kolejności – z kosztami materiałów (42% jednostek w listopadzie br. wobec 45% w ubiegłym miesiącu i 32% w listopadzie 2006 r.), zmalało natomiast znaczenie barier związanych z konkurencją ze strony innych firm (49% w listopadzie br., 50% w październiku br. wobec 59% w listopadzie ub. roku), trudnościami z uzyskaniem kredytu (8% w październiku i listopadzie br. wobec 13% w listopadzie ub. roku), niedostatecznym popytem (15% w październiku i listopadzie br. wobec 19% w listopadzie ub. roku) oraz kosztami finansowej obsługi działalności (28% w listopadzie br., 29% w październiku br. wobec 32% w listopadzie 2006 r.).

W listopadzie br. 6% przedsiębiorstw budowlano-montażowych ocenia swoje zdolności produkcyjne jako zbyt duże w stosunku do oczekiwanego w okresie najbliższych dwunastu miesięcy portfela zamówień, 76% jako wystarczające, a 18% jako zbyt małe. Oceny te są zbliżone do formułowanych przed miesiącem.

Wykorzystanie mocy produkcyjnych zgłaszane przez przedsiębiorców w październiku i listopadzie br. wynosiło 89% (w listopadzie ub. roku – 88%).

nadal korzystna, zbliżona do sygnalizowanej przed miesiącem. Na najbliższe miesiące przewiduje się wzrost sprzedaży towarów, ale wolniejszy niż prognozowano w październiku. W konsekwencji sytuacja finansowa przedsiębiorstw może być mniej korzystna niż przewidywano w ubiegłym miesiącu. Bieżące zapasy towarów przekraczają poziom uznawany za wystarczający. Przedsiębiorcy zamierzają utrzymać ilość towarów zamawianych u dostawców na poziomie zgłaszanym przed miesiącem. W listopadzie ceny towarów rosną nieco szybciej niż w październiku. W najbliższych miesiącach należy oczekiwać dalszego ich wzrostu. Dyrektorzy przedsiębiorstw planują zwiększać zatrudnienie, ale w mniejszym stopniu niż przewidywano przed miesiącem.

W listopadzie wzrost bieżącej sprzedaży w branży włókno, odzież, obuwie jest znacznie szybszy niż w październiku. W konsekwencji sytuacja finansowa przedsiębiorstw jest lepsza niż przed miesiącem. Mimo nieco mniej korzystnych prognoz dotyczących sprzedaży, sytuacja finansowa przedsiębiorstw w najbliższych miesiącach może się poprawiać. Nadmierny stan zapasów towarów przyczynia się do wolniejszego wzrostu zamówień u dostawców. W listopadzie przedsiębiorstwa zgłaszają niewielki wzrost bieżących cen towarów, zbliżony do sygnalizowanego w październiku. W najbliższych miesiącach przewidywane jest spowolnienie wzrostu cen. Dyrektorzy przedsiębiorstw planują zwiększać zatrudnienie w stopniu zbliżonym do prognozowanego w ubiegłym miesiącu.

Mimo iż w listopadzie przedsiębiorstwa branży „pojazdy samochodowe” sygnalizują szybszy niż w ubiegłym miesiącu wzrost bieżącej sprzedaży towarów, sytuacja finansowa przedsiębiorstw jest oceniana gorzej niż w październiku. W najbliższych miesiącach mogą utrzymać się korzystne prognozy dotyczące zarówno sprzedaży jak i sytuacji finansowej przedsiębiorstw. W tej sytuacji przedsiębiorcy planują zwiększyć ilość zamawianych towarów u dostawców. Bieżące ceny towarów rosną szybciej niż w październiku. W najbliższych miesiącach należy oczekiwać ich dalszego wzrostu. Dyrektorzy przedsiębiorstw planują zwiększać zatrudnienie.

W listopadzie wzrost bieżącej sprzedaży żywności utrzymuje się na poziomie sygnalizowanym przed miesiącem. Mimo to nieznacznie pogarsza się sytuacja finansowa badanych przedsiębiorstw. Na najbliższe miesiące przewiduje się niewielki wzrost sprzedaży. Stan zapasów towarów nieznacznie przekracza poziom uznawany za wystarczający. W związku z tym ilość towarów zamawianych u dostawców może wzrastać w nieznacznym tylko stopniu. Wzrost cen Żywności jest zbliżony do zgłaszanego przed miesiącem.

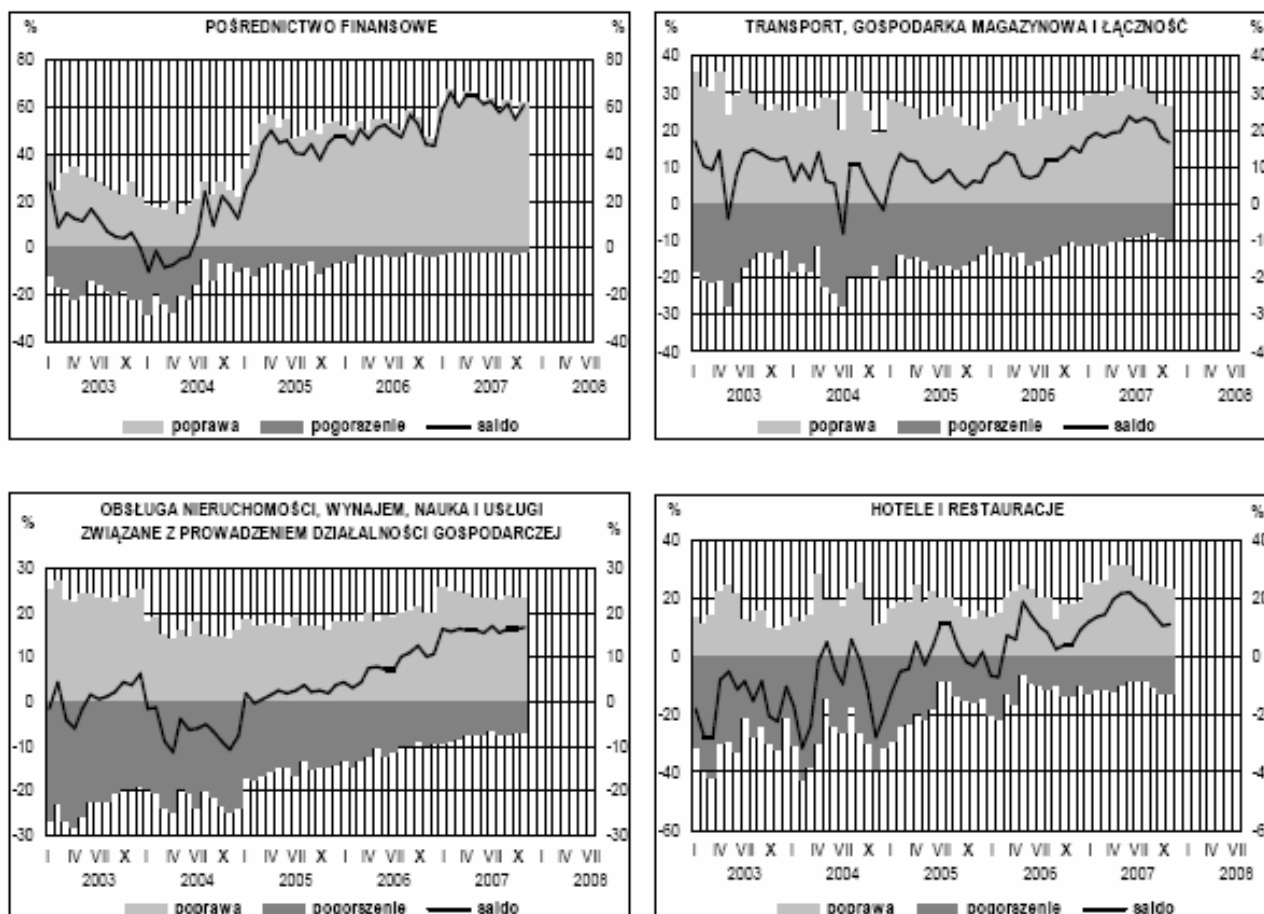
Odpowiednie prognozy wskazują na możliwy dalszy ich wzrost. W najbliższych miesiącach dyrektorzy przedsiębiorstw przewidują nieznacznie zwiększyć zatrudnienie.

Spośród badanych jednostek 4,1% deklaruje, że nie odczuwa żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności (4,7% w październiku br. wobec 4,4% przed rokiem). Największe trudności napotymane przez przedsiębiorstwa związane są z konkurencją na rynku (barierę tę sygnalizuje 71% przedsiębiorstw w listopadzie, 74% w październiku br. i w listopadzie ub.r. – 73%), kosztami zatrudnienia (65% w listopadzie, 63% w październiku br. wobec 57% w listopadzie 2006 r. – jest to bariera, której znaczenie w skali roku najbardziej wzrosło) oraz wysokimi obciążeniami na rzecz budżetu (55% w listopadzie, 56% w październiku wobec 52% w listopadzie 2006 r.). W porównaniu z listopadem ubiegłego roku w najbardziej znaczącym stopniu zmalała uciążliwość bariery związanej z niedostatecznym popytem (z 46% do 33% w listopadzie 2007 r.).

Od początku 2005 r. utrzymują się bardzo korzystne oceny ogólnego klimatu koniunktury jednostek z sekcji pośrednictwo finansowe. W listopadzie są one lepsze od sygnalizowanych przed miesiącem (plus 61 wobec plus 54 w październiku). Poprawę koniunktury odnotowuje 61% firm (w październiku 56%), badane jednostki nie sygnalizują pogorszenia swojej sytuacji (przed miesiącem odczuwano je w 2% jednostek). Pozostałe jednostki uznają, że ich sytuacja nie ulega zmianie. Na poprawę ocen koniunktury wpływają bardziej optymistyczne niż przed miesiącem prognozy popytu oraz bardzo korzystne przewidywania w zakresie sytuacji finansowej. Przyszła sprzedaż może nadal rosnąć, choć nieznacznie wolniej niż się tego spodziewano w październiku. Przedsiębiorcy sygnalizują znaczące, choć wolniejsze niż przed miesiącem tempo wzrostu bieżącego popytu i sprzedaży, a w konsekwencji i sytuacji finansowej. Dyrektorzy firm sygnalizują wolniejszy niż w październiku wzrost zarówno bieżących jak i przyszłych cen usług. Nadal przewidywany jest wzrost zatrudnienia.

Od sierpnia bieżącego roku nieznacznie pogarszają się, mimo to wciąż pozytywne, oceny koniunktury w sekcji transport, gospodarka magazynowa i łączność. W listopadzie wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury kształtuje się na poziomie plus 17 (w październiku plus 18). Poprawę koniunktury odnotowuje 26% badanych firm, a jej pogorszenie – 9% (w październiku odpowiednio 27% i 9%). Pozostałe jednostki uznają, że ich sytuacja nie ulega zmianie. Na ostrożniejsze oceny koniunktury wpływają nieco mniej korzystne niż przed miesiącem oceny bieżącego i przyszłego popytu oraz sprzedaży. Bieżąca sytuacja finansowa jest zadowalająca. W najbliższych miesiącach będzie się ona poprawiać, choć wolniej niż

przewidywano w październiku. Zatrudnienie może być nadal rozszerzane, ale w skali nieco mniejszej niż prognozowano w ubiegłym miesiącu. Dyrektorzy firm sygnalizują nieznacznie wolniejszy spadek bieżących cen usług aniżeli odnotowano miesiąc wcześniej, w najbliższych miesiącach mogą one nieznacznie wzrosnąć.

Przedsiębiorstwa z sekcji obsługa nieruchomości, wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej od początku 2005 r. Oceniają swoją koniunkturę coraz bardziej optymistycznie. W listopadzie wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury kształtuje się na poziomie zbliżonym do sygnalizowanego w poprzednim miesiącu (plus 17 wobec plus 16 w październiku). Poprawę koniunktury odnotowuje 23% badanych firm, a jej pogorszenie – 6% (w październiku odpowiednio 23% i 7%). Pozostałe jednostki uznają, że ich sytuacja nie ulega zmianie. Oceny zarówno bieżącego jak i przyszłego popytu oraz sprzedaży są optymistyczne, choć nieco ostrożniejsze od formułowanych przed miesiącem. Utrzymują się korzystne oceny bieżącej i przewidywanej sytuacji finansowej. Dyrektorzy jednostek planują wzrost zatrudnienia, zbliżony do prognozowanego w październiku. Sygnalizowany jest też wzrost zarówno bieżących jak i przyszłych cen oferowanych usług.

Od początku 2006 r. jednostki z sekcji hotele i restauracje zgłaszają korzystne oceny koniunktury. W listopadzie, podobnie jak w październiku, oceny te kształtują się na poziomie plus 11. Poprawę koniunktury odnotowuje 23% badanych firm, a jej pogorszenie – 12% (w październiku odpowiednio: 24% i 13%). Pozostałe jednostki uznają, że ich sytuacja nie ulega zmianie. Oceny zarówno bieżącego jak i przyszłego popytu są optymistyczne, zbliżone do formułowanych przed miesiącem. Przedsiębiorcy sygnalizują nieco wolniejsze niż w październiku tempo wzrostu bieżącej sprzedaży, a w konsekwencji i sytuacji finansowej. W następnych miesiącach sprzedaż ich usług może wzrosnąć, a sytuacja finansowa – nieznacznie poprawić się. W listopadzie dyrektorzy firm sygnalizują szybszy niż w ubiegłym miesiącu wzrost bieżących i przyszłych cen. W tej grupie jednostek można spodziewać się niewielkiego wzrostu zatrudnienia.

W oparciu o dane prezentowane przez Główny Urząd Statystyczny dotyczące koniunktury gospodarczej oraz uzyskane dane wtórne dotyczące województwa zachodniopomorskiego można stwierdzić, że obecnie panująca sytuacja jest pozytywna. Co prawda optymizm panujący w koniunkturze konsumenckiej jest nieco lepszy niż w koniunkturze gospodarczej. Przedsiębiorcy oceniając teraźniejszość i przyszłość są raczej ostrożniejsi w swych osądach jednakże patrzą optymistycznie. Ponadto należy zwrócić uwagę, że przedsiębiorcy są również konsumentami.

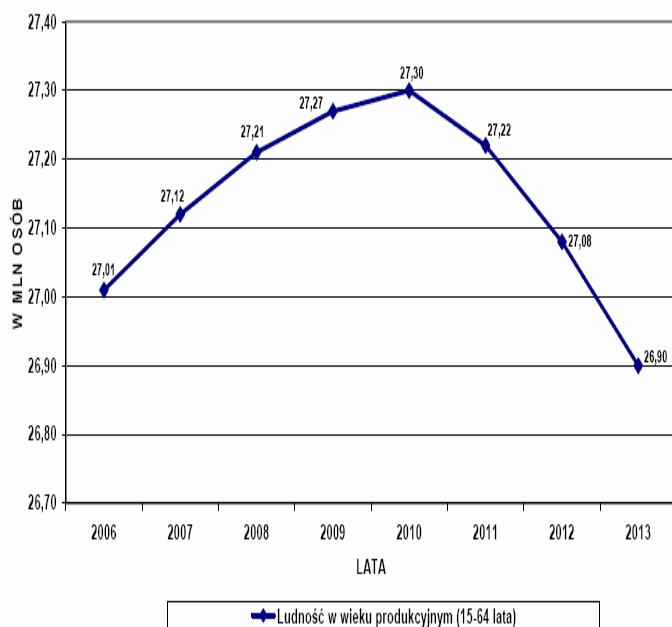
Dane dotyczące województwa zachodniopomorskiego wpisują się w klimat panujący w skali kraju. Generalnie wśród konsumentów i przedsiębiorców panuje umiarkowany optymizm.

Prognoza zatrudnienia i bezrobocia

Prognozy Głównego Urzędu Statystycznego zakładają, że rok 2010 będzie okresem w którym liczba osób będących w wieku produkcyjnym⁶ osiągnie stan najwyższy. W dalszym okresie liczba osób będących gotowymi do pracy będzie maleć. Z punktu widzenia polityki zatrudnieniowej do roku 2010, rozwiązywanie problemów bezrobocia może być utrudnione poprzez wzrost liczby osób wchodzących na rynek pracy.

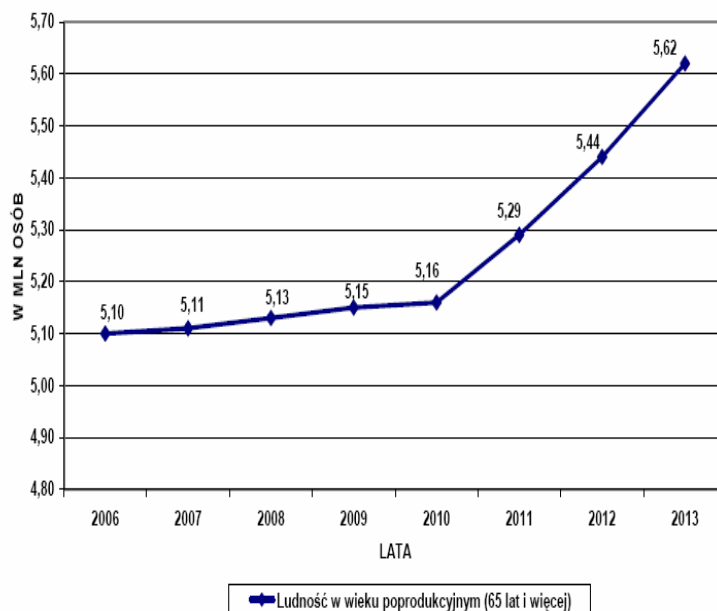
Warto również zauważyć, że liczba ludności w wieku produkcyjnym po kilkuletnim wzroście, zacznie maleć, ale w przypadku osób schodzących z rynku pracy tendencja jest stała – rosnąca. Do roku 2010 wzrost liczby osób wieku poprodukcyjnym będzie zwiększał się nie znacznie, jednak od roku 2010 nastąpi gwałtowny wzrost. Oznacza to, że mamy do czynienia z zjawiskiem starzenia się polskiego społeczeństwa. Z podanych liczb wynika, że wskaźnik obciążenia ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku poprodukcyjnym zwiększy się z 18,9% w 2006 r. Do 20,9% w 2013 r.

PROGNOZA LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W POLSCE
WEDŁUG GUS W LATACH 2006-2013

Źródło: GUS.

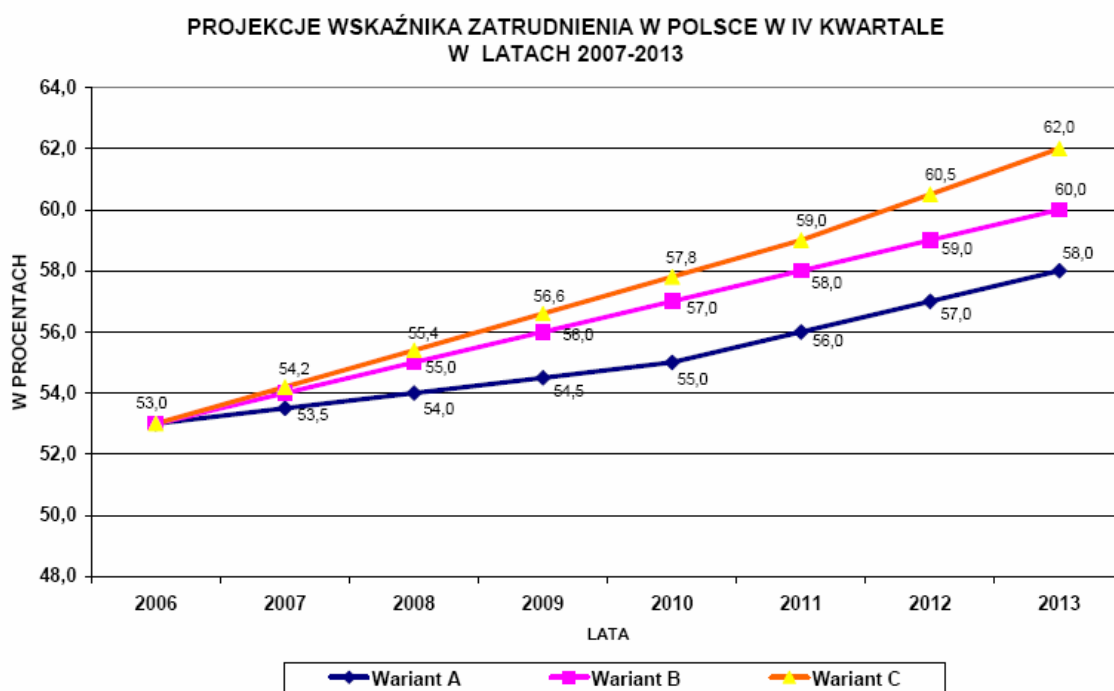
PROGNOZA LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM W POLSCE
WEDŁUG GUS W LATACH 2006-2013

Źródło: GUS.

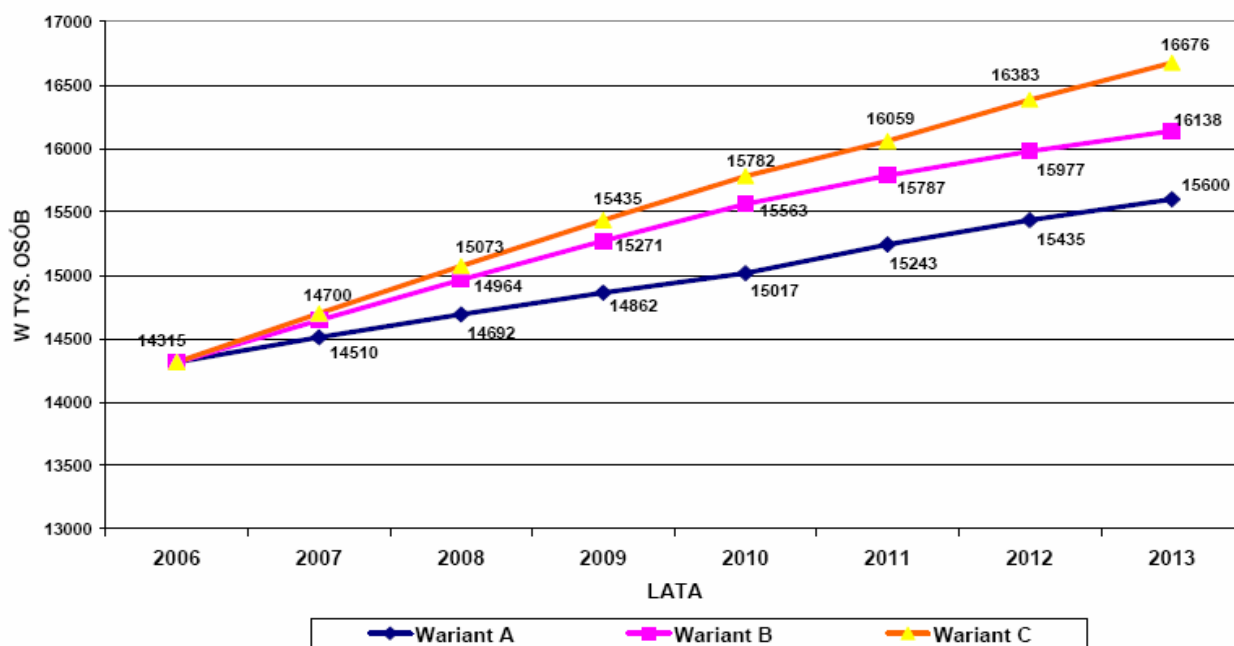
⁶ Przez ludność w wieku produkcyjnym należy rozumieć (według definicji Eurostatu) ludność w wieku 15-64 lata

Ministerstwo Gospodarki i Pracy, w oparciu o uzyskane dane przedstawiło trzy warianty dotyczące rozwoju kwestii zatrudnienia najbliższych lat. Wariant A przedstawia opcję pesymistyczną, wariant B przedstawia rozwój wydarzeń w opcji umiarkowanej a wariant C to wersja optymistyczna. Z prezentowanych danych wynika, że bez względu na wariant czeka nas wzrost liczby osób pracujących, w zależności od wariantu do 58% lub 62%. Czekamy na wzrost liczby zatrudnienia. Wzrost ten jednakże może być w dużej mierze konsekwencją wzrostu liczby osób wchodzących na rynek pracy (przynajmniej w okresie 2008-2010).

Źródło: Ministerstwo Gospodarki i Pracy

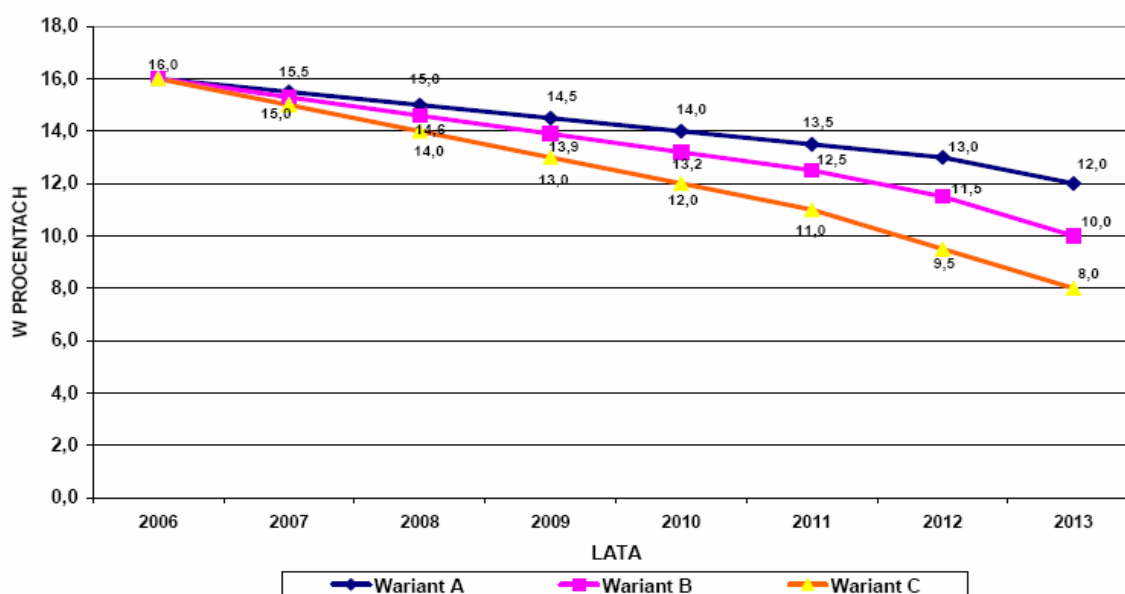
PROJEKCJE LICZBY PRACUJĄCYCH W POLSCE W IV KWARTALE
W LATACH 2007-2013

Źródło: Ministerstwo Gospodarki i Pracy

Według danych Ministerstwa Gospodarki i Pracy wraz ze wzrostem osób pracujących, w najbliższych latach będzie maleć bezrobocie i zgodnie z przewidywaniami w 2013 spadnie ono do 8 lub w najgorszym przypadku do 12%.

PROJEKCJE STOPY BEZROBOCIA W POLSCE W IV KWARTALE W LATACH 2007-2013

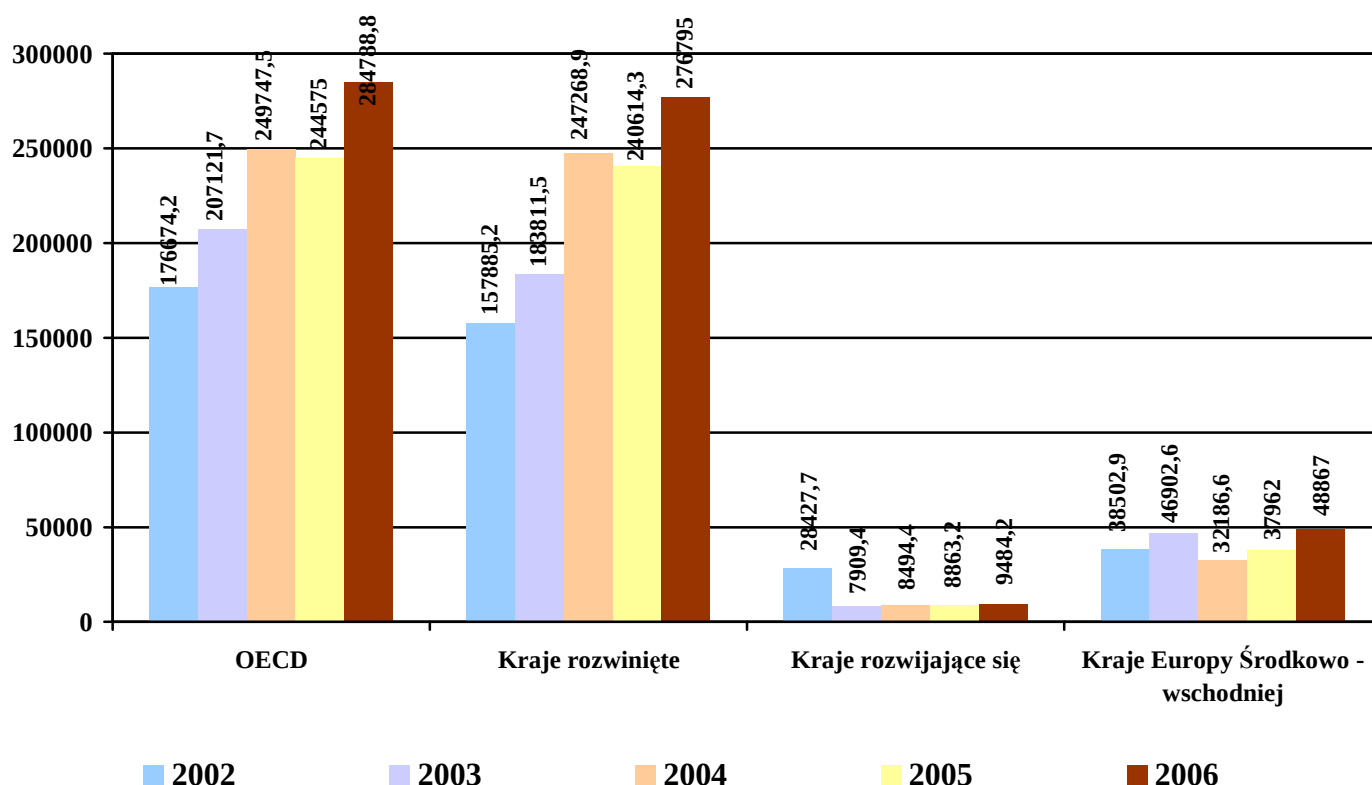

Eksport i import

Wielkość importu różnego rodzaju dóbr z roku na rok rośnie, przy czym do Polski importuje się najczęściej z krajów stowarzyszonych w Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz z krajów z grupy krajów rozwiniętych (w skład tej grupy wchodzi państwa stowarzyszone w Unii Europejskiej oraz w Europejskim Stowarzyszeniu Wolnego Handlu (EFTA)). Najmniej Polska importuje z krajów rozwijających się i od 2003 roku można uznać, że wielkość importu jest raczej na niezmiennym poziomie.

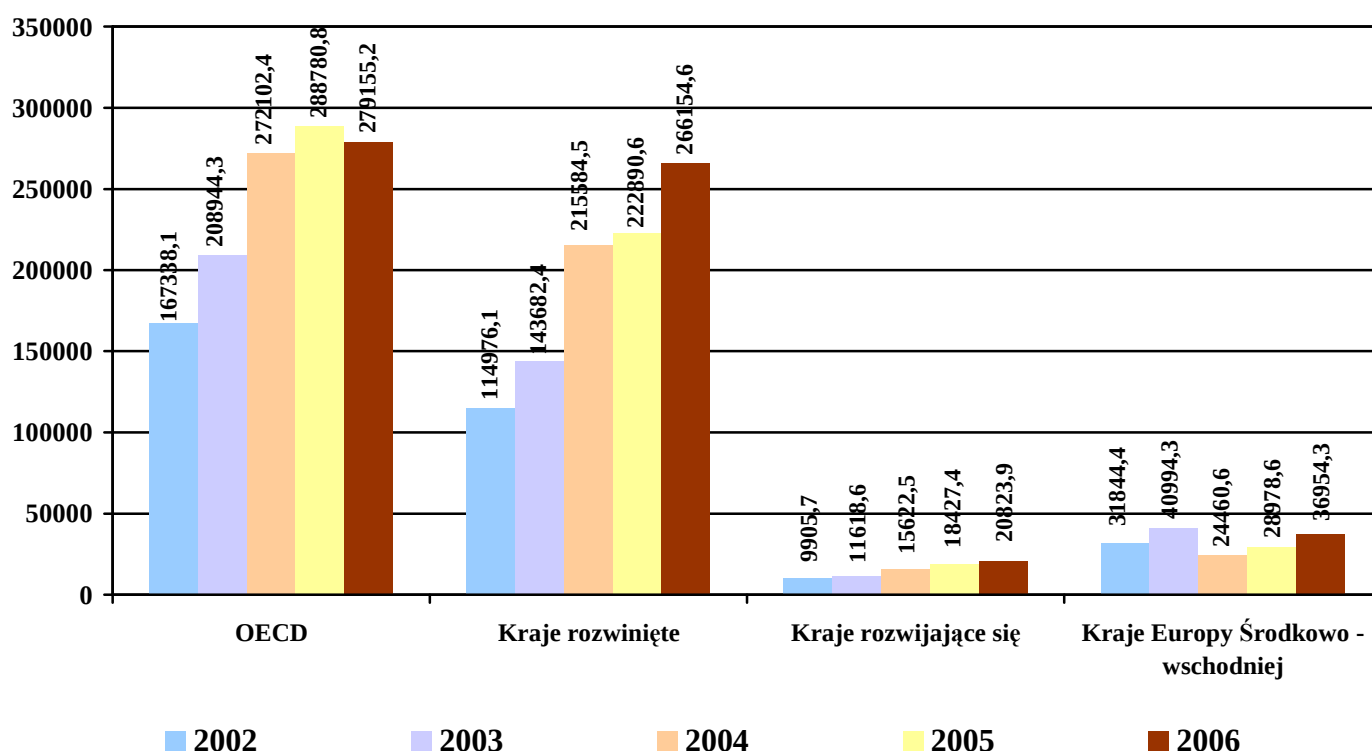
Wahania wielkości importu można zauważyć w przypadku współpracy z krajami z Europy Środkowo – Wschodniej. Prawdopodobnie wynika to z faktu dość dużego wpływu stosunków politycznych na sytuację gospodarczą krajów należących do tej grupy.

Wykres 17. Wielkość importu według grup krajów (w mln. zł)

Podobnie jak w przypadku importu również i eksport ogółem z roku na rok wzrasta. Przy czym największy wzrost wartości eksportu zanotowano w przypadku krajów rozwiniętych. Oznacza to, że w ramach Unii europejskiej wymiana handlowa rozszerza się. Z kolei w eksporcie do krajów z grupy OECD rok 2006 przeniósł spadek wartości eksportu o blisko 4%. Powoli, ale sukcesywnie rośnie eksport do krajów rozwijających się. Oznaczać to może, że Polska zbliża się do grupy krajów rozwiniętych. Eksport do krajów Europy środkowo – wschodniej od 2004 roku powoli rośnie.

Wykres 18. Wielkość eksportu według grup krajów (w mln. zł)

BADANIE ANKIETOWE

Wnioski

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w listopadzie 2007 roku na próbie 427 firm, które działających w województwie zachodniopomorskim. Próba została dobrana metodą warstwowo – losową według podziału na 21 powiatów oraz sekcje PKD. Dodatkową zmienną stanowił podział na firmy oraz instytucje publiczne⁷. Rozkład próby wyglądał następująco:

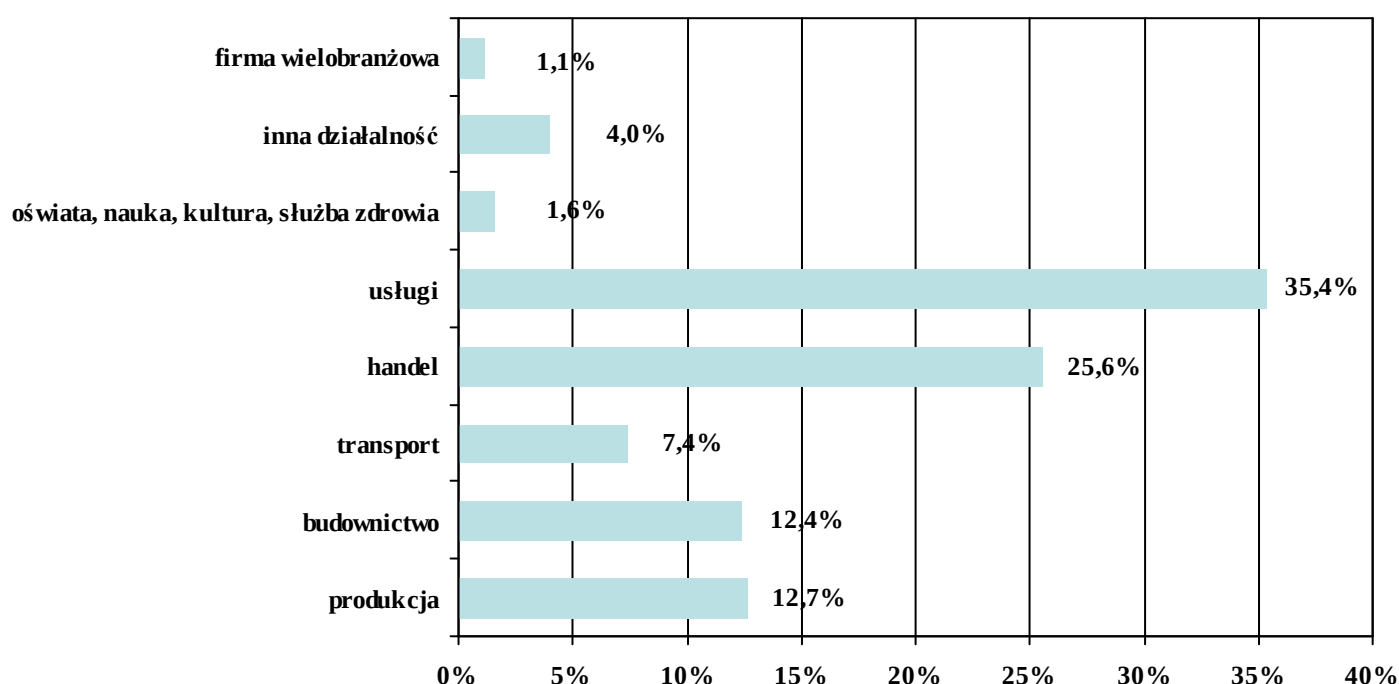
Nazwa powiatu	razem do realizacji w powiecie	przedział zatrudnienia			instytucje
		0-9	10-49	50+	
Powiat białogardzki	9	4	3	1	1
Powiat choszczeński	7	3	2	1	1
Powiat drawski	12	6	4	1	1
Powiat goleniowski	16	7	5	2	2
Powiat gryficki	15	7	5	2	2
Powiat gryfiński	16	7	5	2	2
Powiat kamieński	13	6	4	1	1
Powiat kołobrzeski	28	13	9	3	3
Powiat koszaliński	13	6	4	1	1
Powiat łobeski	6	3	2	1	1
Powiat m. Koszalin	39	17	12	4	6
Powiat m. Szczecin	134	62	42	15	15
Powiat m. Świnoujście	13	6	4	1	1
Powiat myśliborski	12	6	4	1	1
Powiat policki	15	7	5	2	1
Powiat pyrzycki	7	3	2	1	1
Powiat sławieński	12	6	4	1	1
Powiat stargardzki	22	11	7	2	2
Powiat szczecinecki	17	8	5	2	2
Powiat świdwiński	9	4	3	1	1
Powiat wałecki	12	6	4	1	1
suma	427	198	135	46	48

⁷ Były to podmioty należące do następujących jednostek klasyfikacyjnych: Administracja publiczna Edukacja, Ochrona zdrowia i opieka socjalna, Usługowa działalność komunalna

Charakterystyka badanej populacji

W przypadku firm, w badanej próbie najliczniejszą grupę stanowiły przedsiębiorstwa świadczące usługi. Ten typ firm stanowił 35% (133)⁸ ogółu badanych. Co czwarta firma zajmuje się handlem (blisko 26% (27) wszystkich badanych firm). Dość licznie reprezentowane w próbie były firmy zajmujące się produkcją – 12,4% (47) oraz budownictwem – 12,4% (47). Najrzadziej występowały firmy prowadzące działalność wielobranżową, tylko 1% (4).

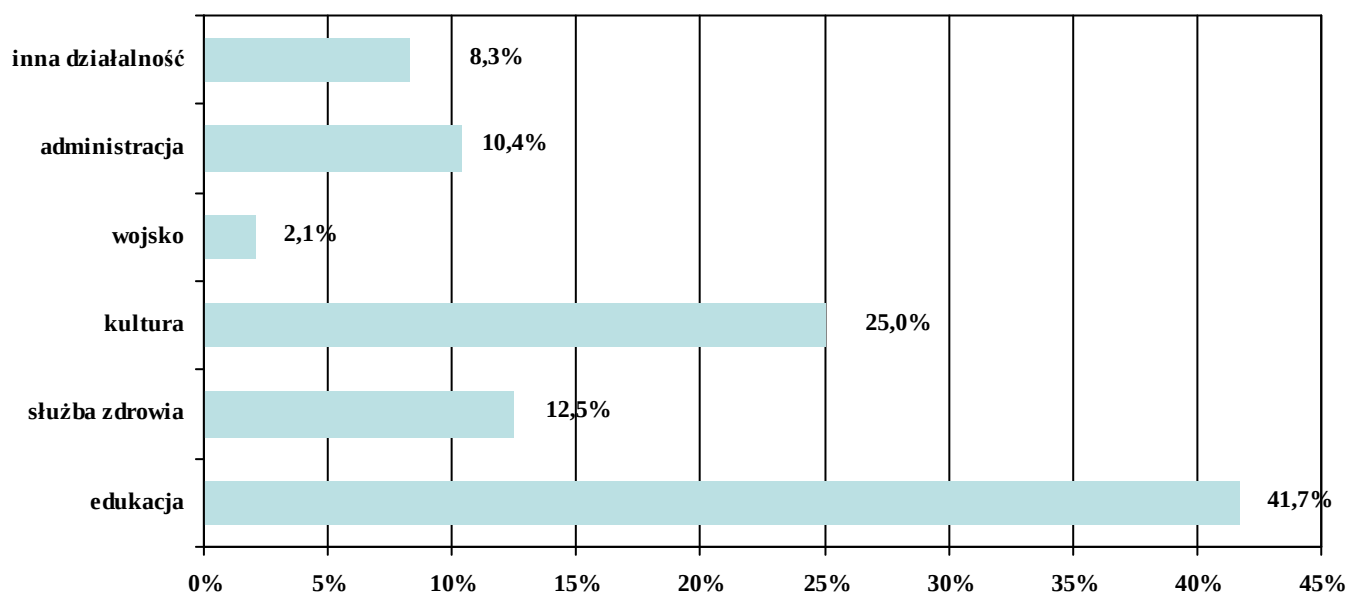
Wykres 19. Główna działalność firmy N=379

Jeśli chodzi o instytucje to najczęściej przeprowadzono wywiad w instytucjach zajmujących się edukacją – 42% (20). Co czwarta instytucja zajmuje się kulturą (25%) (12). Najrzadziej w próbie występowały instytucje związane z wojskiem (2,1%) (1).

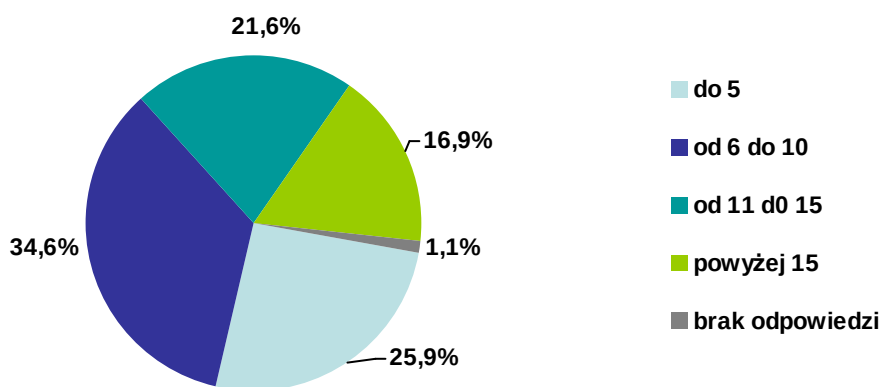
⁸ W nawiasach przy wartościach procentowych znajdują się wartości bezwzględne oznaczające ilość firm które odpowiedziały na dane pytanie

Wykres 20. Główna działalność instytucji N=48

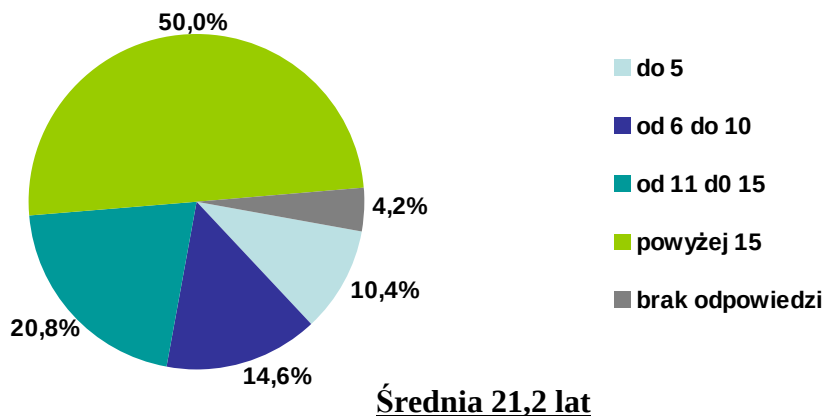
Badane firmy najczęściej istnieją na rynku od 6 do 10 lat. Tyle czasu na rynku funkcjonuje 35% (132) badanych przedsiębiorstw. Połowa badanych instytucji funkcjonuje na rynku znacznie dłużej niż firmy, bo powyżej 15 lat. Co czwarta badana firma (25,9%) (98) i co dziesiąta instytucja (10,4%) (5) działa na rynku mniej niż 5 lat. Co piąta firma i instytucja istnieje w województwie od 11 do 15 lat. W 4% (2) badanych instytucji i w 1% (4) badanych firm nie potrafiono wskazać od ilu lat firma istnieje.

Wykres 21. Czas funkcjonowania na rynku firm N=379

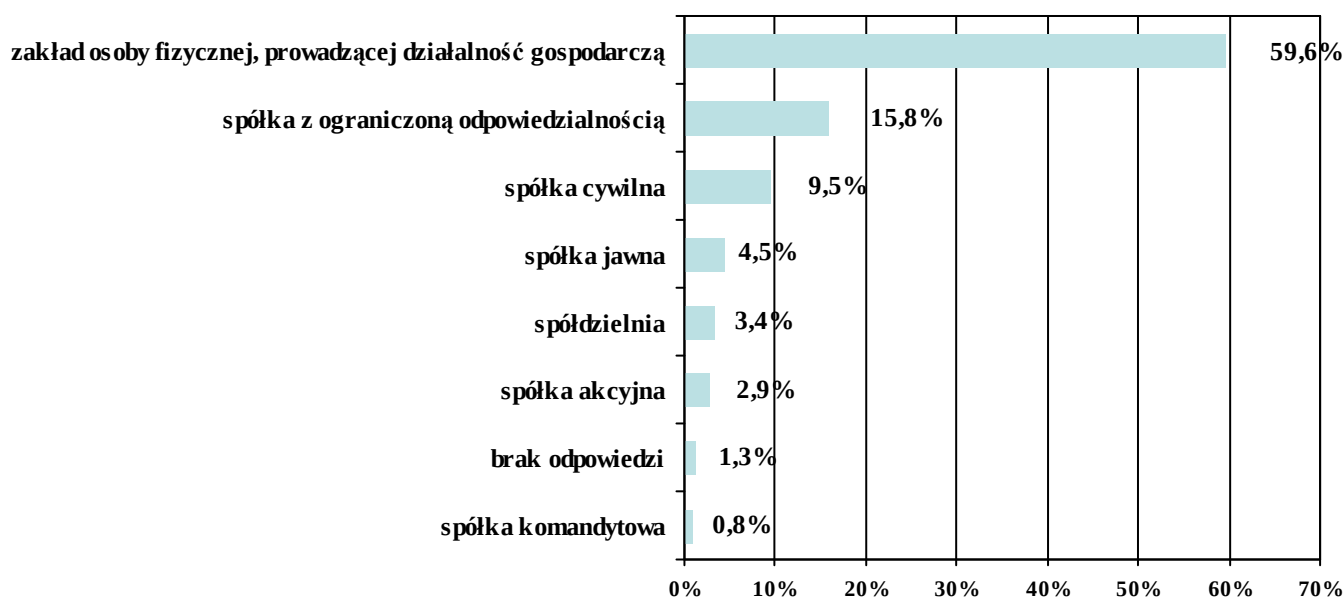
Średnia 11,3 lat

Wykres 22. Czas funkcjonowania na rynku instytucji N=48

Najczęściej występująca forma prawna firm, to osoba fizyczna prowadzącą działalność gospodarczą. Ponad połowa badanych (59%) (223) prowadzi firmę w oparciu o tą formę prawną. Drugą najczęściej występującą formą prawną jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Ta forma prawna występuje w blisko 16% (60) przypadków. Najrzadszą formą prawną w której funkcjonują firmy w województwie zachodniopomorskim jest spółka komandytowa. Tylko 0,8% (3) firm posiada tą formę prawną.

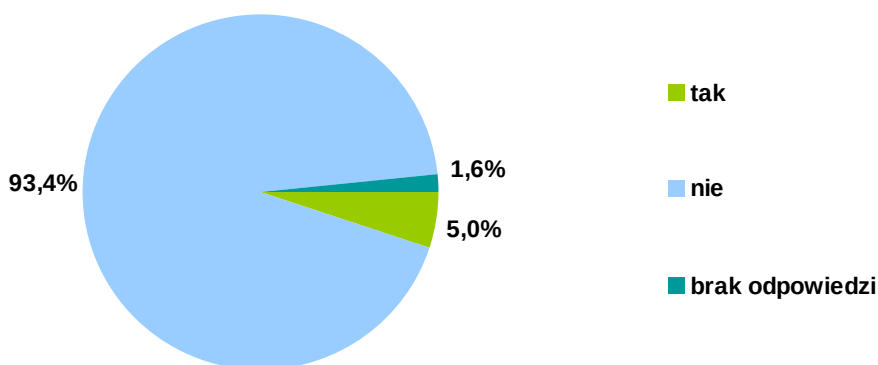
Wykres 23. Forma prawna firmy N=379

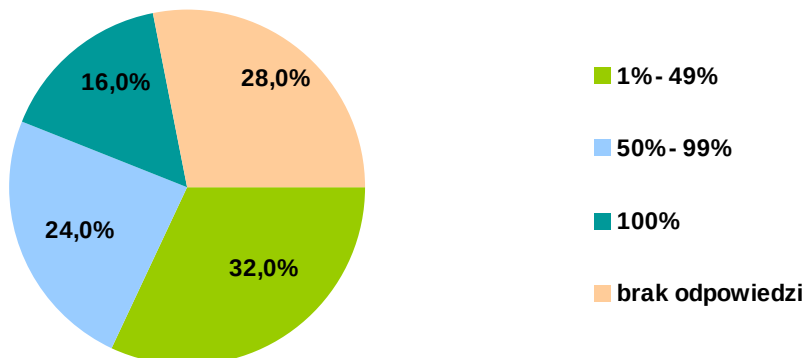
W zdecydowanej większości firm (93%) (354) w województwie zachodniopomorskim, nie mają udziału osoby lub firmy zarejestrowane zagranicą. Tylko w 5% (19) badanych przedsiębiorstwach udział posiada osoba lub podmiot zagraniczny. Niecałe 2% (6) respondentów nie potrafiło wskazać odpowiedzi na to pytanie.

W grupie firm, w których udział ma podmiot zagraniczny, najczęściej udział ten mieści się w granicach od 1 do 49%. Ma to miejsce w 32% (8) przypadków. 100% - owy udział zagranicznych podmiotów lub osób występuje w 16% (4) badanych firm. W co czwartym przedsiębiorstwie, w którym są udziały zagraniczne, wielkość udziałów waha się w granicach od 50% do 99%. Prawie co trzecia firma (28%) (7) nie potrafiła określić procentowo wielkości udziałów.

Wykres 24. Udział osób zagranicznych w firmie N=379

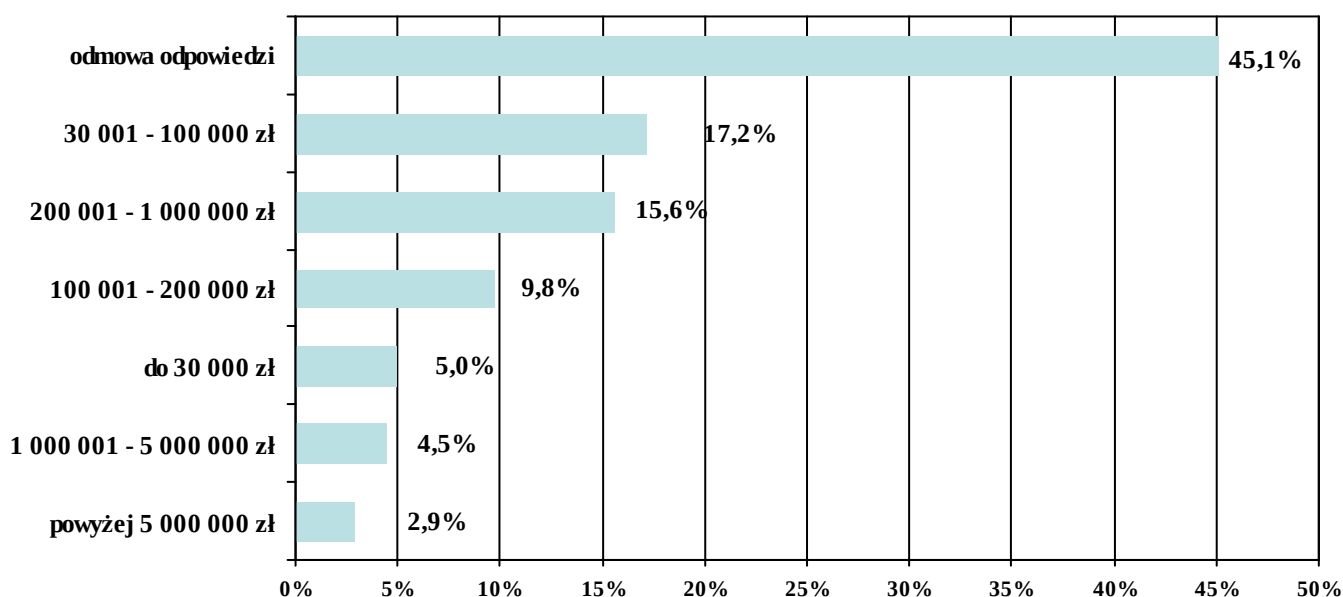

Wykres 25. Procent akcji/ udziałów w firmie jaki posiadają osoby zagraniczne N=25

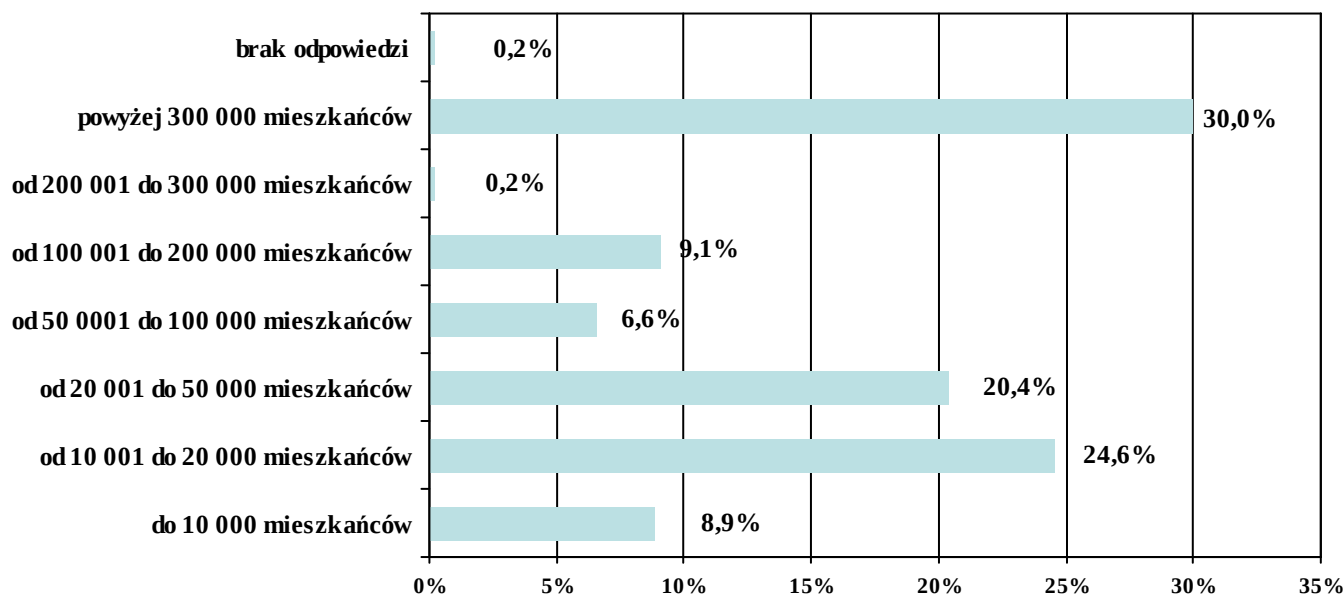
Blisko połowa respondentów (45%) (170) odmówiła wskazania wielkości przychodów brutto w roku 2006. Z tych którzy odpowiedzieli, największą grupę stanowią firmy deklarujące przychód w granicach od 30 tys. zł do 100 tys. zł (17%) (65). Nieco mniej liczna grupa – 15% (57), to przedsiębiorstwa, w których przychód roczny mieści się od 200 tys. zł do 1 mln. zł. Najmniej jest firm, w których przychód w 2006 roku przekroczył 5 mln. zł.

Wykres 26. Przychód brutto firmy w roku 2006 N=379

Prawie co trzecia badana firma i/lub instytucja (30%) (128) znajduje się w miejscowości powyżej 300 tys. mieszkańców. Podobna ilość, bo co czwarta firma i/lub instytucja (24%) (102) ma swoją siedzibę w miejscowości od 10 tys. do 20 tys. mieszkańców. Z kolei co piąta firma i/lub instytucja mieści się w miejscowości od 20 tys. do 50 tys. mieszkańców. Najmniej firm i instytucji, bo tylko 0,2% (1) działa w miejscowościach od 200 do 300 tys. mieszkańców. Wielkości miejscowości, w której działa firma i/lub instytucja nie potrafiło określić 0,2% (1) respondentów.

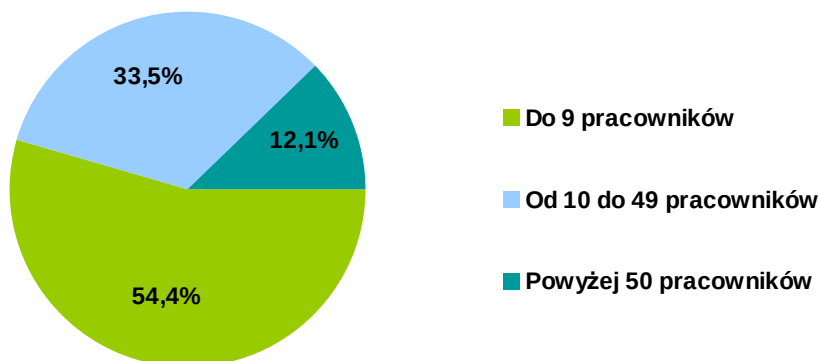
Wykres 27. Wielkość miasta, w której znajduje się główna siedziba firmy/ instytucji N=427

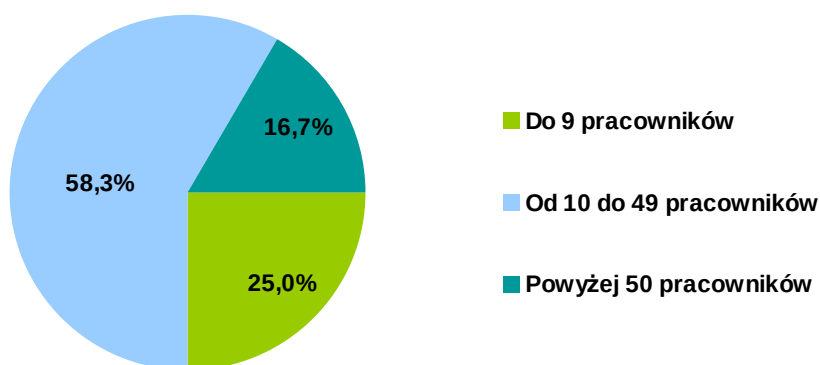
Nie więcej niż 9 pracowników zatrudnionych jest w ponad połowie firm (54%) (205) oraz w co czwartej instytucji (25%) (95). Z kolei w ponad połowie instytucji w województwie zachodniopomorskim (58%) (28) pracuje od 10 do 49 pracowników. Taka ilość zatrudnionych w firmach jest tylko w co trzeciej firmie (33%) (125). Powyżej 50 osób pracuje w 12% (45) firmach i w 16% (8) instytucjach.

Oznacza to, że większość firm w województwie to firmy małe, kilkuosobowe. Z kolei instytucje to miejsca w których wielkość zatrudnienia pozwala uznać je za zakłady pracy o średniej wielkości zatrudnienia.

Wykres 28. Wielkość zatrudnienia w firmie N=379

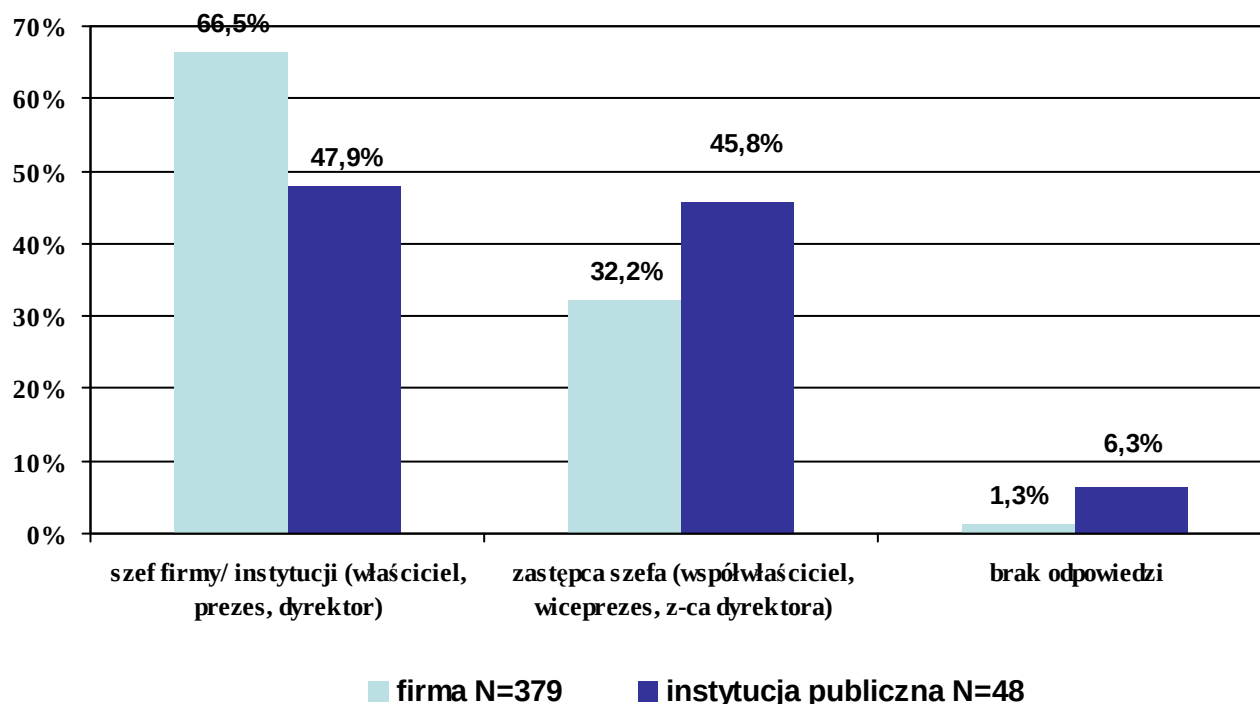
Wykres 29. Wielkość zatrudnienia w instytucji N=48

W 2/3 (250) badanych firm respondentem był szef firmy, właściciel bądź prezes. W co trzeciej (32%) (125) na pytania ankietera odpowiadał zastępca szefa, lub właściciela. W przypadku 1% (4) badanych nie uzyskano odpowiedzi na pytanie o stanowisko.

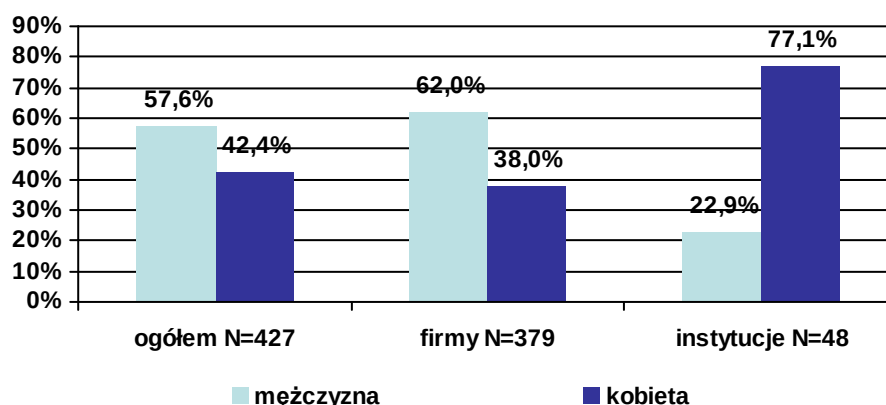
W instytucjach na pytania ankietera odpowiadali mniej więcej po połowie prezes, dyrektor instytucji oraz jego zastępca (47% (24) stanowili prezesi dyrektorzy, 45% (21) zastępcy). W grupie instytucji był jednak wyższy wskaźnik odmów odpowiedzi i wynosił on ponad 6% (3).

Wykres 30. Stanowisko respondenta w firmie/ instytucji

Analizując rozkład płci respondentów można zauważyć, że w firmach prywatnych, kadra zarządcza, właściciele czy zastępcy są w większości mężczyznami (62%) (235). Jednakże na czele urzędów czy instytucji publicznych w zdecydowanej większości stoją kobiety (77%) (37).

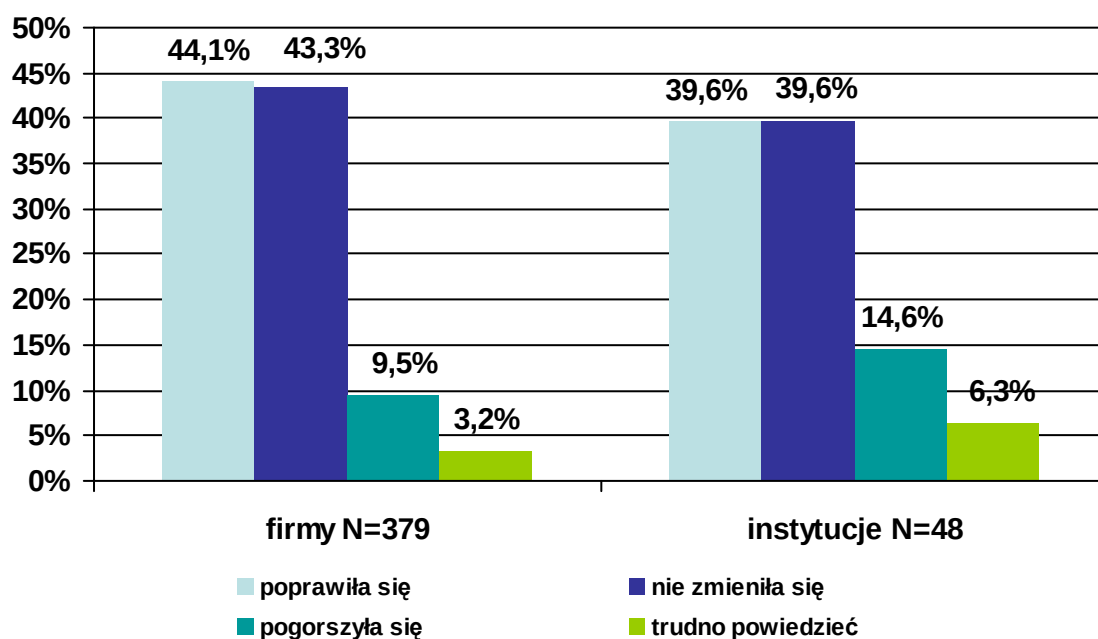
Wykres 31. Płeć respondenta

SYTUACJA GOSPODARCZA

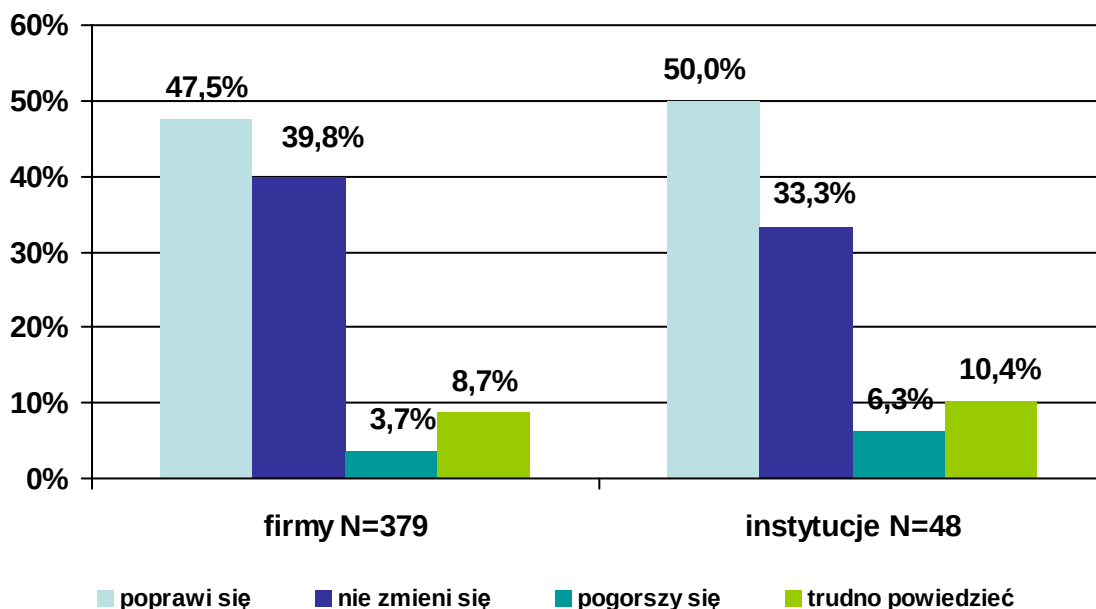
Blisko połowa respondentów (44%) (166) uważa, że sytuacja gospodarcza w Polsce w okresie ostatnich 6 miesięcy, poprawiła się. Z drugiej jednak strony, podobna ilość badanych – 43% (163) przekonana jest o tym, że stan polskiej gospodarki nie uległ znaczącym zmianom jeśli chodzi o pytany okres czasu. Wyniki te nie różnicują się znacząco jeśli chodzi o respondentów w instytucjach czy firmach. Oznacza to, że opinia badanych na temat sytuacji gospodarczej jest pozytywna. Warto jednak zwrócić uwagę na to, iż w instytucjach więcej osób uważa, że w ostatnim półroczu stan gospodarki pogorszył się. Również większy procent badanych w instytucjach, nie potrafił odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 32. Ocena zmiany sytuacji gospodarczej w Polsce w ostatnich 6 miesiącach

Nastroje na przyszłość, dotyczące sytuacji gospodarczej w Polsce są również optymistyczne. Blisko połowa respondentów w obu badanych kategoriach (firmy 47% (178), instytucje 50% (24)) sądzi, że najbliższe półroczu również przyniesie poprawę gospodarczą. Blisko 40% (152) pytanych w firmach i co trzecia osoba pracująca w instytucji uważa, że w ciągu najbliższych 6 miesięcy stan gospodarki w Polsce nie ulegnie zmianie. Pesymistów wśród badanych jest mało – 3,7% (14) w firmach oraz 6,3% (3) w instytucjach. Prawie co dziesiąty respondent nie miał zdania na ten temat.

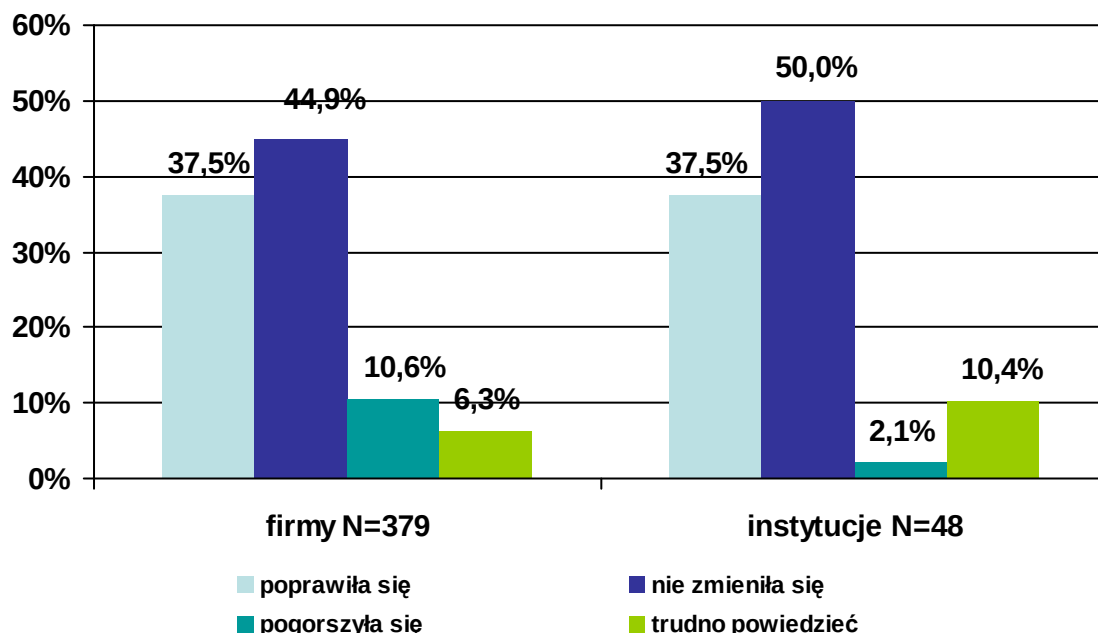
Wykres 33. Ocena zmiany sytuacji gospodarczej w Polsce w najbliższych 6 miesiącach

Nieco inaczej przedstawia się opinia na temat sytuacji gospodarczej w regionie. W tym wypadku przewagę stanowią osoby uważające, że w ostatnim półroczu w województwie zachodniopomorskim stan gospodarki nie uległ znaczącym zmianom (44,9% (170) w firmach 50% (24) w instytucjach). Optymiści są na drugiej pozycji, 37% (zarówno w instytucjach (18) jak i firmach (140)), przekonana jest o tym, że województwo zachodniopomorskie pod względem gospodarczym poprawiło się. Niezadowolonych ze zmian gospodarczych w województwie jest podobna ilość jak niezadowolonych ze zmian w kraju (10,6% (40) w województwie 9,5% (36) w kraju). Warto zaznaczyć, że wśród firm jest więcej pesymistów niż wśród pracowników instytucji.

Oznacza to, iż badani nieco gorzej oceniają zmiany gospodarcze „na własnym podwórku” niż w całym kraju. Podkreślić należy również to, iż grupa niezadowolonych ze zmian w obu przypadkach jest raczej stała. Niezadowolenie ze zmian gospodarczych w kraju przekłada się wprost proporcjonalnie na negatywne oceny gospodarki w województwie. Jednak ta zależność nie działa jeśli chodzi o opinię dotyczącą poprawy stanu gospodarki.

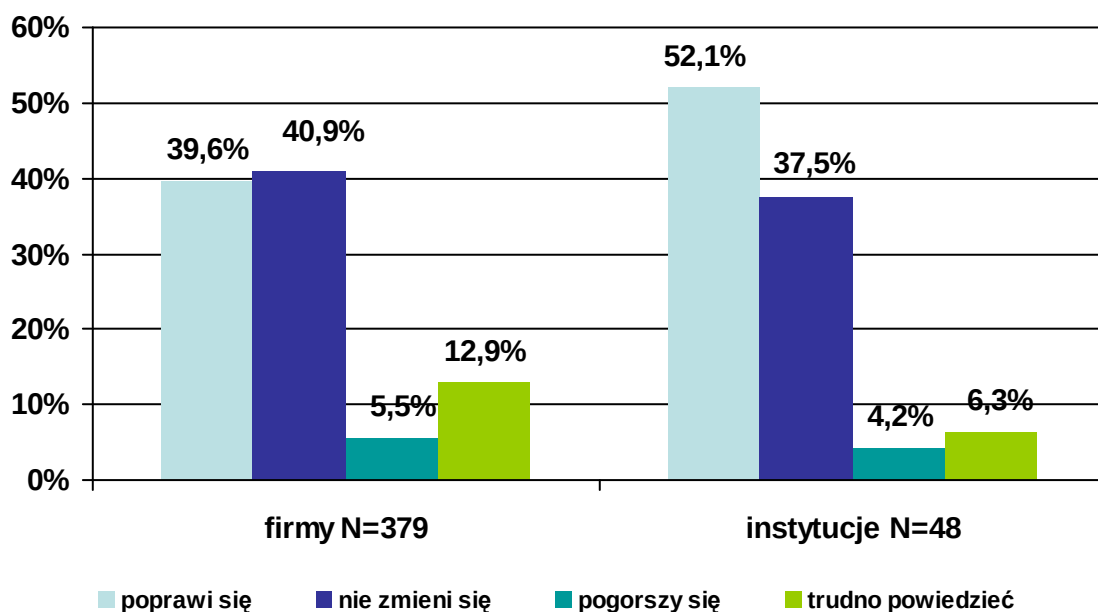
Wykres 34. Ocena zmiany sytuacji gospodarczej w województwie w ostatnich 6 miesiącach

Więcej instytucji niż firm patrzy optymistycznie w przyszłość. Ponad połowa respondentów pracujących w instytucjach (52%) (25) przekonana jest o tym, iż w najbliższym półroczu sytuacja gospodarcza w województwie zachodniopomorskim poprawi się. W firmach uważa tak o 10% mniej osób (152). Nieco mniej jest pesymistów. O tym, że najbliższe 6 miesięcy zmieni stan gospodarki województwa na gorsze, uważa wśród przedsiębiorców 5% (19) badanych, a w instytucjach 4% (2). Ponadto, w firmach większa ilość badanych nie potrafiła wskazać odpowiedzi na to pytanie (12%) (45), niż w instytucjach (6%) (3).

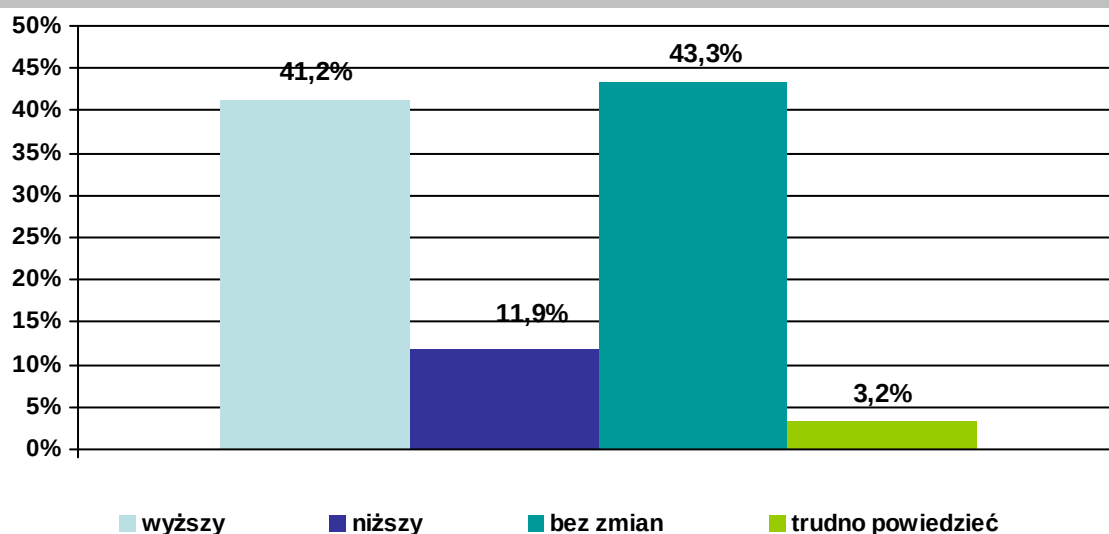
Firmy i instytucje działające na terenie województwa zachodniopomorskiego, nieco lepiej oceniają przyszłość niż teraźniejszość, jeśli chodzi sytuację gospodarczą w województwie. Podobnie, zresztą jak w przypadku oceny gospodarczej w skali kraju. Oznacza to, że przedsiębiorcy oraz pracownicy instytucji wykazują optymistyczne, pozytywne nastawienie na przyszłość.

Wykres 35. Ocena zmiany sytuacji gospodarczej w województwie w najbliższych 6 miesiącach

W kwestii popytu na usługi i/lub produkty firm działających w województwie zachodniopomorskim również można zauważyć umiarkowany optymizm. 41% (155) badanych uważa, że w ciągu roku zapotrzebowanie na ich produkty i usługi wzrosło. Podobna liczba ankietowanych twierdzi, że sprzedaż produkowanych przez nich dóbr nie zmieniła się. Trochę więcej niż co dziesiąty respondent (12%) (45) sprzedał mniej niż w ubiegłym roku.

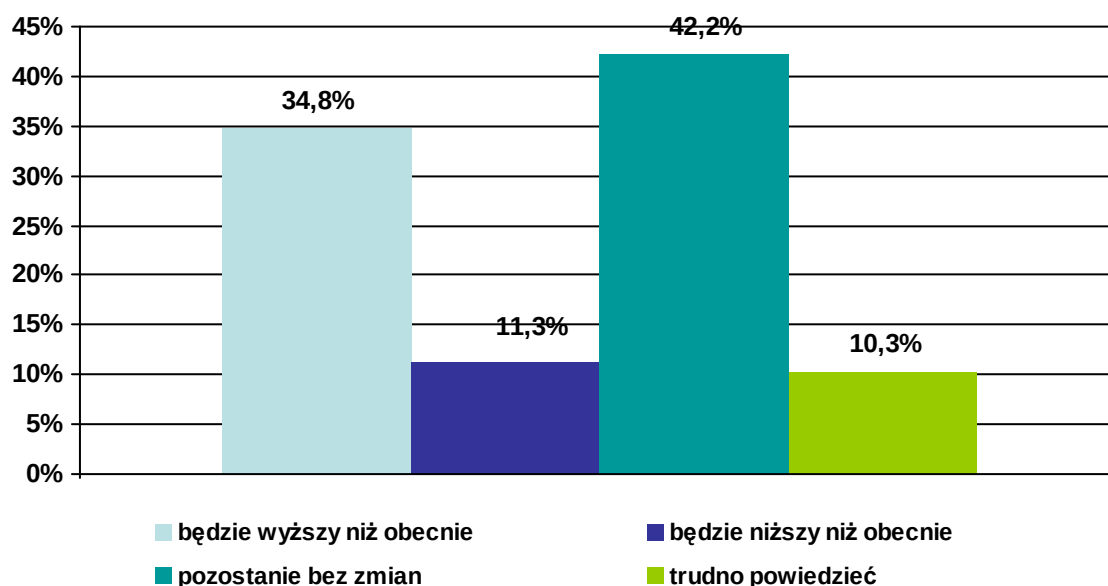
Wykres 36. Ocena popytu na usługi/produkty w stosunku do analogicznego okresu z ubiegłego roku (listopad 2006)⁹ N=379

⁹ Pytanie to zadano wyłącznie w firmach

Planowany popyt na przyszły rok, większość badanych (42%) (159) ocenia raczej w sposób zachowawczy twierdząc, iż sprzedaż ich produktów i usług nie zmieni się. Trochę więcej niż co trzecia badana firma (35%) (133) o popycie na swoje dobra, myśli pozytywnie twierdząc, że takowy wzrośnie. Niezbyt dobrze o przyszłej sprzedaży, mówiąc, że spadnie, myśli 11% (42) przedsiębiorców. Co dziesiąty nie potrafił przewidzieć zmian w popycie na swoje produkty i usługi. Wyniki na to pytanie potwierdzają, że w województwie zachodniopomorskim panuje raczej optymistyczny klimat gospodarczy.

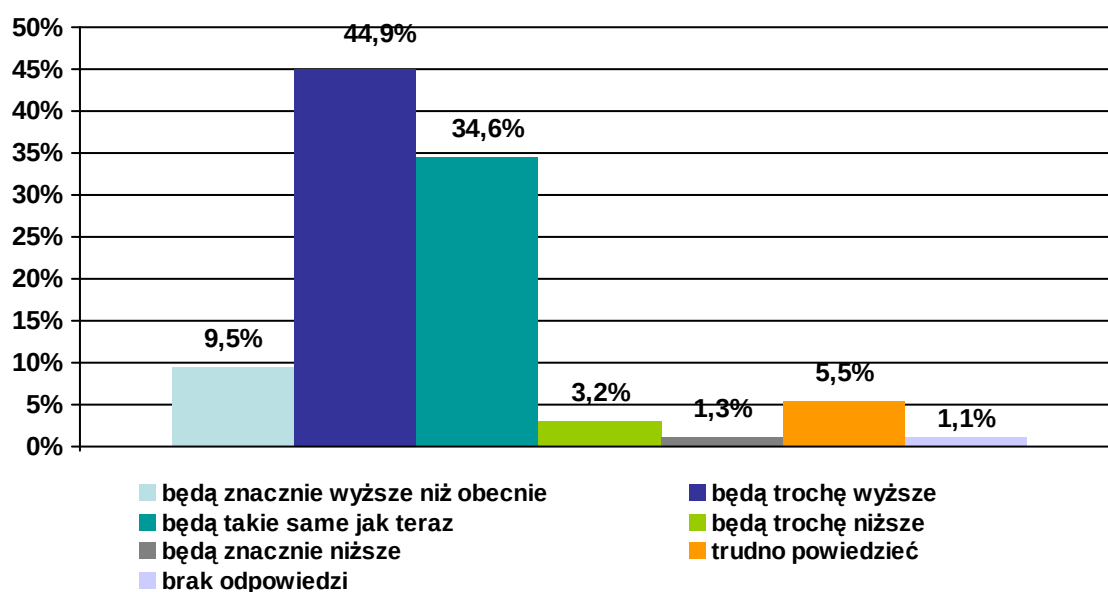
Wykres 37. Ocena popytu na usługi/produkty w stosunku do analogicznego okresu w przyszłym roku (listopad 2008)⁶ N=379

Ponad połowa firm (54%) (205) planuje podnieść cenę na swoje produkty czy usługi. Jednakże tylko niecałe 10% (36) zamierza podnieść ceny znacznie wyżej niż obecnie, a 44% (170) przedsiębiorstw planuje zwiększyć cenę nieznacznie. Co trzecia firma (34%) (131) pozostawi ceny swoich produktów i usług na niezmienionym poziomie. W województwie zachodniopomorskim istnieją firmy – chociaż jest ich mało (4,5%) (17) – które w najbliższym półroczu planują obniżyć ceny. 5,5% (21) respondentów nie potrafi oszacować wielkości zmian cen swoich produktów i usług.

¹⁰ Pytanie to zadano wyłącznie w firmach

Wykres 38. Prognoza cen produktów/usług oferowanych przez firmę w najbliższych 6 miesiącach⁷ N=379

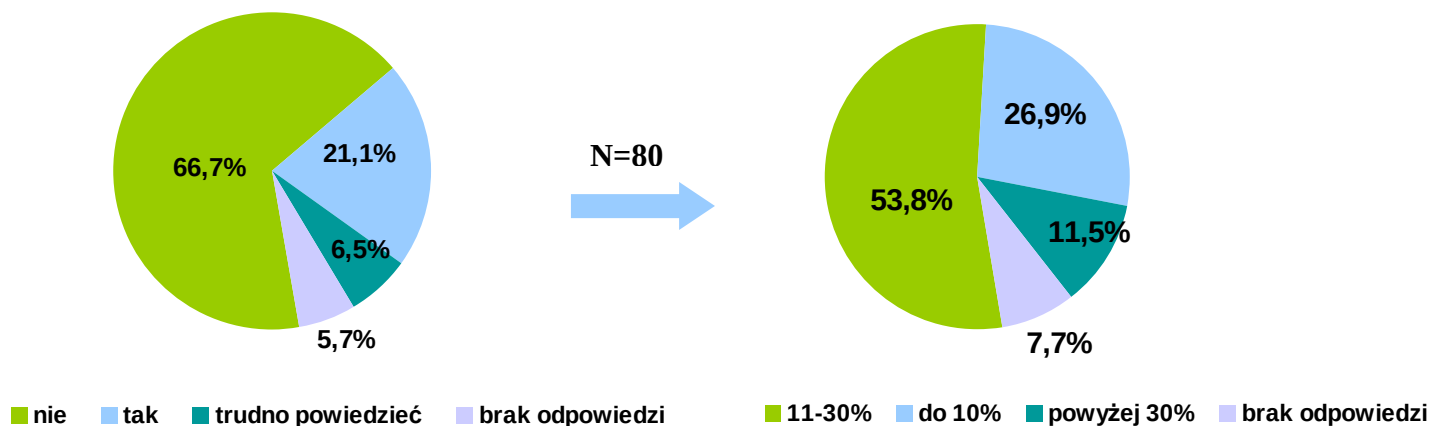

Co piąta badana firma (21%) (80) wskazuje na możliwość zwiększenia swojej sprzedaży bez inwestowania jakichkolwiek nakładów, z czego połowa (53%) (42) z nich może podnieść swoją sprzedaż od 11% do 30%. Zwiększenie sprzedaży powyżej 30% deklaruje co czwarta (26%) (20) firma, mogąca podnieść sprzedaż bez dodatkowych inwestycji.

Z drugiej jednak strony 2/3 (253) przedsiębiorstw nie zwiększy przychodów bez zainwestowania w swój rozwój. Oznacza to, że celem przyspieszenia wzrostu gospodarczego w województwie zachodniopomorskim należy umożliwić firmom z regionu pozyskanie funduszy na inwestycje.

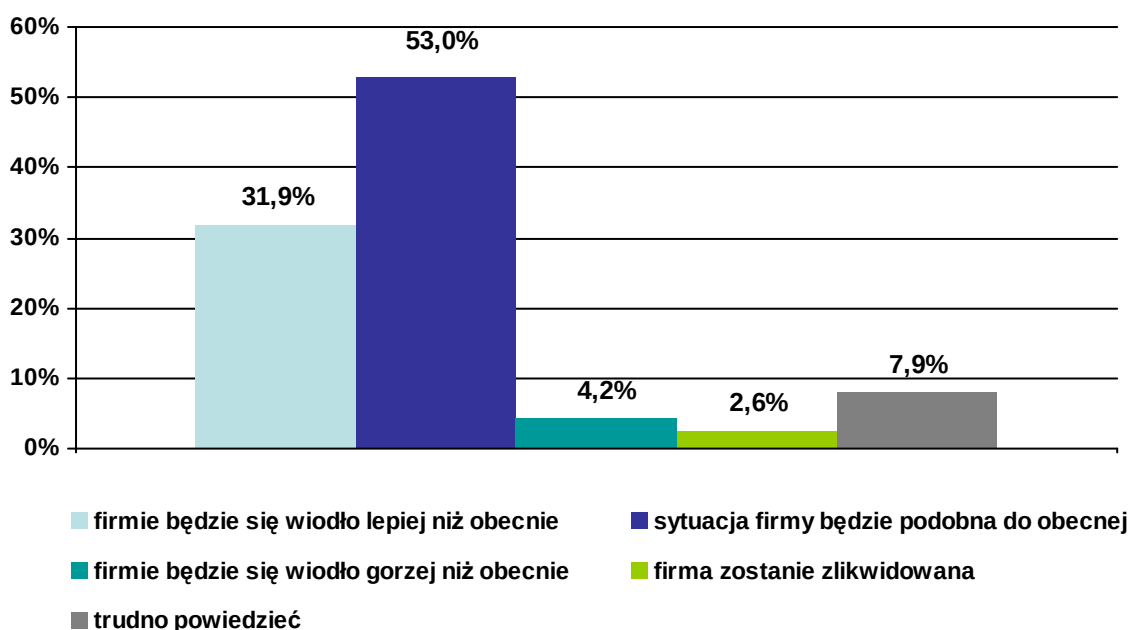
¹¹ Pytanie to zadano wyłącznie w firmach

Wykres 39. Ocena możliwości zwiększenia sprzedaży (w wartościach procentowych) bez dodatkowych inwestycji, zwiększania zatrudnienia i bez zlecania prac na zewnątrz firm⁸ N=379

Ponad połowa badanych firm (53%) (200) przekonana jest o tym, że za trzy lata ich ogólna sytuacja i kondycja nie ulegnie znaczącej zmianie. Prawie co trzecia (32%) (121) myśli optymistycznie o przyszłości i twierdzi, że firmie będzie wiodło się lepiej niż obecnie. 3% (11) badanych przekonana jest o tym, że w ciągu najbliższych trzech lat będzie musiała firmę zlikwidować. 8% (30) badanych nie potrafiło przewidzieć ogólnego stanu swojej firmy za trzy lata.

Wykres 40. Prognoza ogólnej sytuacji firmy za 3 lata⁹ N=379

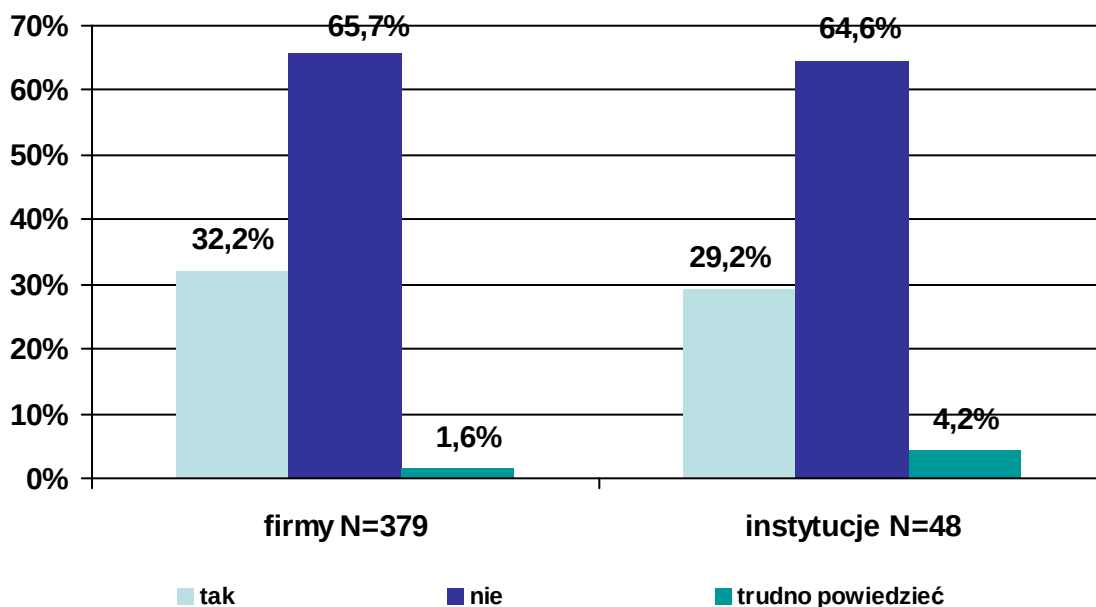

¹² Pytanie to zadano w firmach z branży produkcyjnej, budowlanej, i transportowej

¹³ Pytanie to zadano wyłącznie w firmach

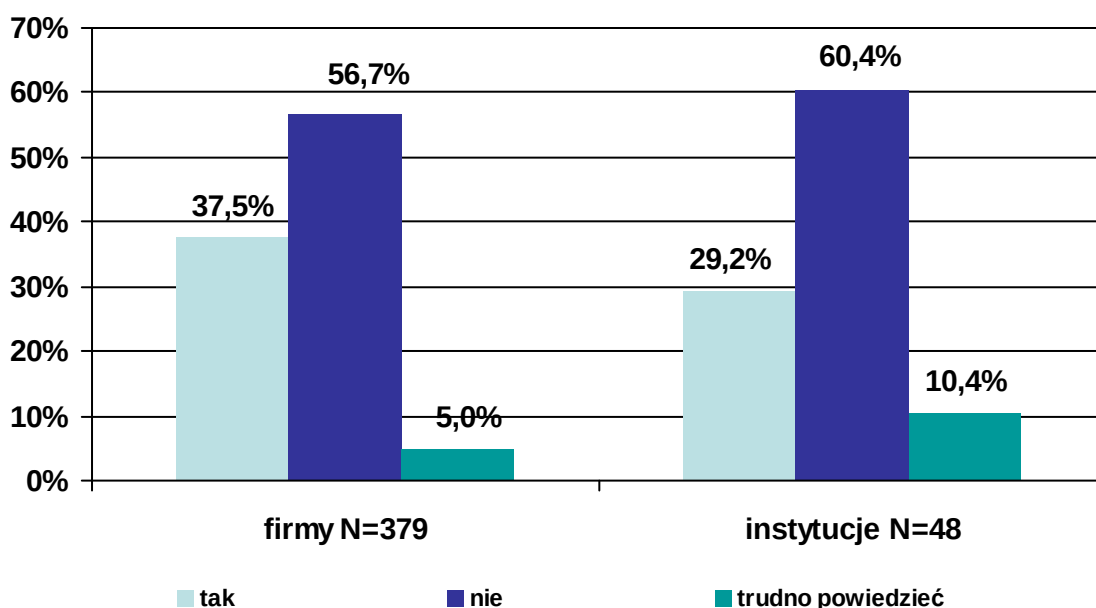
Zarówno co trzecia firma (32%) (121) jak i instytucja (29%) (14) prowadzi obecnie inwestycje. Z kolei blisko 2/3 firm i instytucji obecnie nie inwestuje w swój rozwój.

Wykres 41. Prowadzone obecnie inwestycje

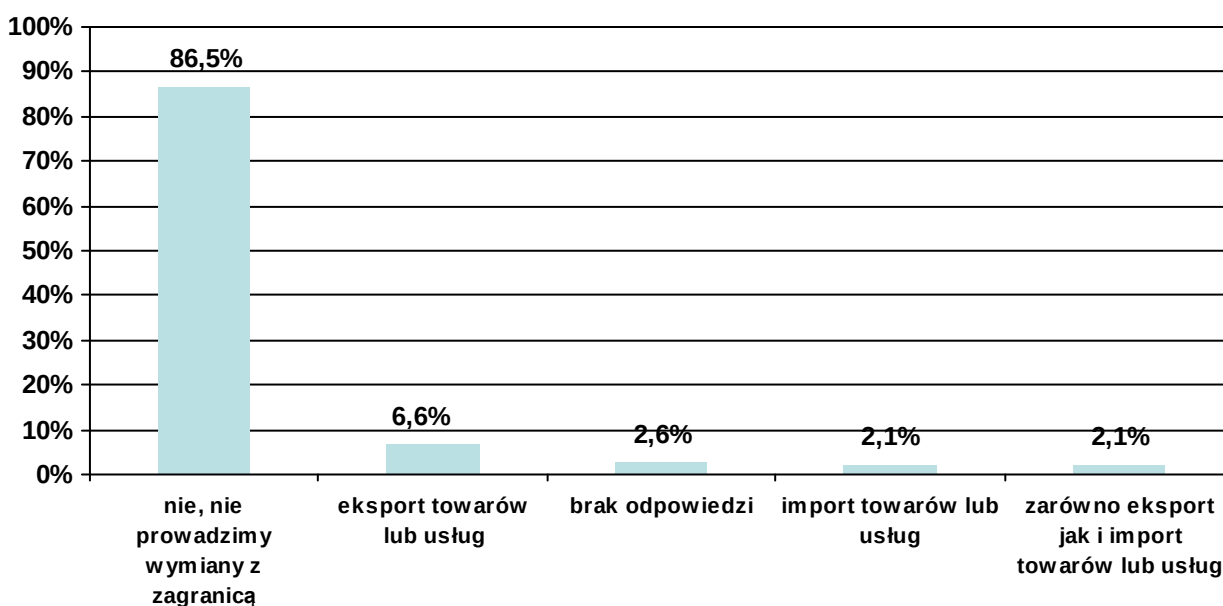
Nieco więcej firm planuje inwestycje, niż je obecnie prowadzi. W najbliższym półroczu 37% (140) badanych przedsiębiorstw zamierza przeznaczyć fundusze na inwestycje. Nieco mniej, bo 29% (14) instytucji planuje wykonać taki sam krok.

Wykres 42. Planowane inwestycje w ciągu 6-ciu miesięcy

Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych funkcjonujących w województwie zachodniopomorskim (86%) (326) nie prowadzi żadnej wymiany handlowej z zagranicą. Zarówno eksport jak i import prowadzi jedynie 2% (8) firm. Nieco więcej przedsiębiorstw zajmuje się eksportem – 6,6% (25).

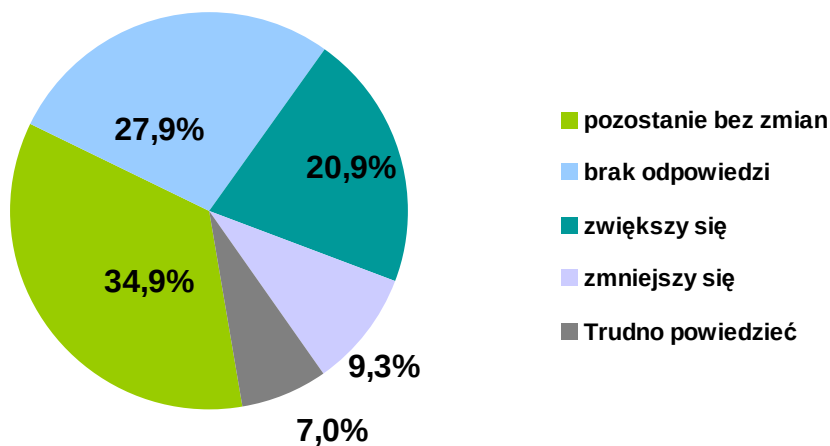
Wykres 43. Wymiana eksportowa prowadzona przez firmę¹⁰ N=379

Co piąta firma prowadząca eksport (21%) (9) deklaruje, że w najbliższym półroczu zamierza zwiększyć wielkość wysyłki towarów i/lub usług zagranicę. 35% (15) eksportujących podmiotów deklaruje, że poziom sprzedaży zagranicznej nie ulegnie zmianie. Prawie co dziesiąta firma (9%) (4) przekonana jest, że najbliższe 6 miesięcy przyniosą zmniejszenie wielkości eksportu. 28% (12) przedsiębiorstw zajmujących się eksportem nie potrafiło ocenić zmian w tym zakresie.

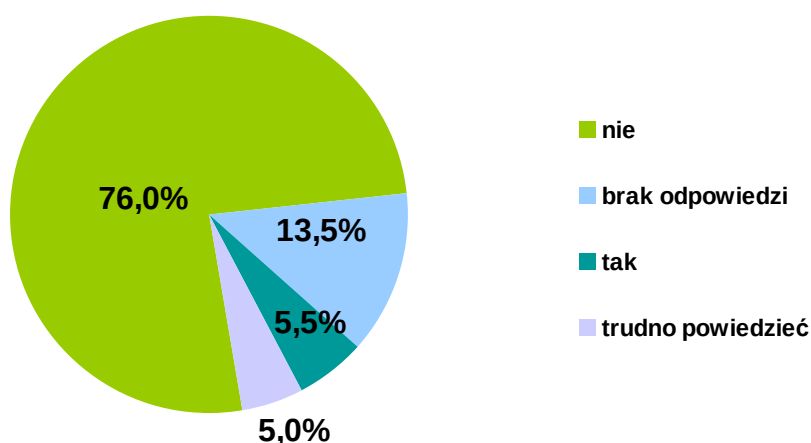
¹⁴ Pytanie to zadano tylko w firmach

Wykres 44. Wielkość eksportu firmy w ciągu najbliższych 6 miesięcy N=43

$\frac{3}{4}$ (288) badanych firm w najbliższych sześciu miesiącach nie zamierza rozpoczynać działalności eksportowej swoich produktów i/lub usług. Takie plany ma jedynie 5,5% (21) respondentów. Prawie 20% (70) firm (odpowiedzi: „trudno powiedzieć” i „brak odpowiedzi”) nie potrafi określić się w sprawie eksportu.

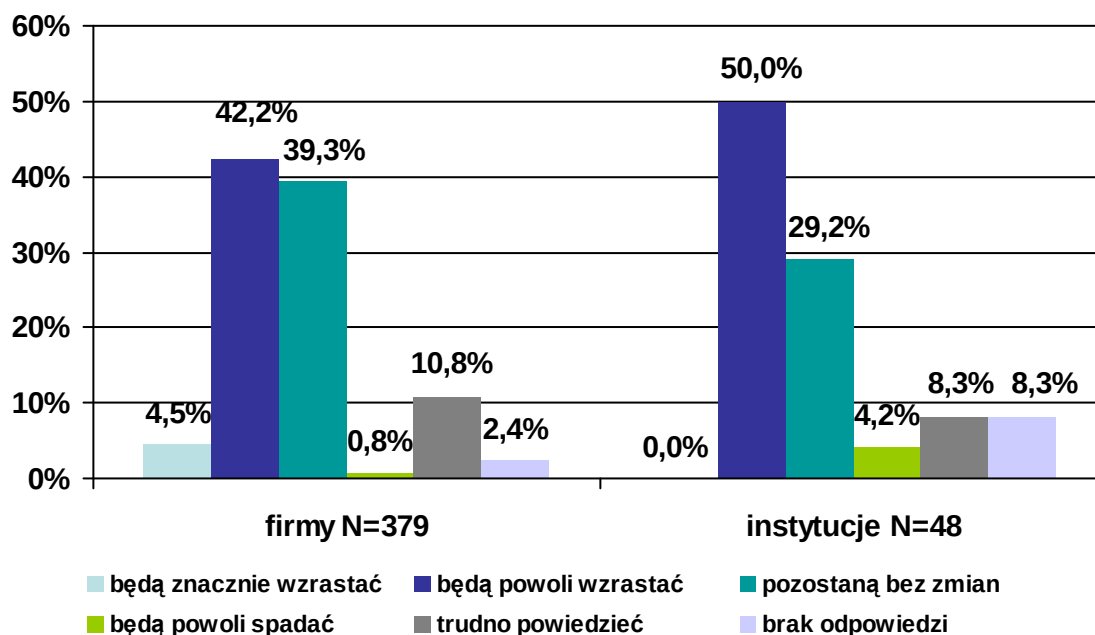
Wykres 45. Plany eksportowe na najbliższe 6 miesięcy N=379

ZATRUDNIENIE I KADRY

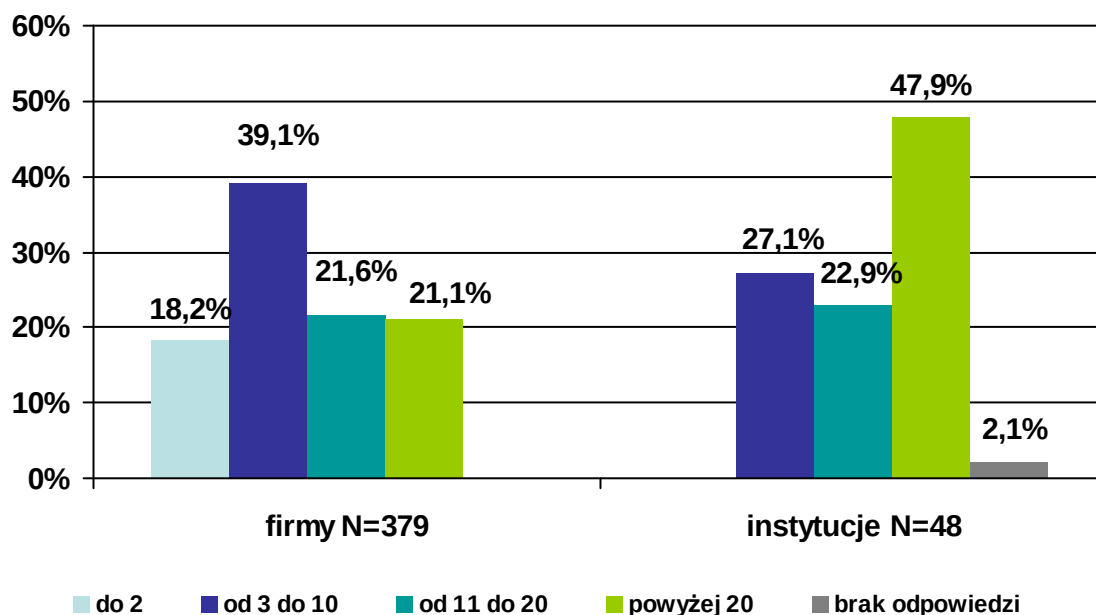
Dobłą informacją dla pracowników jest to, iż w ciągu najbliższych 6 miesięcy 42% (159) firm oraz 50% (24) instytucji uważa, że wynagrodzenia będą powoli wzrastać. Nie mniej szybki wzrost wynagrodzeń przewiduje jedynie 4,5% (17) firm, ale żadna instytucja. Z kolei 40% (152) firm i 30% (14) instytucji nie przewiduje żadnych zmian w płacach pracowniczych. Pozytywnym jest fakt, iż tylko 0,8% (3) i 4,2% (2) instytucji przekonanych jest, że najbliższe półrocze przyniesie zmniejszenie wynagrodzeń.

Wykres 46. Plany płacowe na najbliższe 6 miesięcy

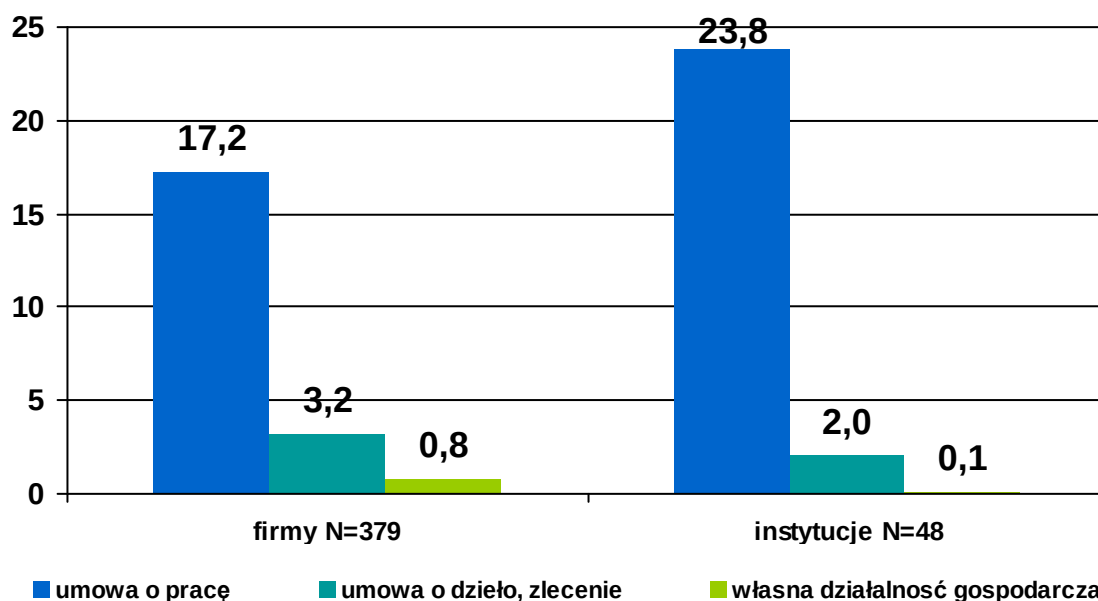
Najwięcej firm (39%) (148) zatrudnia od 3 do 10 pracowników. Z kolei w instytucjach największą grupę stanowią te, które zatrudniają powyżej 20 osób (48%) (23). Warto zwrócić uwagę na to, iż nie ma w województwie zachodniopomorskim instytucji zatrudniającej mniej niż 2 osoby.

Wykres 47. Liczba pracowników bez względu na formę zatrudniania

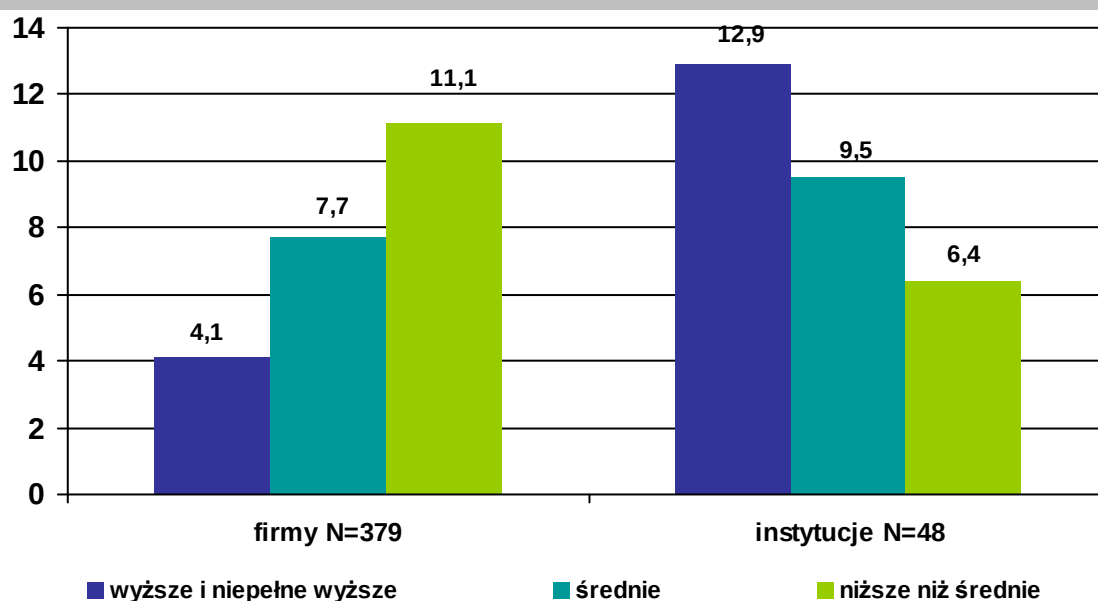
Firmy z reguły zatrudniają pracowników na umowę o pracę. Średnia ilość osób pracujących w tym typie zatrudnienia w firmie to 17,2. Nieco większa średnia osób pracujących na umowę o pracę jest w instytucjach i wynosi 23,8 osób. Najmniej osób pracujących w firmach i urzędach, prowadzi własną działalność gospodarczą. Odpowiednio 0,8 i 0,1 osoby.

Wykres 48. Średnia ilość pracowników w podziale na rodzaj zatrudnienia

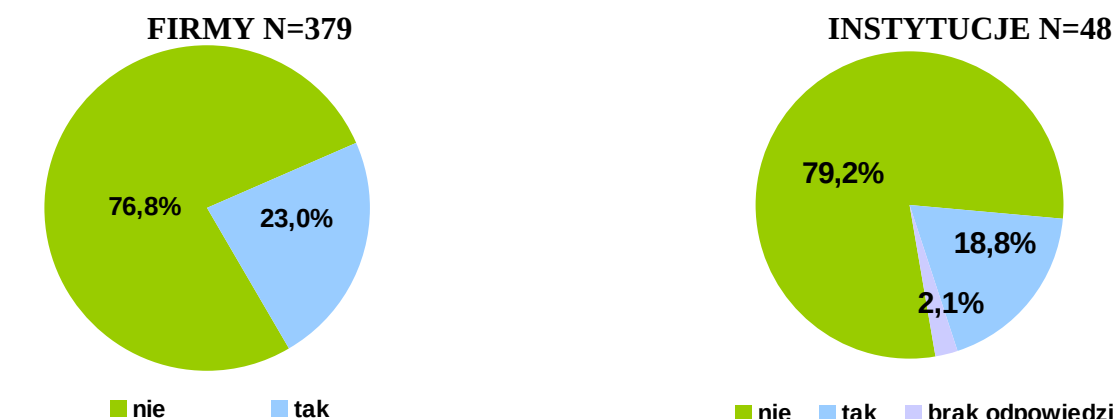
Porównując firmy i instytucje pod względem wykształcenia pracowników zauważyć można różnicę. W firmach największą średnią stanowią osoby z wykształceniem niższym niż średnie. Z kolei w instytucjach jest zupełnie odwrotnie – osoby posiadające wykształcenie wyższe i niepełne wyższe to największa grupa pracowników. W obu kategoriach porównywalnie występują osoby z wykształceniem średnim.

Wykres 49. Średnia ilość pracowników w podziale na rodzaj wykształcenia

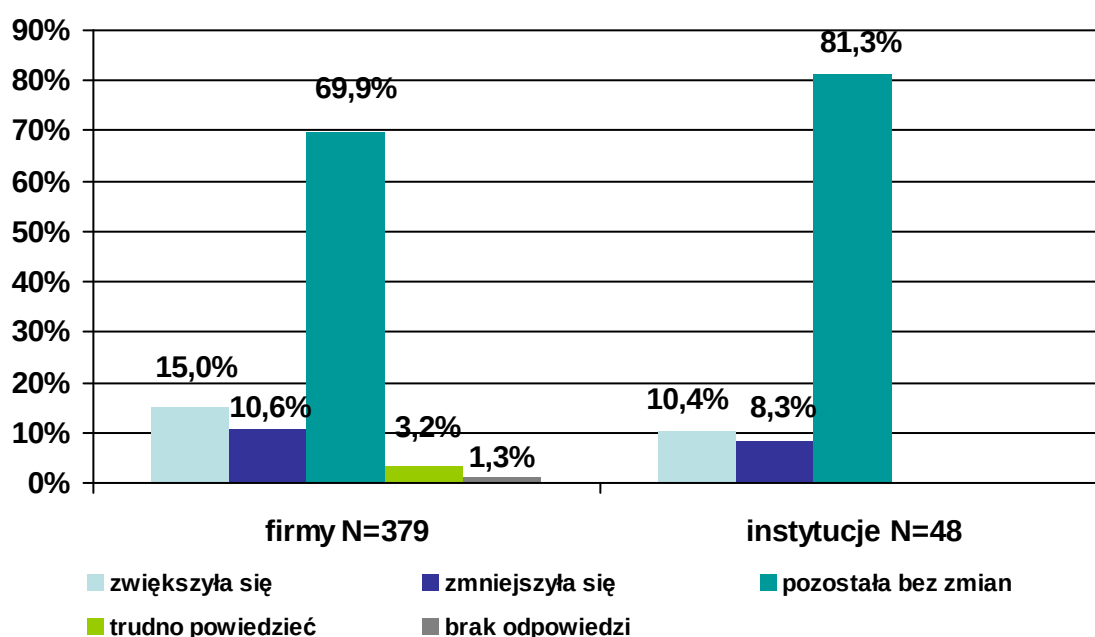
W ponad ¾ (291) firm i w 80% (38) instytucji zmiany sezonów nie wpływają na zmianę zatrudnienia. Co ciekawe w blisko 20% (9) instytucjach występują wahania w zatrudnieniu związane z sezonowością pracy.

Wykres 50. Zmiany w zatrudnieniu a sezon N=427

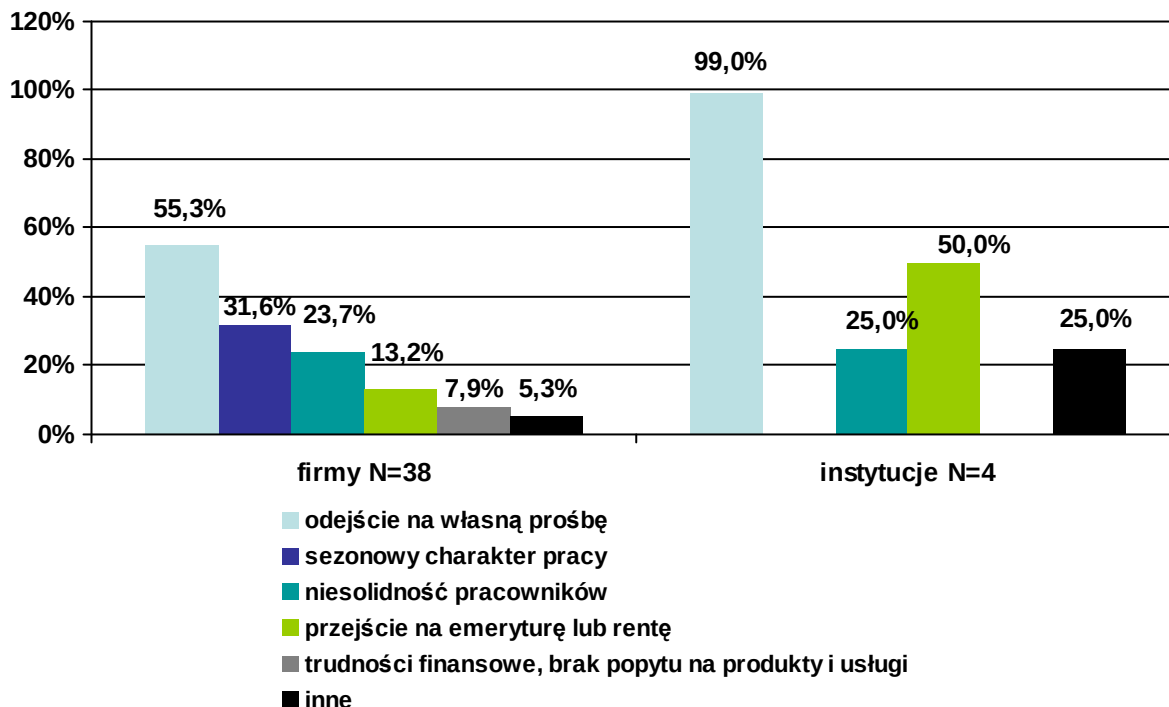
Znacząca większość podmiotów gospodarczych jak i instytucji w ostatnim półroczu nie odnotowała zmian w zatrudnieniu. Nie zatrudniano ani nie zwalniano pracowników w 70% (265) firm i 80% (38) instytucji. Z kolei wzrost zatrudnienia odnotowało 15% (57) przedsiębiorstw oraz 10% (5) instytucji. Zwolnienia w województwie zachodniopomorskim, w ostatnich sześciu miesiącach miały miejsce w 10% (40) firm oraz 8% (4) instytucji.

Wykres 51. Zmiany w zatrudnieniu w ciągu ostatnich sześciu miesięcy

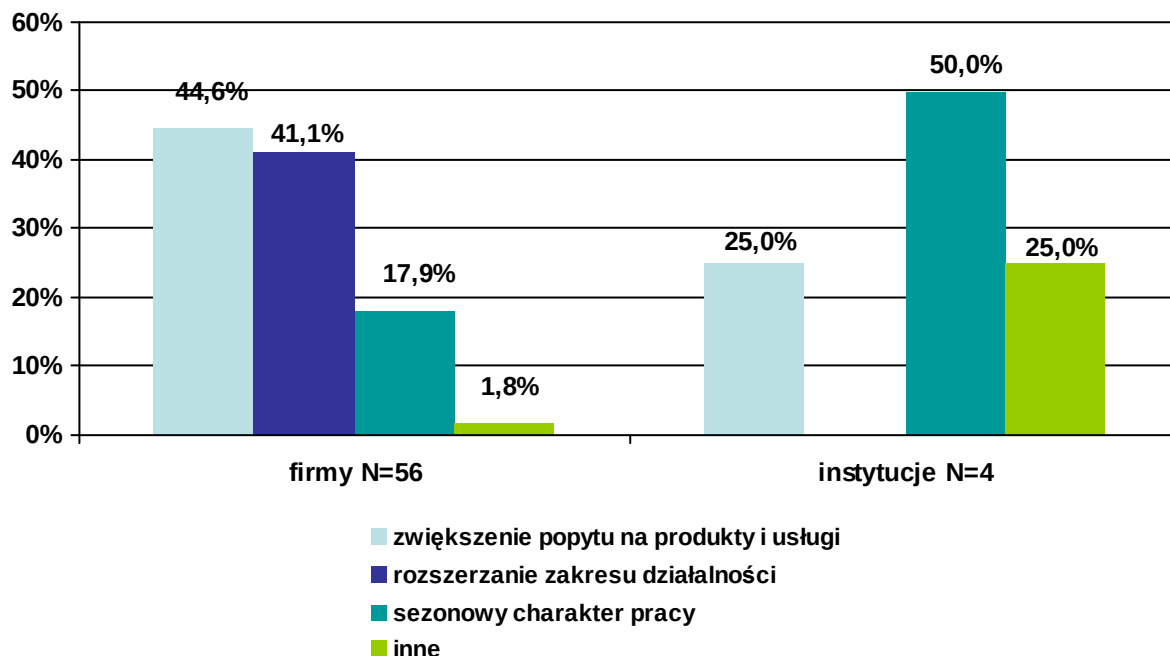
W tych firmach i instytucjach, w których nastąpiła redukcja zatrudnienia, najczęściej pracownicy odchodzili na własną prośbę. Działo się tak w 55% (21) przedsiębiorstw oraz w 99% (4) instytucji. W prawie co trzeciej firmie (32%) (12) zmniejszenie zatrudnienie nastąpiło ze względu na sezonowy charakter zatrudnienia. Zwolnienia ze względu na niesolidność pracowników miały w prawie co czwartej firmie (24%) (9) oraz instytucji (25%) (1). Warto zaznaczyć, iż w instytucjach nie występowała redukcja ilości pracowników z takich powodów jak sezonowy charakter zatrudnienia oraz ze względu na problemy finansowe.

Wykres 52. Przyczyny zmniejszenia się liczby pracowników

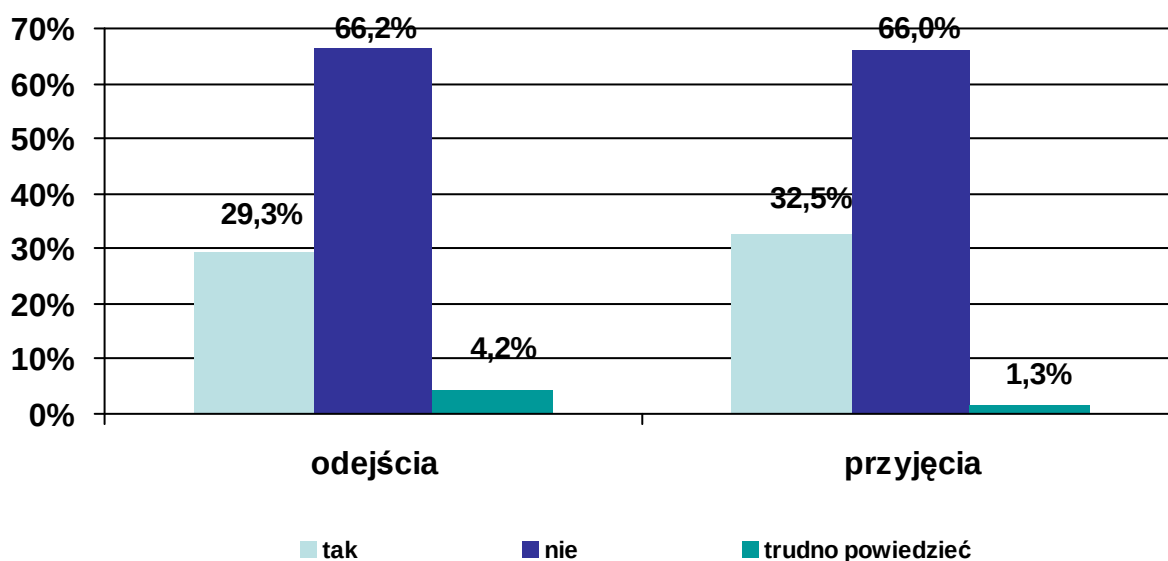
Firmy które zwiększyły zatrudnienie, zrobiły to przede wszystkim, ponieważ wzrosło zapotrzebowanie na ich usługi i/lub produkty. W ten sposób wzrosło zatrudnienie w 45% firm oraz w co czwartej instytucji. Firmy zatrudniały również, ponieważ rozszerzały swój zakres działalności. W 18% przedsiębiorstw i w połowie instytucji (50%) liczba pracowników zwiększyła się z powodu sezonowego charakteru pracy. Jako inne przyczyny zwiększenia zatrudnienia, zarówno firmy jak i instytucje wskazywały na odpływ pracowników związany z migracją zarobkową.

Wykres 53. Przyczyny zwiększenia się liczby pracowników

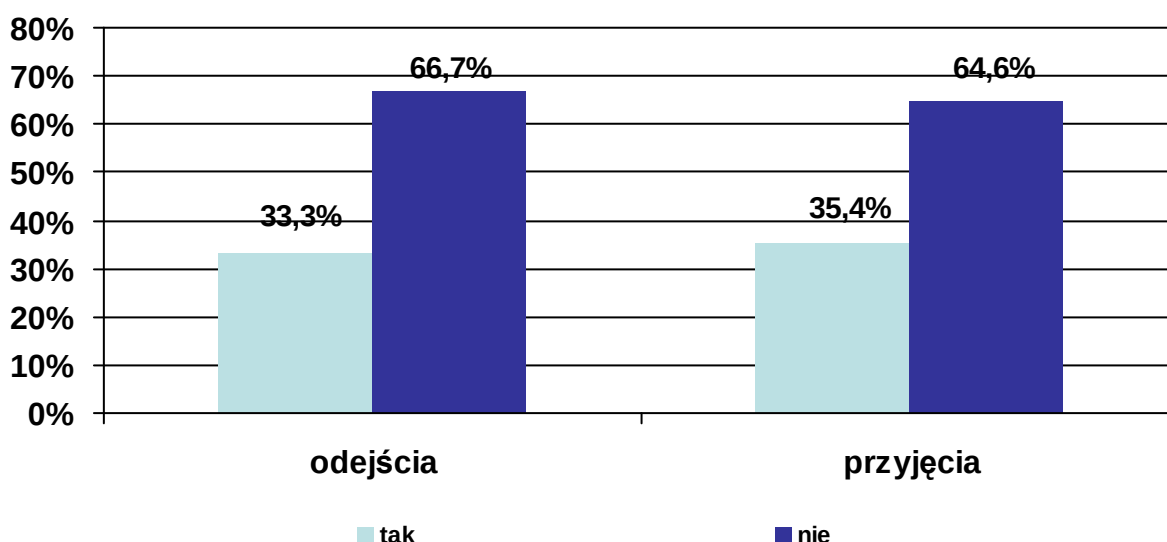
W firmach działających w województwie zachodniopomorskim bilans zwolnień i zatrudnień jest dodatni. W 30% (111) firm nastąpiły zwolnienia pracowników, jednakże w 32% (123) podmiotów gospodarczych miały miejsca przyjęcia. Warto jednak zaznaczyć, że w 2/3 (250) przedsiębiorstw nie miały miejsca żadne zmiany w tym względzie.

Wykres 54. Przyjęcia i zwolnienia pracowników w firmach N=379

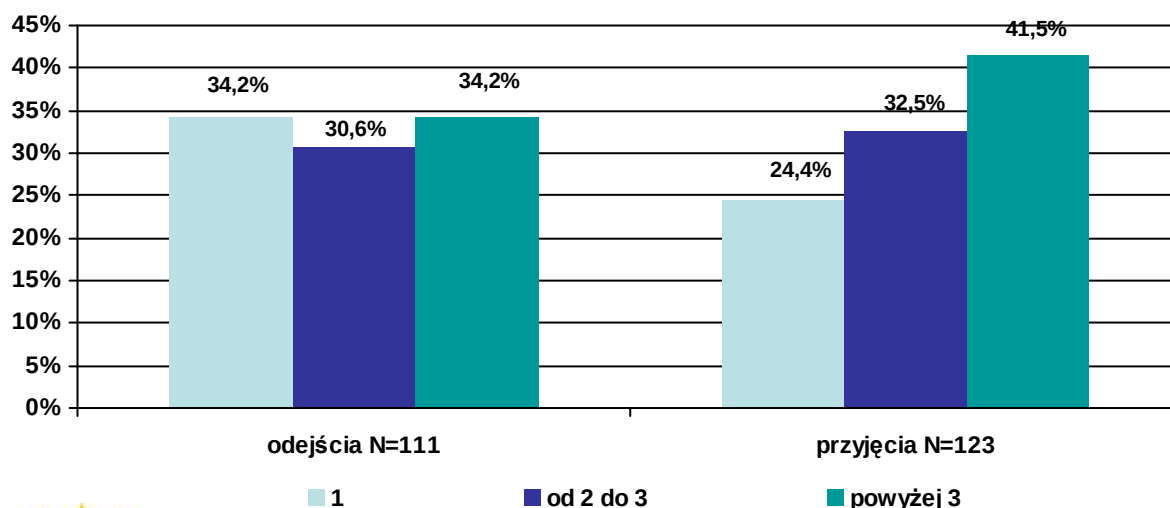
Podobnie jak w przypadku firm, tak i w instytucjach bilans zatrudnieniowy jest dodatni. W co trzeciej instytucji (33%) (16) miała miejsce redukcja, jednakże w 35% (17) z nich zatrudniano nowe osoby.

Wykres 55. Przyjęcia i zwolnienia pracowników w instytucjach N=48

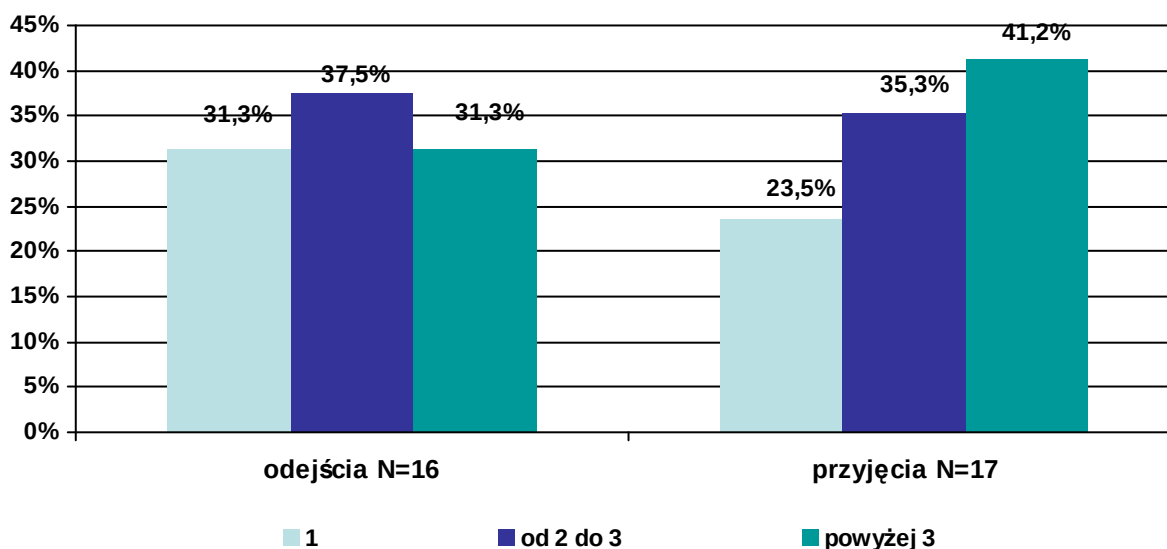
W 34% (38) firm zwalniano tylko jedną osobę lub od powyżej 3 pracowników. W prawie 1/3 (38) przedsiębiorstw zwolniono od 2 do 3 osób. Jeśli chodzi o zatrudnienie, to najczęściej zatrudniano od razu powyżej 3 osób (41%) (50). W nieco mniejszej ilości firm (32%) (39) przyjmowano od 2 do 3 osób. Jedną osobę zatrudniono w co czwartym przedsiębiorstwie (24%) (29) która zadeklarowało, że w jej szeregi przyjęto nowych pracowników.

Wykres 56. Liczba przyjęć i zwolnień pracowników w firmach

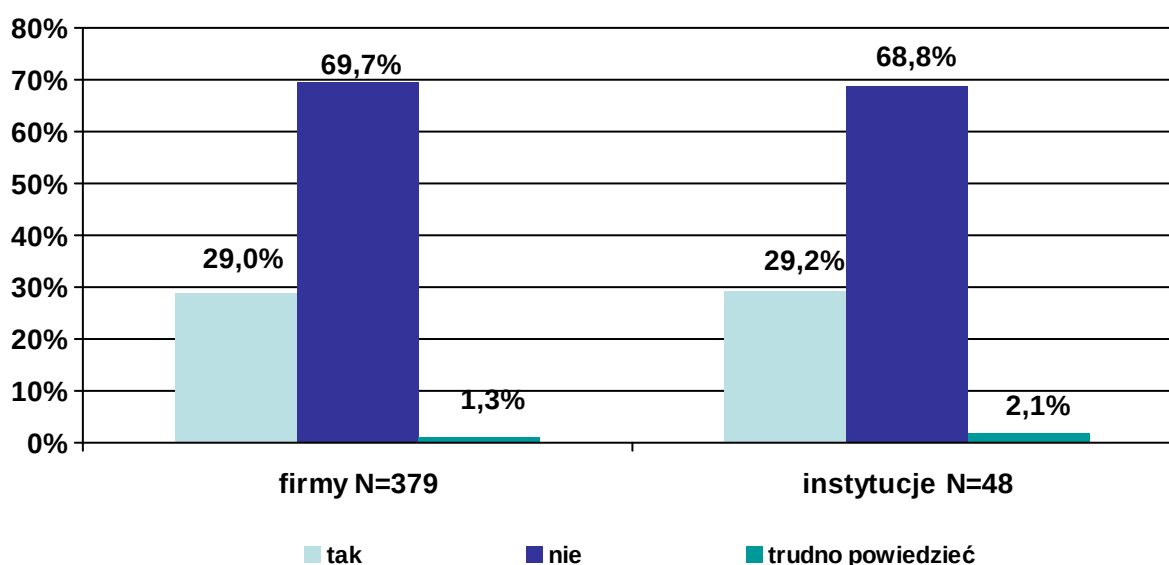
W przypadku instytucji najczęściej zwalniano od 2 do 3 osób (37%) (6). Pojedyncze odejścia i zwolnienia powyżej 3 osób miały miejsce w 31% (5) instytucji. Z kolei najczęściej zatrudniano powyżej 3 osób (w 41% (7) instytucji) oraz od 2 do 3 osób - taka sytuacja miała miejsce w 35% (6) instytucji w których miały miejsce zatrudnienia.

Wykres 57. Liczba przyjęć i zwolnień pracowników w instytucjach N=48

Tylko 30% (110), zarówno podmiotów gospodarczych jak i instytucji, w ostatnich sześciu miesiącach deklarowało potrzebę zatrudnienia nowych pracowników.

Wykres 58. Potrzeby zatrudnienia w ciągu ostatnich sześciu miesiącach

Zarówno w firmach jak instytucjach najczęściej poszukiwano robotników przy pracach prostych w handlu i usługach. Tej specjalności poszukiwało 23% (25) przedsiębiorstw oraz co czwarta instytucja (4). W drugiej kolejności (16%) (18), w firmach poszukiwano pracowników z kategorii modelki, sprzedawcy i demonstratorzy, a w instytucjach, na drugim miejscu szukano pracowników z pozostałych specjalności.

Tabela 9. Stanowiska na jakie było zapotrzebowanie

Nazwa stanowiska	firma firmy N=109	instytucja publiczna N=16
robotnicy przy pracach prostych w handlu i usługach	22,9%	25,0%
modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	16,5%	6,3%
kierowcy i operatorzy pojazdów i maszyn samojezdnych	13,8%	0,0%
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	11,9%	0,0%
pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	11,9%	0,0%
górnicy i robotnicy budowlani	11,0%	12,5%
operatorzy i monterzy maszyn	7,3%	0,0%
pozostali specjaliści	6,4%	6,3%
pracownicy obsługi biurowej	5,5%	6,3%
pracownicy pozostałych specjalności	2,8%	18,8%
pracownicy usług osobistych i ochrony	1,8%	12,5%
średni personel techniczny	1,8%	6,3%
rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy zorientowani na rynek	1,8%	0,0%
nauczyciele	0,9%	18,8%
robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	0,9%	6,3%
średni personel rolnictwa i ochrony zdrowia	0,9%	6,3%
pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	0,9%	0,0%
kierownicy małych zakładów pracy	0,9%	0,0%

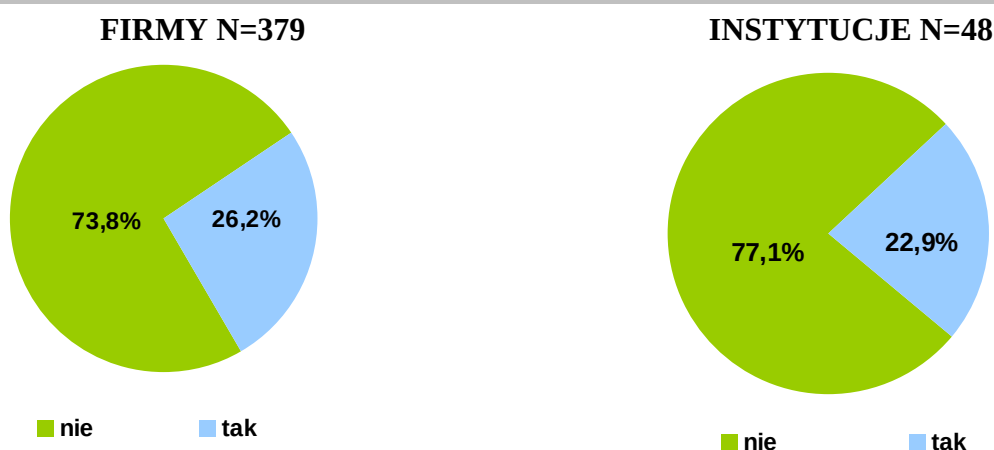
Poszukujące pracowników w powyższych kategoriach zawodowych, przedsiębiorstwa najczęściej zatrudniły do 1 do 5 pracowników (73%) (78) . Taką samą ilość osób przyjęło w 75% (12) instytucji. Najrzadziej zatrudniano, zarówno w firmach (3,7%) (4) jak i w instytucjach (6,3%) (1) powyżej 20 osób. Średnia liczba osób jakie zatrudniono wynosiła 5.

Tabela 10. Liczba zatrudnień

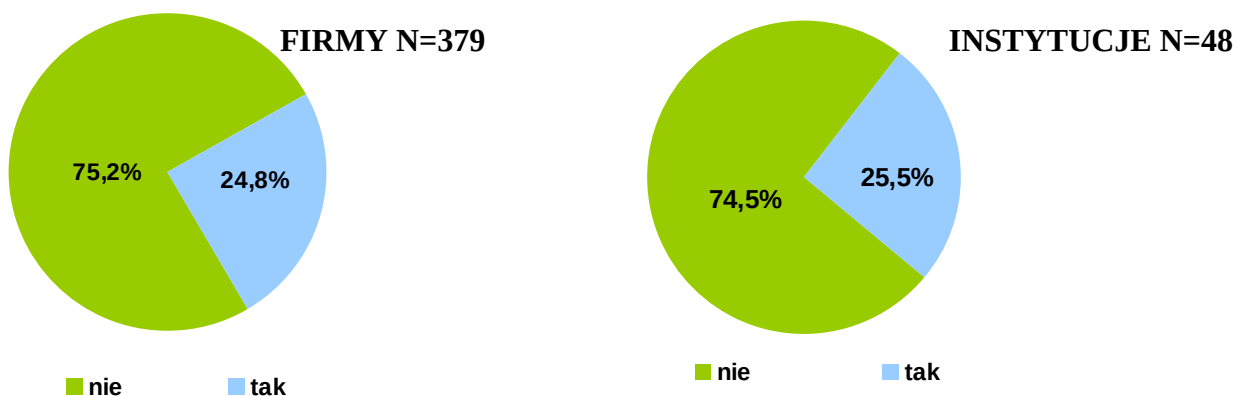
liczba pracowników	Firma N=107	instytucja publiczna N=16
od 1 do 5	72,9%	75,0%
od 6 do 10	15,9%	12,5%
od 10 do 20	13,1%	6,3%
powyżej 20	3,7%	6,3%
średnia	5,0	5,0

Prawie ¼ (280) firm i 77% (37) instytucji w sposób aktywny poszukiwało wskazanych wcześniej pracowników. Do podobnej też ilości firm (75%) (285) oraz instytucji (74%) (23) zgłosili się odpowiedni kandydaci na poszukiwane stanowiska.

Wykres 59. Aktywne poszukiwanie pracowników

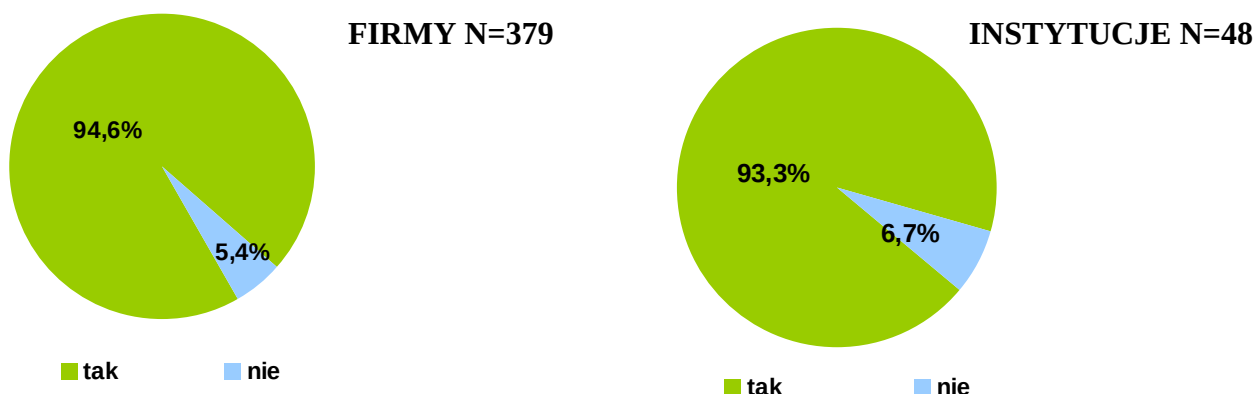

Wykres 60. Zgłoszenia poszukiwanych pracowników

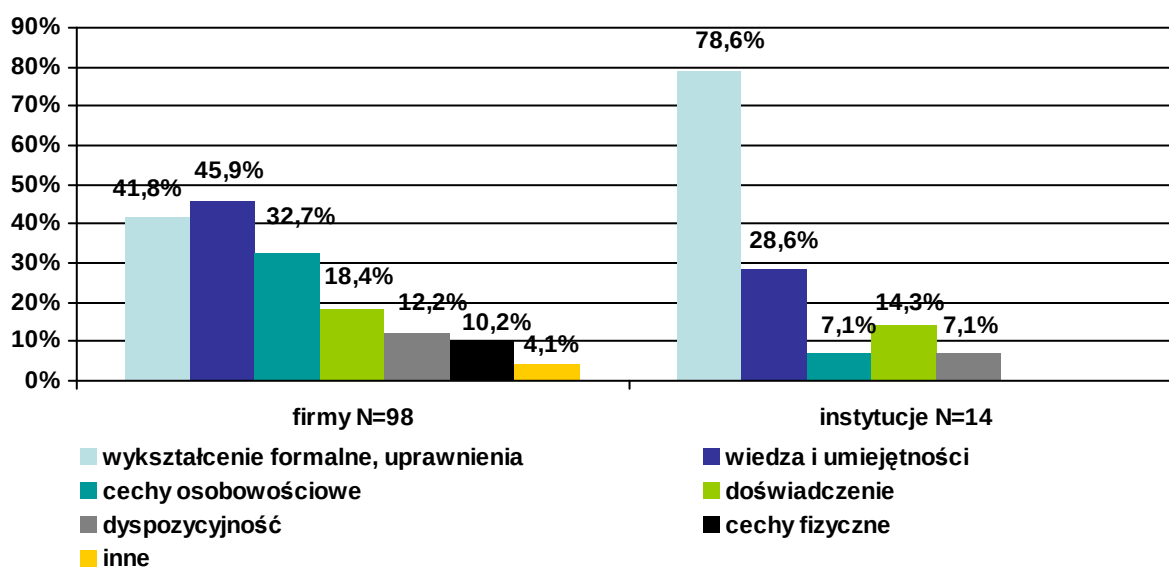
Większość firm (95%) (358) oraz instytucji (93%) (45) nie miało też problemów z zatrudnieniem osób na poszukiwane stanowiska pracy.

Wykres 61. Zatrudnienia poszukiwanych pracowników

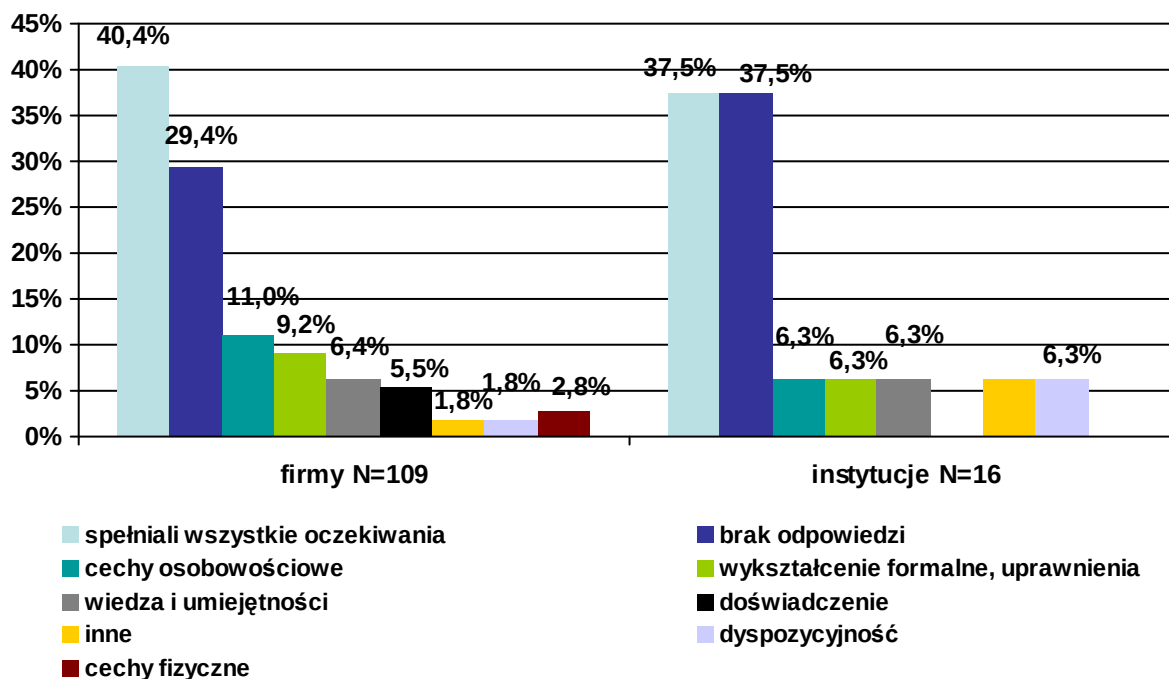
Od poszukiwanych pracowników najczęściej wymagano, w przypadku firm, wiedzy i doświadczenia (w 46% (45) przedsiębiorstw), a w przypadku instytucji (79%) (11) oczekiwano posiadania formalnego wykształcenia i odpowiednich uprawnień. Ponadto przedsiębiorstwa oczekiwały od kandydatów posiadania wykształcenia formalnego (42%) (41), odpowiednich cech osobowościowych (33%) (32) oraz doświadczenia (18%) (18). Z kolei na drugim miejscu w instytucjach wymagano do kandydatów wiedzy i umiejętności (29%) oraz doświadczenia (14%).

Wykres 62. Stawiane wymagania

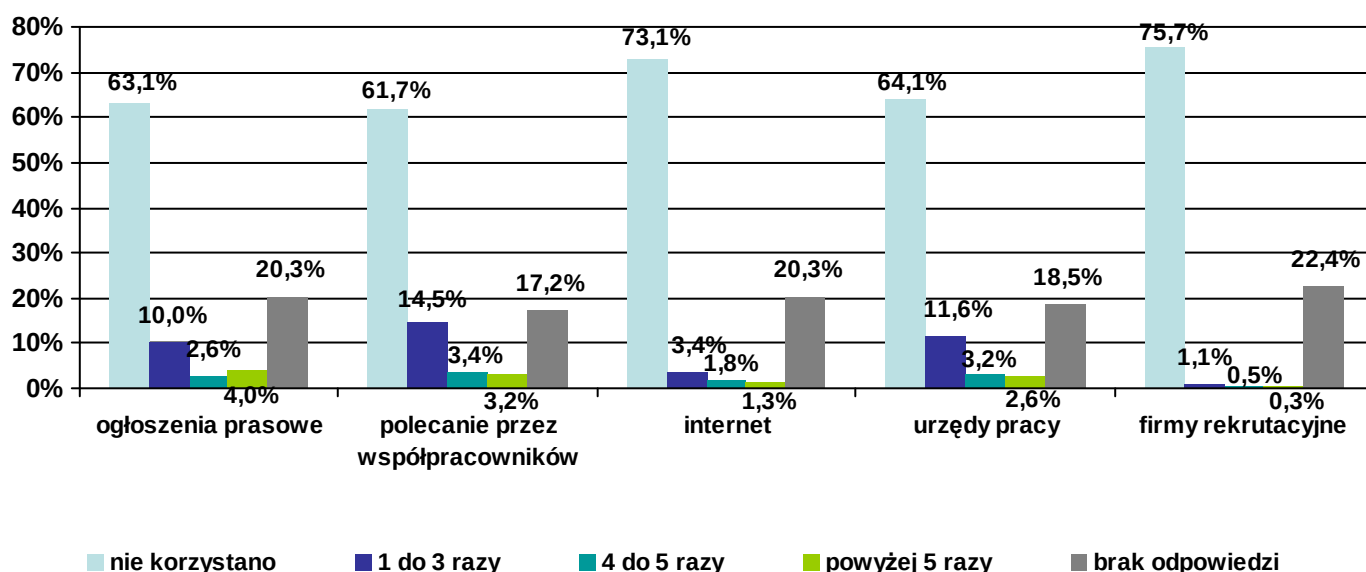
W większości poszukiwani kandydaci do pracy spełniali stawiane im oczekiwania. Tak było w 40% (44) firm oraz w 37% (6) instytucji. Jednakże, w co dziesiątym przedsiębiorstwie (11%) (12) potencjalni pracownicy byli odrzucani ze względu na nieodpowiednie cechy osobowościowe. Barierą w zatrudnieniu, w 6% (7) firm, był brak odpowiedniej wiedzy i umiejętności. W 5% (6) firm kandydaci nie posiadali odpowiedniego doświadczenia. W przypadku instytucji, w 6% (1) przypadków barierą zatrudnieniową stanowił brak odpowiednich cech osobowościowych, wiedzy, wykształcenia i dyspozycyjności.

Wykres 63. Niespełnione wymagania

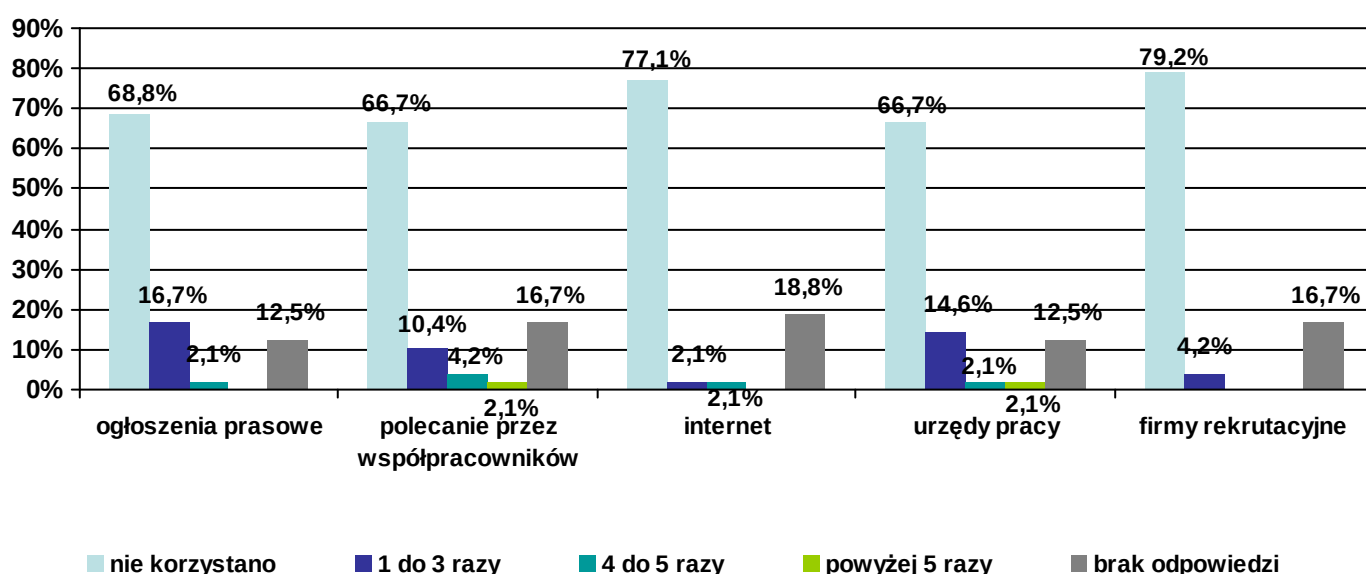
Ponad połowa firm nie korzysta z żadnej, z wymienionych poniżej form poszukiwania pracowników. Te przedsiębiorstwa, które skorzystały, najrzadziej użyły pomocy wyspecjalizowanych firm rekrutacyjnych, tylko 2% (7) badanych. Najczęściej badane firmy szukały pracowników poprzez polecanie im nowych przez już pracujących (21%) (80) oraz przy wykorzystaniu Powiatowych Urzędów Pracy (17,4%) (66). Firmy z wymienionych form zatrudnienia zwykle skorzystały od 1 do 3 razy. Warto zaznaczyć, że blisko 20% (76) firm nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 64. Formy i częstość poszukiwania pracowników w firmach N=379

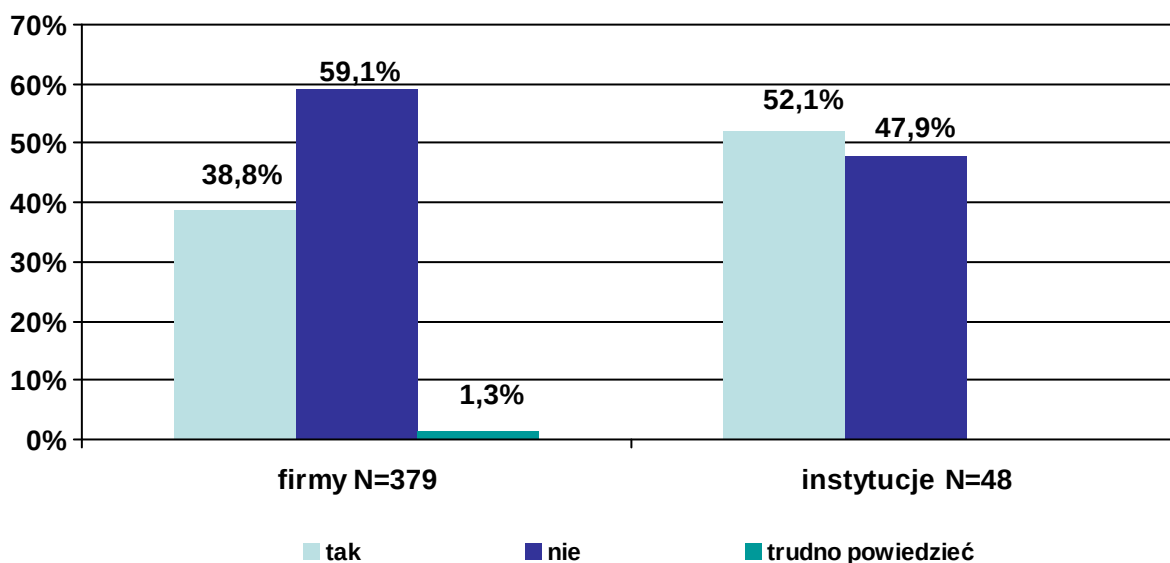
Instytucje, podobnie jak firmy, w większości nie korzystały z żadnej z wymienionych poniżej form pomocy w poszukiwaniu pracowników. Te instytucje, które wykorzystały poniższe formy szukania pracowników najczęściej (19%) (9) użyły ogłoszeń prasowych i pomocy Powiatowych Urzędów Pracy.

Wykres 65. Formy i częstość poszukiwania pracowników w instytucjach N=48

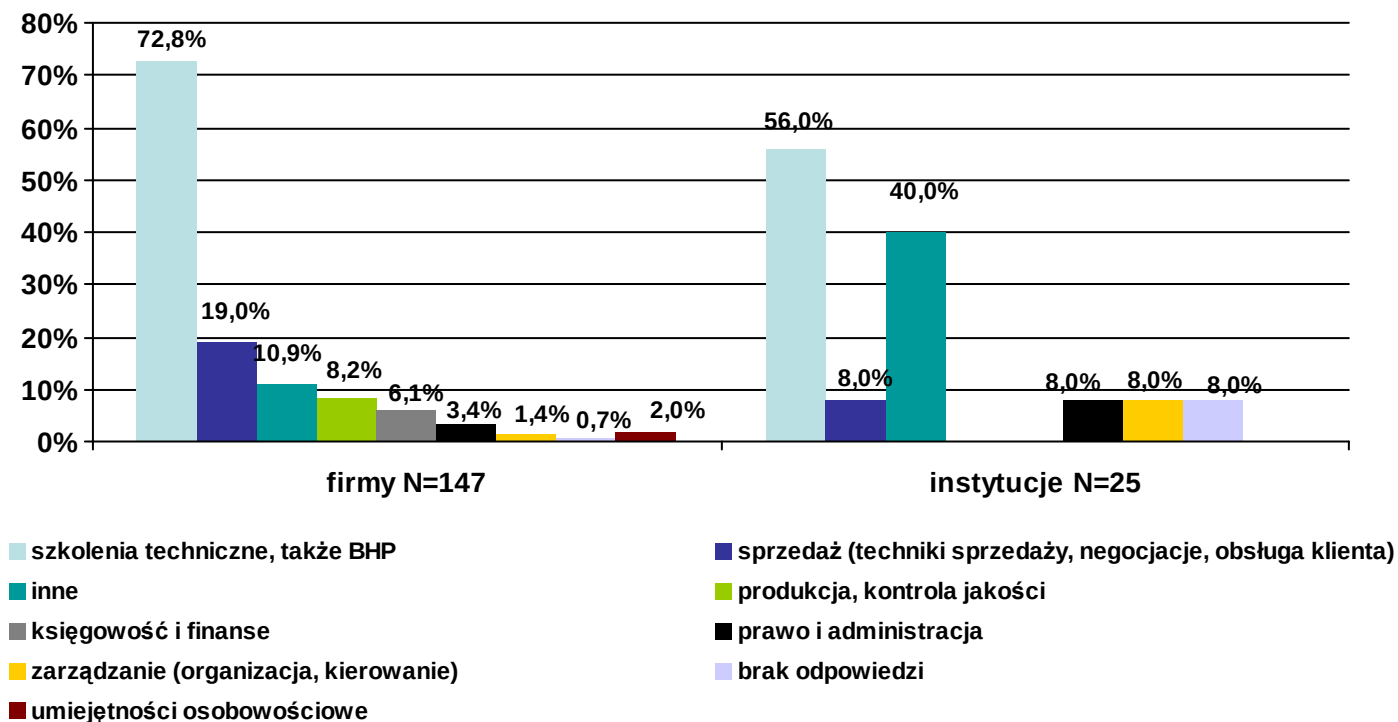
Prawie 60% (198) przedsiębiorstw nie planuje w najbliższej przyszłości przeprowadzenia szkoleń swoich pracowników. Z kolei, trochę ponad połowa instytucji, zamierza do końca roku podnieść, poprzez szkolenia, wartość swoich pracowników.

Wykres 66. Planowane szkolenia pracowników

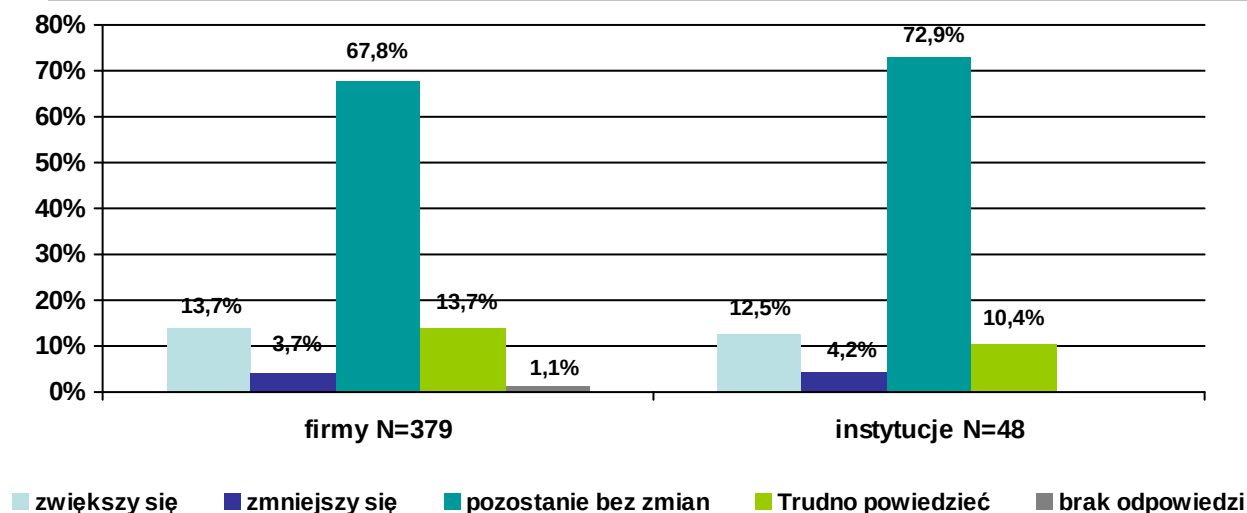
Zdecydowana większość firm (73%) (107) oraz trochę ponad połowa (56%) (14) instytucji zamierzających szkolić pracowników, przeszkoli ich w zakresie szkoleń technicznych i/lub bezpieczeństwa i higieny pracy. Prawie co piąte przedsiębiorstwo - 19% (28) - planujące szkolenia, podniesie kwalifikacje swoich pracowników z technik sprzedaży negocjacji czy obsługi klienta. Najrzadziej planowane są szkolenia z zakresu zarządzania – odbędzie się ono tylko 1,4% (2) firm. W 8% (2) instytucji do końca roku 2007 planuje się przeprowadzić szkolenia z zakresu prawa i administracji oraz zarządzania.

Wykres 67. Rodzaje planowanych szkoleń

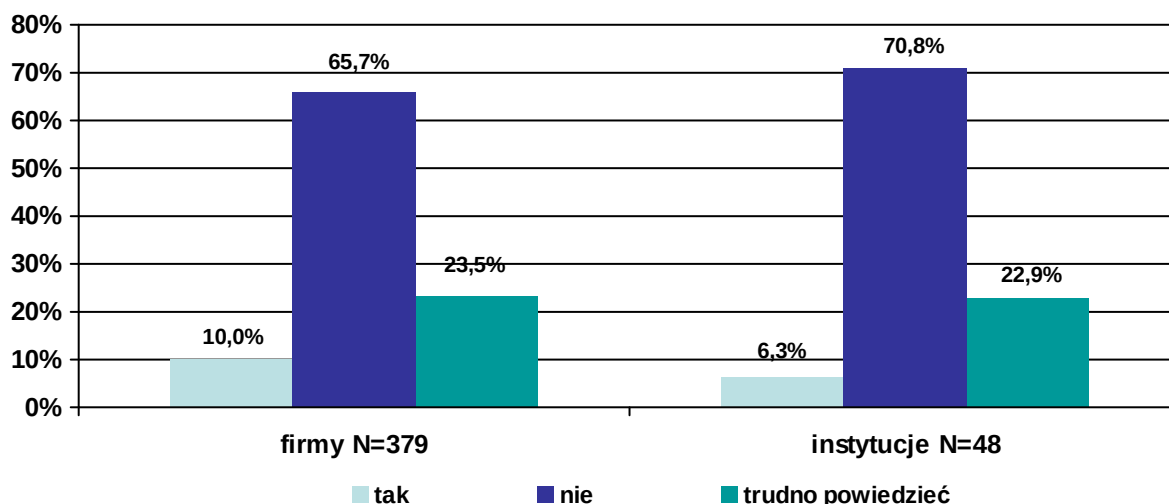
W blisko 68% (257) firm i 73% (35) instytucji nie zamierza się w najbliższym półroczu zwiększać zatrudnienia. Jedynie 14% (52) przedsiębiorstw oraz 12% ((6) instytucji w najbliższym półroczu powiększy stan osobowy pracowników. Podobna ilość firm – 14% (52) i co dziesiąta instytucja (5), nie potrafiła wskazać rodzaju działań zatrudnieniowych na najbliższe 6 miesięcy. Redukcje zatrudnienia planowana jest w 4% podmiotów gospodarczych (14) i instytucji (2).

Wykres 68. Prognozy zatrudnienia w ciągu najbliższych sześciu miesięcy

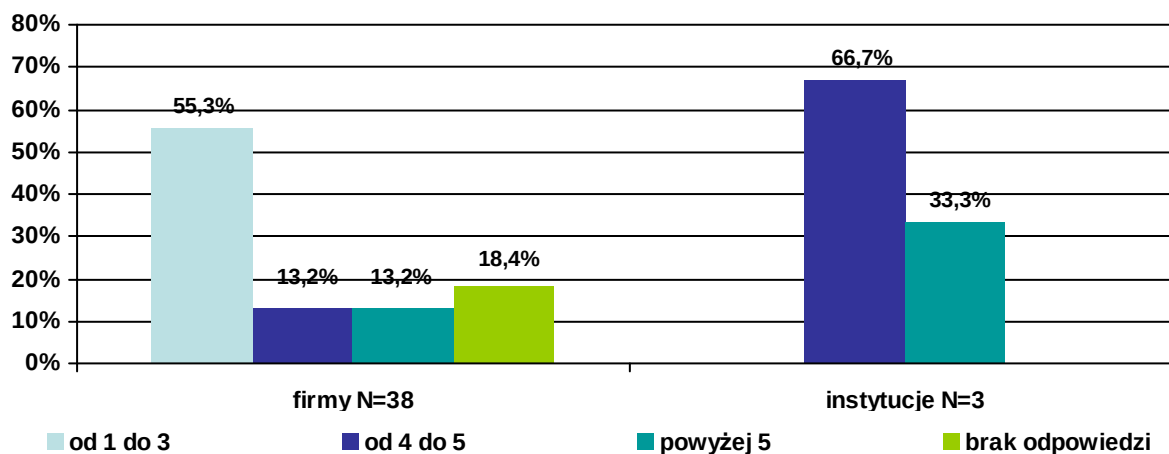
W większości firm (66%) (249) i instytucji (70%) (34) w ciągu następnych 6 miesięcy nie będzie zwolnień pracowników. Działania zmierzające do zwolnień, zamierza podjąć tylko co dziesiąte przedsiębiorstwo (10%) (38) oraz 6% (3) instytucji.

Wykres 69. Prognozy zwolnień w ciągu najbliższych 6 miesięcy

W ponad połowie firm planujących zwolnienia (55%) (21) zamierza się zwolnić od 1 do 3 osób. W 13% (5) przedsiębiorstwach będzie redukcja od 4 do 5 pracowników i powyżej 5. W 2/3 (2) instytucji, w których będzie redukcja pracowników, odejdzie od 4 do 5 osób. W 18% (7) firm i 33% (1) instytucji nie potrafiono określić wielkości redukcji.

Wykres 70. Planowana liczba osób do zwolnienia ciągu najbliższych 6 miesięcy

W najbliższym półroczu najczęściej poszukiwani będą, zarówno w firmach (20%) (13) jak i instytucjach (20%) (1), pracownicy z takich kategorii jak modelki, sprzedawcy i demonstratorzy. W drugiej kolejności do pracy poszukiwani będą robotnicy przy pracach prostych w handlu i usługach (w 17% (11) firm i w 20% (1) instytucji). Na trzeciej pozycji poszukiwanych pracowników przez przedsiębiorstwa znaleźli się górnicy i robotnicy budowlani – 17% (11). W trzeciej kolejności w instytucjach szukani będą pozostali specjaliści, pracownicy pozostałych specjalności, robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń.

Tabela 11. Planowane zatrudnienie na poszczególne stanowiska

Nazwa stanowiska	Firma N=64	instytucja N=5
modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	20,3%	20,0%
robotnicy przy pracach prostych w handlu i usługach	17,2%	20,0%
górnicy i robotnicy budowlani	17,2%	0,0%
pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	15,6%	0,0%
kierowcy i operatorzy pojazdów i maszyn samojazdnych	10,9%	0,0%
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	7,8%	0,0%
pozostali specjaliści	6,3%	20,0%
pracownicy obsługi biurowej	6,3%	0,0%
operatorzy i monterzy maszyn	3,1%	0,0%
pracownicy pozostałych specjalności	1,6%	20,0%
robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	0,0%	20,0%
pracownicy usług osobistych i ochrony	1,6%	0,0%

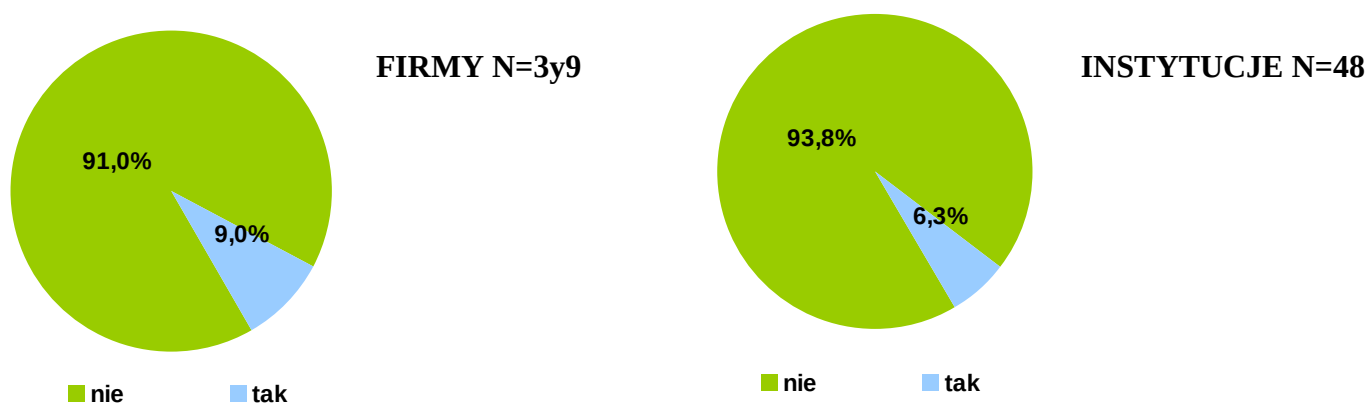
Tabela 12. Planowana liczba zatrudnień

liczba pracowników	Firma firmy N=60	instytucja publiczna firmy N=4
1	35,0%	75,0%
2	30,0%	25,0%
3	18,3%	0,0%
4	3,3%	0,0%
7	1,7%	0,0%
8	1,7%	0,0%
10	5,0%	0,0%
20	3,3%	0,0%
35	1,7%	0,0%
Średnia	3,6	1,3

Zdecydowana większość firm i instytucji nie rozpoczęła jeszcze poszukiwań pracowników. Takie działania rozpoczęto tylko w 9% (34) firm, oraz w 6% (3) instytucji.

Poszukując nowych pracowników, zarówno firmy jak i instytucje będą kłaść nacisk przede wszystkim na poziom wykształcenia oraz posiadane uprawnienia. W drugiej kolejności firmy i instytucje będą zwracać uwagę na cechy osobowościowe. Dodatkowo instytucje, będą przyglądać się kandydatom na pracowników, pod względem posiadanego przez nich doświadczenia. Najmniejszą uwagę, wśród firm, będzie przykuwać dyspozycyjność pracownika.

Wykres 71. Rozpoczęcie poszukiwań pracowników

Wykres 72. Oczekiwane kwalifikacje i umiejętności

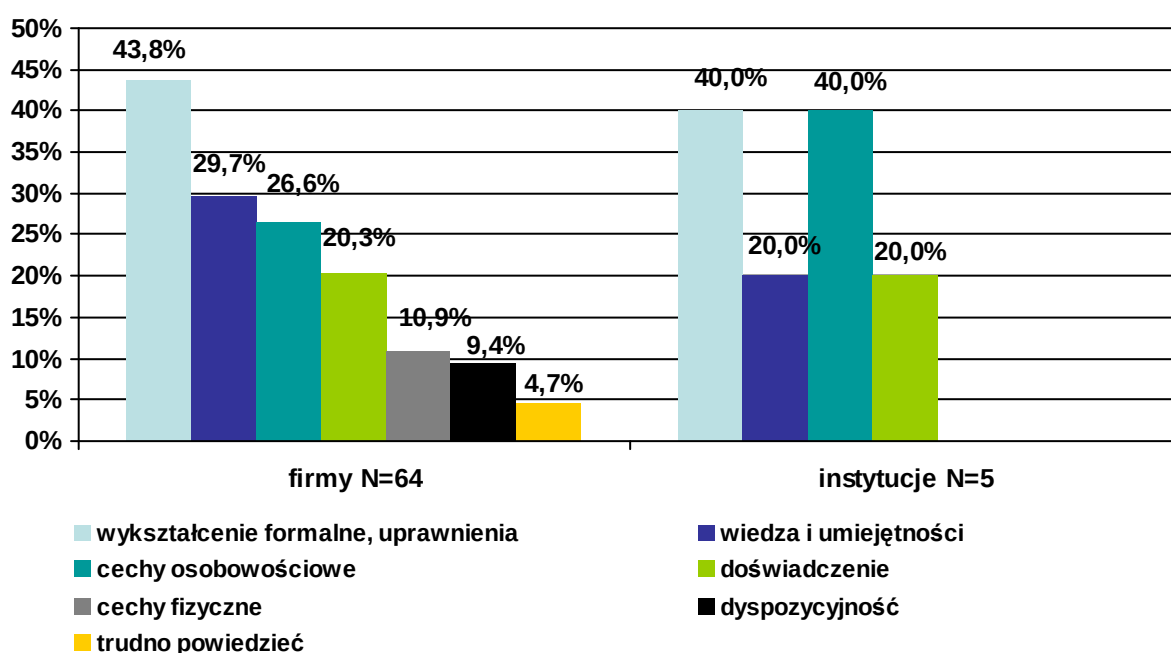

Tabela 13. Zestawienie ilości poszukiwanych pracowników i poszukujących firm i instytucji w danym zawodzie N=427

Nazwa stanowiska	Ilość pracowników poszukiwanych w firmach N=64	Ilość pracowników poszukiwanych w instytucjach publicznych N=4	ilość firm poszukujących pracowników w danym zawodzie N=379	ilość instytucji publicznych poszukujących pracowników w danym zawodzie N=48
robotnicy przy pracach prostych w handlu i usługach	87	24	25	4
pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	84	.	13	0
kierowcy i operatorzy pojazdów i maszyn samojedźnych	81	.	15	0
górnicy i robotnicy budowlani	77	16	12	2
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	58	.	13	0
operatorzy i monterzy maszyn	44	.	8	0
modelki, sprzedawcy i demonstratorzy	30	1	18	1
pracownicy obsługi biurowej	14	4	6	1
pracownicy pozostałych specjalności	12	13	3	3
średni personel techniczny	11	2	2	1
pozostali specjaliści	10	2	7	1
pracownicy usług osobistych i ochrony	6	9	2	2
robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń	6	1	1	1
pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów	3	.	1	0
rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy zorientowani na rynek	2	.	2	0
kierownicy małych zakładów pracy	1	.	1	0
nauczyciele	1	5	1	3
średni personel rolnictwa i ochrony zdrowia	1	1	1	1

Podsumowanie

Na podstawie uzyskanych wyników badań dotyczących stanu gospodarki oraz przyszłych prognoz na przyszłość w województwie zachodniopomorskim generalnie można stwierdzić, iż stan gospodarki województwa jest dobry.

Opinie na temat zmian które się dokonały w przeciągu ostatnich 6 miesięcy są raczej pozytywne i umiarkowane. Nieco lepiej zmiany gospodarcze oceniane są w skali całego kraju (44% badanych uważa że zmieniło się na lepsze) niż w skali województwa (37%). Nie mniej ważne, z punktu widzenia przyszłego rozwoju oraz oceny obecnego stanu, opinie negatywne w obu przypadkach – w skali kraju oraz województwa – są w małej ilości (około 10%). Podobnie oceniana jest najbliższa przyszłość. Większość badanych wierzy w dalszy rozwój gospodarczy województwa zachodniopomorskiego oraz kraju.

Pozytywne opinie i subiektywne odczucia przekładają się również na obiektywne fakty. W 40% przypadków badanych firm stwierdzono wzrost popytu na ich usługi, a tylko 12% zanotowało spadek zapotrzebowania na produkowane dobra. Dzięki pozytywnym nastrojom i dobrej sprzedaży przedsiębiorcy pozytywnie patrzą na przyszłą sprzedaż – 35% przekonana jest o dalszym wzroście, a 42% uważa że popyt nie ulegnie zmianie.

Wraz z popytem na usługi przedsiębiorcy planują również podnieść ceny na swoje produkty i dobra (zrobi tak 55% z nich), z czego blisko 10% z nich dokona znacznych podwyżek. Przyczyną tego jest nie tylko wzrost wielkości sprzedaży ale notowany wzrost cen na takie produkty jak paliwa, żywność, energię oraz ogólny wzrost inflacji.

Impuls wzrostu popytu i sprzedaży w województwie może wykorzystać jedynie co piąta firma (20%), ponieważ taka ilość badanych przedsiębiorstw, wskazała na możliwość wzrostu produkcji i sprzedaży bez ponoszenia dodatkowych nakładów. Pozostałe firmy by zwiększyć sprzedaż potrzebują nakładów inwestycyjnych. Jednakże tylko prawie co trzecia firma (32%) prowadzi obecnie jakiekolwiek inwestycje, a 37% zamierza rozpocząć takie działania w najbliższym półroczu. Dodatkowo większość firm (86%) nie eksportuje swoich usług i/lub produktów, tym samym nie wykorzystując atutu jaki daje województwo zachodniopomorskie poprzez swoją lokalizację tuż przy granicy państwem niemieckim.

Na pozytywną ocenę stanu gospodarki wpływa również opinia właścicieli firm – będących jednocześnie pracodawcami – na temat zarobków. Blisko połowa badanych (46%) przekonana jest o wzroście płac w najbliższym półroczu, choć szybki wzrost przewiduje tylko 4%.

Stabilność rozwoju gospodarczego w województwie zachodniopomorskim gwarantować może deklarowana stabilność zatrudnienia. W 80% zbadanych firm w ostatnich 6 miesiącach nie nastąpiła żadna rotacja pracowników. W 10% firm w których miało miejsce zwolnienie osoby z pracy, w większości (55%) nastąpiło ono na prośbę samego zatrudnionego. Na zmiany wielkości kadry pracowniczej w przedsiębiorstwach miała również wpływ sezonowość wykonywanych prac.

Dużą stabilnością zatrudnieniową w województwie cechują się również urzędy. Odejścia miały miejsce w 8% instytucji z czego 99% z nich to zwolnienia na własną prośbę.

Znaczącym faktem, pozwalającym ocenić pozytywnie stan gospodarki i jej przyszłość są również powody dla których zatrudnia się nowych pracowników. W 15% firm w których przyjęto nowe osoby, zatrudniono je ponieważ wymagał tego wzrost produkcji.

Firmy działające na terenie województwa zachodniopomorskiego w najbliższych 6 miesiącach nie planują w większości (68%) zmian kadrowych. Zwolnienia przewidywane są tylko w 4% badanych przedsiębiorstwach, co oznacza stabilność pracy w województwie zachodniopomorskim.

Niepokojącym jest jednak fakt, iż blisko 60% firm nie zamierza inwestować w rozwój swoich pracowników poprzez wykorzystywanie szkoleń. Wśród tych firm które zamierzają szkolić swój personel większość przeszkoli swoich pracowników z zakresu szkoleń technicznych które to są niezbędne dla prawidłowego wykonywania pracy przez pracownika, lub też z zakresu szkoleń BHP, które są obowiązkowe. Tylko 10% szkoleń odbędzie się z technik sprzedaży.

W oparciu o dane wtórne oraz wyniki badania ankietowego można powiedzieć, że województwo zachodniopomorskie rozwija się dobrze, jednakże w większości jest to wynik ogólnego rozwoju kraju, z którego czerpią korzyści wszystkie województwa niż działań gospodarczo – inwestycyjnych ograniczonych do obszaru województwa zachodniopomorskiego.

Ponadto, tak jak w skali kraju, obserwować możemy coraz większą ostrożność co do planów gospodarczych na przyszłość, wynikających ze stopniowego spowolnienia rozwoju gospodarki, tak i w województwie zachodniopomorskim odczuwa się podobne nastroje. Przedsiębiorcy z województwa zachodniopomorskiego skłonni są oceniać nieco gorzej stan rozwoju gospodarczego województwa zachodniopomorskiego niż całego kraju, tak więc pogorszenie się stanu gospodarki Polski w konsekwencji może oznaczać spadek optymizmu wśród przedsiębiorców w przyszłości.

Metodologia badania

Badanie zostało przeprowadzone zgodnie z założeniami badawczymi przyjętymi w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia. Realizacja oparta została o metodologię skonstruowaną – w ramach Programu Aktywizacji Obszarów Wiejskich – przez Polską Sieć Doradców Biznesu (PSDB), Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową (IBnGR) oraz IPSOS-Demoskop.

Pierwszym etapem badania było zebranie istniejących danych wtórnych dotyczących informacji na temat demografii oraz gospodarki województwa zachodniopomorskiego na tle całego kraju. Ten etap został zrealizowany metodą Desk Research.

Drugi etap badań został przeprowadzony w oparciu o wywiad kwestionariuszowy metodą face – to –face. W ramach doboru próby, zgodnie z wytycznymi Zleceniodawcy, badaniem objęto 427 firm zgodnie z poniższym rozkładem, według kategorii.

liczba wywiadów	kategoria
200	firm zatrudniających do 9 pracowników
133	firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników
45	firm zatrudniających powyżej 49 pracowników
48	instytucji publicznych, jednostek reprezentujących najważniejszych pracodawców państwowych i samorządowych

Sama próba została przygotowana w oparciu o dobór kwotowo - warstwowy, wykorzystując podstawową wiedzę na temat cech populacji, tj. ogólną liczbę podmiotów gospodarczych w województwie zachodniopomorskim, procentowy udział poszczególnych kategorii Polskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej, oraz liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych powiatach województwa

W czasie badania każdy z ankierów otrzymał drukowany list zapowiedzi, w którym to informowano potencjalnego respondenta o celach badania oraz Zleceniodawcy badania. Przygotowany list miał również na celu uwiarygodnić ankiera, przez co zwiększyć jego efektywność.

Po zakończeniu badania przeprowadzono kontrolę pracy ankierów. Kontrola była dwuetapowa. Pierwsza część kontroli oparta była o osobę koordynatora. Jego zadaniem było sprawdzenie zgodności otrzymanych od ankierów ankiet z założeniami próby, oraz z wytycznymi zawartymi w instrukcji. Tej kontroli poddane było 100% wywiadów.

Drugi etap to kontrola 20% wywiadów w siedzibie firmy przez wyszkolonych w tym celu kontrolerów. Zadaniem takiej osoby był telefoniczny kontakt z respondentem i sprawdzenie czy wywiad został przeprowadzony przez pytanie o wizytę ankiera oraz zadanie 2-3 pytań z ankiety w celu potwierdzenia zgodności z danymi w kwestionariuszu.

Załączniki

Kwerstionariusz badania ankietowego

Dzień dobry. Nazywam sięi jestem współpracownikiem Pentor Research International Poznań Sp. z o.o. Prowadzimy obecnie badanie na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie dotyczące stanu i prognozy rozwoju województwa zachodniopomorskiego. Bardzo proszę, o poświęcenie mi chwili czasu i udzielenie odpowiedzi na pytania ankiety. Pentor Research International Poznań Sp. z o.o. gwarantuje pełną anonimowość ankietowanych osób, zgodnie z ustawą o Ochronie Danych Osobowych oraz normami etycznymi obowiązującymi w badaniach opinii i rynku. Informacje uzyskane od Pana(i) i innych osób opracowywane będą statystycznie w sposób zbiorczy uniemożliwiający powiązanie poszczególnych odpowiedzi z konkretną osobą. Pytania ankiety są objęte całkowitą tajemnicą i będą wykorzystywane jedynie w postaci zbiorczych zestawień statystycznych, które nie pozwolą zidentyfikować opinii poszczególnych pytaných osób.

Na początku chcielibyśmy się dowiedzieć, czym zajmuje się Pana(i) firma/ instytucja:

UWAGA DLA ANKIETERA: Pytanie 1 zadajemy wyłącznie w firmach.

1. Jaka jest główna dziedzina działalności firmy? UWAGA DLA ANKIETERA: Jeśli firma prowadzi równoległe kilka rodzajów działalności, wpisujemy tę, która przynosi największy dochód	1. produkcja	
	2. budownictwo	
	3. transport	
	4. handel	
	5. usługi	
	6. oświata, nauka, kultura, służba zdrowia	
	7. inna działalność (jaka?).....	
	8. firma wielobranżowa (czym się zajmuje?)	

UWAGA DLA ANKIETERA: Pytanie 2 zadajemy wyłącznie w instytucjach publicznych.

2. Jaka jest główna dziedzina działalności instytucji:	1. edukacja	
	2. służba zdrowia	
	3. kultura	
	4. wojsko	
	5. administracja	
	6. inna działalność (jaka?).....	

3. Proszę opisać własnymi słowami, czym się firma/ instytucja zajmuje:	
---	------------------------

4. Od ilu lat istnieje Państwa firma/ instytucja publiczna?	Od lat
--	--------------

Chcielibyśmy zadać Panu(i) kilka pytań dotyczących sytuacji gospodarczej w kraju i w województwie:

5. Jak ocenia Pan(i) zmianę sytuacji gospodarczej w Polsce w ciągu ostatnich sześciu miesięcy?	1. poprawiła się	
	2. nie zmieniła się	
	3. pogorszyła się	
	(nie czytać) 4. trudno powiedzieć	

6. Jak – według Pana(i) – sytuacja gospodarcza w Polsce będzie zmieniać się w ciągu najbliższych sześciu miesięcy?	1. poprawi się	
	2. nie zmieni się	
	3. pogorszy się	
	(nie czytać) 4. trudno powiedzieć	

7. Jak ocenia Pan(i) zmianę sytuacji gospodarczej w tym województwie w ciągu ostatnich sześciu miesięcy?	1. poprawiła się	
	2. nie zmieniła się	
	3. pogorszyła się	
	(nie czytać) 4. trudno powiedzieć	

8. A jak – według Pana(i) – sytuacja gospodarcza w tym województwie będzie zmieniać się w ciągu najbliższych sześciu miesięcy?	1. poprawi się	
	2. nie zmieni się	
	3. pogorszy się	
	(nie czytać) 4. trudno powiedzieć	

Porozmawiajmy teraz o sytuacji takich firm/ instytucji jak Pana(i):
UWAGA DLA ANKIETERA: jeśli badanie prowadzimy w INSTYTUCJACH PUBLICZNYCH -
przechodzimy do pytania 15.

9. Czy, Pana(i) zdaniem, aktualny popyt na usługi/ produkty oferowane przez Pana(i) firmę jest w stosunku do <u>analogicznego okresu z ubiegłego roku (maj 2006)</u> :	1. wyższy	
	2. niższy	
	3. bez zmian	
	(nie czytać) 4. trudno powiedzieć	

10. Jaki, Pana(i) zdaniem, będzie popyt na usługi/ produkty oferowane przez Pana(i) firmę <u>w analogicznym okresie przyszłego roku (maj 2008)</u> :	1. będzie wyższy niż obecnie	
	2. będzie niższy niż obecnie	
	3. pozostanie bez zmian	
	(nie czytać) 4. trudno powiedzieć	

11. Jak Pan(i) sądzi, czy za sześć miesięcy ceny produktów / usług oferowanych przez Pana(i) firmę:	1. będą znacznie wyższe niż obecnie	
	2. będą trochę wyższe	
	3. będą takie same jak teraz	
	4. będą trochę niższe	
	5. będą znacznie niższe	
	(nie czytać) 6. trudno powiedzieć	

UWAGA DLA ANKIETERA: Jeśli firma należy do branży produkcyjnej, budowlanej i transportowej zadajemy pytanie 12 (odp. 1, 2 lub 3 w pyt.1). W pozostałych przypadkach przechodzimy do pytania 14.

12. Czy Pana(i) firma może zwiększyć sprzedaż bez dodatkowych inwestycji, zwiększania zatrudnienia i bez zlecania prac na zewnątrz firmy?	1. tak ☐	
	2. nie ☐ do pyt.14	
	(nie czytać) 3. trudno powiedzieć ☐ do pyt.14	

13. O ile procent firma jest w stanie zwiększyć sprzedaż bez dodatkowych inwestycji, zwiększania zatrudnienia i bez zlecania prac na zewnątrz firmy?	Oprocent (nie czytać) 999. trudno powiedzieć
--	---

14. Proszę spróbować określić jaka będzie ogólna sytuacja Pana(i) firmy za 3 lata?: UWAGA DLA ANKIETERA: zaznaczyć <u>tylko</u> jedną odpowiedź.	1. firmie będzie się wiodło lepiej niż obecnie	
	2. sytuacja firmy będzie podobna do obecnej	
	3. firmie będzie się wiodło gorzej niż obecnie	
	4. firma zostanie zlikwidowana	
	(nie czytać) 5. trudno powiedzieć	

UWAGA DLA ANKIETERA: Pytania 15 –16 zadajemy wszystkim respondentom.

15. Czy firma/ instytucja prowadzi obecnie inwestycje? Chodzi zarówno o inwestycje związane z produkcją lub usługami świadczonymi przez firmę/ instytucję, jak i te związane z funkcjonowaniem firmy/ instytucji.	1. tak	
	2. nie	
	(nie czytać) 3. trudno powiedzieć	

16. A czy w ciągu najbliższych sześciu miesięcy firma / instytucja będzie realizowała inwestycje? Chodzi zarówno o inwestycje związane z produkcją lub usługami świadczonymi przez firmę/ instytucję, jak i te związane z funkcjonowaniem firmy/ instytucji.	1. tak	
	2. nie	
	(nie czytać) 3. trudno powiedzieć	

UWAGA DLA ANKIETERA: jeśli badanie prowadzimy w INSTYTUCJACH PUBLICZNYCH - przechodzimy do pytania 20.

17. Czy firma prowadziła w ciągu ostatnich sześciu miesięcy:	1. eksport towarów lub usług	
	2. import towarów lub usług do pyt.19	
	3. zarówno eksport jak i import towarów lub usług	
	4. nie, nie prowadzimy wymiany z zagranicą do pyt.19	

18. Jak Pan(i) sądzi, czy wielkość eksportu firmy w <u>ciągu najbliższych sześciu miesięcy</u> :	1. zwiększy się	
	2. zmniejszy się	
	3. pozostanie bez zmian	
	(nie czytać) 4. Trudno powiedzieć	

UWAGA DLA ANKIETERA: PO TYM PYTANIU PRZECHODZIMY DO PYTANIA 20.

19. Czy Pana(i) firma w ciągu najbliższych sześciu miesięcy zamierza eksportować swoje towary lub usługi?	1. tak	
	2. nie	
	(nie czytać) 3. trudno powiedzieć	
	(nie czytać) 4. odmowa odpowiedzi	

UWAGA DLA ANKIETERA: kolejne pytania zadajemy wszystkim respondentom:

20. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższych sześciu miesięcy płace w Pana(i) firmie/ instytucji:	1. będą znacznie wzrastać	
	2. będą powoli wzrastać	
	3. pozostaną bez zmian	
	4. będą powoli spadać	
	5. będą znacznie spadać	
	(nie czytać) 6. trudno powiedzieć	

Porozmawiajmy teraz o zatrudnieniu w Pana(i) firmie/ instytucji.

21. Ilu pracowników pracowało w Pana(i) firmie/ instytucji w ubiegłym miesiącu. Chodzi o wszystkich pracujących, bez względu na formę zatrudnienia.	 osób
---	------------

22. Ilu pracowników zatrudniała Pana(i) firma/ instytucja w ubiegłym miesiącu na podstawie umowy o pracę (na pełnych lub częściowych etatach)?	 osób
---	------------

23. Ile osób w Pana(i) firmie/ instytucji w ubiegłym miesiącu pracowało wyłącznie w oparciu o umowę zlecenie bądź umowę o dzieło ? Chodzi o pracowników, którzy nie byli jednocześnie zatrudnieni na podstawie umowy o pracę.	 osób
--	------------

24. Ile osób w Pana(i) firmie/ instytucji w ubiegłym miesiącu pracowało wyłącznie w oparciu o ustną umowę ?	 osób
--	------------

25. Ile osób w ubiegłym miesiącu było zatrudnionych na podstawie umowy z osobą prowadzącą własną działalność gospodarczą ? Chodzi o pracowników, którzy nie byli jednocześnie zatrudnieni na podstawie umowy o pracę.	 osób
--	------------

Porozmawiajmy teraz o wszystkich pracownikach, zarówno tych, którzy w ubiegłym miesiącu pracowali na podstawie umowy o pracę, jak i tych, którzy pracowali na stałe na podstawie innych form umów lub bez umowy.

26. Ile osób, które pracowały w Pana(i) firmie/ instytucji w ubiegłym miesiącu, miało wykształcenie:	
A. wyższe i niepełne wyższe	 pracowników
B. średnie	 pracowników
C. niższe niż średnie	 pracowników
D. RAZEM:	 pracowników
UWAGA DLA ANKIETERA: odpowiedź na to pytanie musi być zgodna z odpowiedzią na pytanie 21.	

27. Czy liczba pracowników zmienia się w niektórych sezonach w ciągu roku?

1. tak

2. nie ☐ **do pyt.30**

30. Czy liczba pracowników w Pana(i) firmie/ instytucji w ciągu ostatnich sześciu miesięcy:

1. zwiększyła się ☐ **do pyt.32**

2. zmniejszyła się

3. pozostała bez zmian ☐ **do pyt.33**

(nie czytać) 4. trudno powiedzieć ☐ **do pyt.33**

31. Jakie są główne przyczyny zmniejszenia się liczby pracowników?

1. trudności finansowe, brak popytu na produkty i usługi

2. sezonowy charakter pracy

3. przejście na emeryturę lub rentę

4. odejście na własną prośbę

5. niesolidność pracowników

6. inne (jakie?).....c.45.1

.....c.45.2

.....c.45.3

(nie czytać) 99. trudno powiedzieć

UWAGA DLA ANKIETERA: po tym pytaniu przechodzimy do pytania 33.

32. Jakie są przyczyny zwiększenia się liczby pracowników?

1. zwiększenie popytu na produkty i usługi

2. rozszerzanie zakresu działalności

3. sezonowy charakter pracy

4. inne (jakie?)

.....c.46.1

.....c.46.2

.....c.46.3

(nie czytać) 99. trudno powiedzieć

33. Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy z firmy/ instytucji odeszli na własną prośbę lub zostali zwolnieni jacyś pracownicy?

1. tak

2. nie ☐ **do pyt. 35**

(nie czytać) 3. trudno powiedzieć ☐ **do pyt.35**

34. Ile osób odeszło na własną prośbę lub zostało zwolnionych?

..... osób

35. Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy przyjęto do pracy nowych pracowników?

1. tak

2. nie ☐ **do pyt. 37**

(nie czytać) 3. trudno powiedzieć **do pyt.37**

36. Ilu pracowników przyjęto?

..... osób

37. Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy zdarzyła się sytuacja, że była potrzeba zatrudnienia nowych pracowników?

1. tak

2. nie ☐ **do pyt. 45.**

(nie czytać) 3. Trudno powiedzieć

UWAGA DLA ANKIETERA: zadajemy kolejne pytania dotyczące każdego z wymienionych przez respondenta stanowisk.

Jeśli w pytaniu 40 odpowiedź "nie", nie zadajemy kolejnych pytań dotyczących danego stanowiska.

Jeżeli w pytaniu 41 odpowiedź "nie", nie zadajemy kolejnych pytań dotyczących danego stanowiska.

38. Na jakie stanowiska chciał(a) Pan(i) zatrudnić pracowników?	39. Ilu?	40. Czy firma/instytucja aktywnie poszukiwała pracowników na to stanowisko?		41. Czy na dane stanowisko zgłosili się kandydaci?		42. Jakie były najważniejsze wymagania stawiane kandydatom na to stanowisko?	43. Jakich oczekiwań nie spełniali kandydaci?	44. Czy zatrudniono wymaganą liczbę osób na to stanowisko?	
1.	1. <i>trudno powiedzieć</i> 999	1. tak	2. nie	1. tak	2. nie	A. B. C.	A. B. <i>spełniali wszystkie oczekiwania...</i>	1. tak	2. nie
2.	2. <i>Trudno powiedzieć...</i> 999	1. tak	2. nie	1. tak	2. nie	A. B. C.	A. B. <i>spełniali wszystkie oczekiwania ...</i>	1. tak	2. nie
3.	3..... <i>trudno powiedzieć....</i> 999	1. tak	2. nie	1. tak	2. nie	A. B. C.	A. B. <i>spełniali wszystkie oczekiwania ...</i>	1. tak	2. nie
4.	4. <i>trudno powiedzieć...</i> 999	1. tak	2. nie	1. tak	2. nie	A. B. C.	A. B. <i>spełniali wszystkie oczekiwania...</i>	1. tak	2. nie

45. Jak często, w ciągu ostatnich sześciu miesięcy, firma/ instytucja korzystała z następujących sposobów poszukiwania nowych pracowników:

c) ogłoszenia prasowe	 razy (0. Nie korzystano)
d) polecenie przez znajomych lub współpracowników	 razy (0. Nie korzystano)
e) internet	 razy (0. Nie korzystano)
f) urzędy pracy	 razy (0. Nie korzystano)
g) wyspecjalizowane firmy rekrutacyjne	 razy (0. Nie korzystano)

46. Czy Pana(i) firma/ instytucja prowadziła w roku 2007 lub zamierza prowadzić do końca roku szkolenia pracowników?

1. tak	
2. nie ☐ do pyt. 48	
(nie czytać) 3. trudno powiedzieć ☐ do pyt.48	

47. Jakich umiejętności dotyczyły/ będą dotyczyć te szkolenia?

1.
2.
3.
(nie czytać) 99. trudno powiedzieć

48. Jak Pan(i) sądzi, czy liczba pracowników w Pana(i) firmie/ instytucji w ciągu najbliższych sześciu miesięcy:

1. zwiększy się	
2. zmniejszy się	
3. pozostanie bez zmian	
(nie czytać) 4. trudno powiedzieć	

49. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższych sześciu miesięcy z firmy/ instytucji odejdą lub zostaną zwolnieni jacyś pracownicy?

1. tak	
2. nie ☐ do pyt. 51	
(nie czytać) 3. trudno powiedzieć ☐ do pyt. 51	

50. Jak Pan(i) sądzi, ile będzie takich osób?

..... pracowników
999. trudno powiedzieć.

51. Czy w ciągu najbliższych sześciu miesięcy planowane jest przyjęcie do firmy/ instytucji nowych pracowników?

1. tak	
2. nie ☐ do pyt. M1	
(nie czytać) 3. trudno powiedzieć ☐ do pyt. M1	

UWAGA DLA ANKIETERA: zadajemy kolejne pytania dotyczące każdego z wymienionych przez respondenta stanowisk.

52. Na jakie stanowiska będą zatrudniani pracownicy?	53. Proszę powiedzieć, ilu pracowników będzie zatrudnionych na to stanowisko?	54. Czy firma/instytucja już rozpoczęła poszukiwanie pracowników na to stanowisko?			55. Jakich kwalifikacji i umiejętności oczekuje się od kandydatów na to stanowisko?	56. Jakie ewentualnie inne wymagania - nie związane bezpośrednio z kwalifikacjami - są stawiane kandydatom na to stanowisko?
1.	1..... 999. trudno powiedzieć	1. tak	2. nie	c.116	A. B. 999. trudno powiedzieć.....	A. B. 999. trudno powiedzieć
2.....	2. 999. trudno powiedzieć	1. tak	2. nie		A. B. 999. trudno powiedzieć.....	A. B. 999. trudno powiedzieć
3.....	3..... 999. trudno powiedzieć	1. tak	2. nie		A. B. 999. trudno powiedzieć.....	A. B. 999. trudno powiedzieć
4.	4..... 999. trudno powiedzieć	1. tak	2. nie		A. B. 999. trudno powiedzieć.....	A. B. 999. trudno powiedzieć

OGÓLNE INFORMACJE O FIRMIE/ INSTYTUCJI

UWAGA DLA ANKIETERA: w przypadku instytucji publicznych przechodzimy do pytania M5.

M1. Jaka jest forma prawna firmy?	1. przedsiębiorstwo państwowe (także jednoosobowa spółka Skarbu Państwa)	
	2. spółka akcyjna	
	3. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	
	4. spółka komandytowa	
	5. spółka jawna	
	6. spółka cywilna	
	7. zakład osoby fizycznej, prowadzącej działalność gospodarczą	
	8. spółdzielnia	
	9. inna (jaka?)..... c.143	

M2. Czy w Państwa firmie posiadają udziały osoby zagraniczne (osoby fizyczne zamieszkałe zagranicą lub firmy zarejestrowane zagranicą)?	1. tak 2. nie do pyt. M4.
--	-------------------------------------

M3. Jaki procent akcji/ udziałów firmy posiadają osoby zagraniczne?	1. 1% - 49%	
	2. 50% - 99%	
	3. 100%	

M4. Jaki był przychód brutto firmy w roku 2006?	1. do 30 000 zł	
	2. 30 001 - 100 000 zł	
	3. 100 001 - 200 000 zł	
	4. 200 001 - 1 000 000 zł	
	5. 1 000 001 - 5 000 000 zł	
	6. powyżej 5 000 000 zł	
	(nie czytać) 7. odmowa odpowiedzi	

M5. Wielkość miasta/ gminy, w której znajduje się główna siedziba firmy/ instytucji:	1. do 10 000 mieszkańców	
	2. od 10 001 do 20 000 mieszkańców	
	3. od 20 001 do 50 000 mieszkańców	
	4. od 50 001 do 100 000 mieszkańców	
	5. od 100 001 do 200 000 mieszkańców	
	6. od 200 001 do 300 000 mieszkańców	
	7. powyżej 300 000 mieszkańców	

M6. Jaka jest wielkość zatrudnienia w Pana(i) firmie	Do 9 pracowników	
	Od 10 do 49 pracowników	
	Powyżej 50 pracowników	

DANE O RESPONDENCIE (SZEFIGIE FIRMY/ INSTYTUCJI)

M7. Jakie jest Pana(i) stanowisko w firmie/ instytucji?	1. szef firmy/ instytucji (właściciel, prezes, dyrektor)	
	2. zastępca szefa (współwłaściciel, wiceprezes, zastępca dyrektora)	

M7. Płeć respondenta UWAGA DLA ANKIETERA: odpowiedź zapisać samemu.	1. mężczyzna	
	2. kobieta	

To już wszystkie pytania, które chcieliśmy Panu(i) zadać. Dziękujemy za poświęcenie nam czasu.

ANEKS DLA ANKIETERA

A1. Miejsce przeprowadzenia wywiadu:

1. miejsce pracy respondenta

2. inne (jakie?)

.....

A2. Kto odpowiadał na pytania dotyczące zatrudnienia w firmie/ instytucji?

1. szef firmy/ instytucji lub jego zastępca

2. ktoś inny (kto?)

.....

A3. Data przeprowadzenia wywiadu:

..... dzień

..... miesiąc (w postaci liczby)

A4. Dokładny czas trwania wywiadu:

rozmowa trwała minut

A5. W jakim powiecie został przeprowadzony wywiad:

Powiat :

A6. Kod powiatu, według klucza kodowego:

A7. Branża PKD

Własnoręcznym podpisem potwierdzam fakt osobistego przeprowadzenia wywiadu:

.....
podpis ankietera

Stwierdzam prawidłowość przeprowadzenia wywiadu:

.....
podpis koordynatora

UWAGI ANKIETERA:

.....

.....

.....

.....

.....